އަހަރީ ރިޕޯޓް 2015

HUMAN RIGHTS COMMISSION
MALDIVES

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް

ފިހުރިސްތު

1. ފެށުން 1
2. ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު 3
3. ކޮމިޝަންގެ ތަޢާރަފް 6
4. ކޮމިޝަންގެ އިދާރާ 7

4.1 ކޮމިޝަން ބިއުރޯ (ސީބީ) 7
4.2 ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ސީޑީ) 7
4.3 އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭޑީ) 7
4.4 ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރއެމްޑީ) 7
4.5 އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައިޑީ) 8
4.6 ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އެލްޕީޑީ) 8
4.7 ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމް (އެންޕީއެމް) 9
4.8 ސަދަރން ރީޖަނަލް އޮފީސް (އެސްއާރއޯ) 9

5. 2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް 10

5.1 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން 11
5.2 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން 15
5.3 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ސަޤާފަތް ޝާއިޢުކުރުން 33
5.4 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން 49
5.5 ކޮމިޝަނުން ނެރޭ ރިޕޯޓުތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުން 50
5.6 މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ބަންދުކޮށް ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ނާއިންސާފު ނުވަތަ ދަރަޖަވެއްޓޭ އަމަލުތައް ހުއްޓުވުން 51
5.7 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާކުރުން 55
5.8 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ގުޅުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކަށް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުން 57
5.9 ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ގުޅުންތައް ބަދަހިކުރުން 58
5.10 ކޮމިޝަންގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން 62

6. 2015 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާން 64

6.1 މާލީ ބަޔާންތަކާއިގުޅޭ ނޯޓުތައް 67

7. ނިންމުން 80

بسم الله الرحمن الرحيم

1. ފެށުން

ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ހަމްދާއި ޝުކުރުކުރަމެވެ. މާތް ނަބިއްޔާ މުޙައްމަދު ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަށް ސަލަވާތާއި ސަލާމް ފޮނުއްވައިދެއްވުން ދުޢާކުރަމެވެ. މިބަޔާނުގައި އެކަށައަޅާފައިވާ އިމްތިޙާނުތަކުގައި މިޓުރު ބަޔާންކޮށް ޝާމިލު ކުރަމެވެ.

މިއީ ޖުލައިމަހު 2015 ވަނަ އަހަރު، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުން މަސައްކަތްތަކާއި، ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބައްލަވާ މަސައްކަތްތަކާއި، ނިންމުން މަސައްކަތްތަކާއި، އަދި ކޮމިޝަނުގެ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއާއި ގުޅިގެން ދެމެހެއްޓުން، ޖުލައިމަހު އަހަރު ކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ މަސައްކަތް ބަލައި ބައްލަވާކަމުގައި ރިޕޯޓުކުރެވެ. މިރިޕޯޓުގައި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުނު ކަންތައްތަކާއި، ކުރިމަތިވި ގޮންޖެހުންތަކާއި އަދި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއަރާ ރިޕޯޓާއި ގޮތުގެ މަސައްކަތް އަދިއަޅުއްވާލުމުގައި ވާނެއެވެ. މިރިޕޯޓުގައި، ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅުނު ޝަކުވާތަކަށް ކަންތައްތަކާ ކޮމިޝަނުގެ ހިމާޔަތް ދެމެހެއްޓުމަށް މިންވަރު މަސައްކަތާއި ކަމުގެ ދާއިރާތަކުގެ އެއްބާރުލުމުގެ ނަތީޖާއެވެ. އެހެން ކަމުން މިފުރުސަތުގައި ކޮމިޝަނުގެ ހިތާމަ ދެމެހެއްޓުމާއި އަދި މިކޮމިޝަނުން ކުރަމުން މަސައްކަތުގައި އެކިގޮތްގޮތުން އެހީތެރި ވެދެއްވި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ކޮމިޝަނުގެ ވެރިކަމުގެ ނަމުގައި އަދި އަޅުގަނޑު އަމިއްލަ ނަމުގައި ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. ޖުލައިމަހު 2015 ވަނަ އަހަރަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ރިޕޯޓް ދެމުގެއްޓުމަށް މި ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތްކުރާތާ 12 އަހަރު ފުރިގެން ދިޔަ އަހަރެވެ.

ކޮމިޝަނުން 2015 ވަނަ އަހަރު މަސައްކަތަކީ ބޮޑުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަ ތަފާތު 10 ދާއިރާގެ މަސައްކަތެވެ. ޢާއްމުކޮށްގައި ޝަކުވާ ދާއިރާ، ޓްރެއިނިންގާ ދާއިރާ، ކުޑަކުދިންނާއި، އުމުރުން ދުވަސްވީންނާއި އަންހެނުންގެ ދާއިރާ، ޒުވާނުންނާ ގުޅުންހުރި ދާއިރާ، މަސައްކަތުކުރުމުގެ ދާއިރާ، އުނގެނުމުގެ ދާއިރާ، ގޯތިގެދޮރު ދާއިރާ، ސިއްޙީ އަދި ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ދާއިރާ، އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ، ސަޤާފީ އަދި އެހެނިހެން ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި ދާއިރާ އަދި އުންމީ ޓޯޗަރ ފޯރަމްގެ ދަރަނި ލިބިން އަސާސީ ގުޅުންހުރި ދާއިރާއެވެ. މިގޮތުގައި ބާރުލިބިދެވޭ ދާއިރާތަކާ ގުޅުންހުރި ޝަކުވާތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅިފައިވާ 592 މަސައްކަތެވެ. ޢާއްމުކޮށް 546 މަސައްކަތަކީ އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މަސައްކަތާއި މިކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބައްލަވާ 46 މަސައްކަތެވެ. 2015 ވަނަ އަހަރު އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނާއި އަންހެނުންނާއި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކާއި، ސިއްޙީ އަދި ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތަކާއި، ޒުވާނުންނާއި ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކާއި އަދި ޖިނާއީ އަދާލަތު ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކެވެ. ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މަސައްކަތަކަށް އިންސާފުވެރިކޮށް ބެލުމަށް ގިނަ ފަރާތްތަކާއި އެއްބާރުލުމާއި އެހީތެރިކަން ލިބިގެންވެ. މިގޮތުން މަސައްކަތަށް ހުށަހަޅާ ފަރާތްތައް، ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ހިފެއެވެ. ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތަށް ބޮޑުމިންވަރަކަށް ހަމަހަމަކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއެކު އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށެވެ.

ހައްޤުތައް ހޯދައިދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކުރިއަށް ކޮންމެ ހައްޤެއްގެ ޖިންސާއަށް ވާސިލުވެވޭނެ އަދި މިއިން ކޮންމެ ހައްޤެއްވެސް
ވަކި ޙައްޤުތަކެއްގެ ބައެއް ވަކި މިންވަރެއްގެ ބައިވެރިވެގެން އެއްބައިވަނީ. ހައްޤުތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިވާ މާޙައުލެއް
ޤާއިމުކުރުމަށް މިހާރުވެސް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހޭނެ. މިގޮތުން، މުޖުތަމަޢުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް
ނިގާހެއްކުރުމާ ހައްޤުތަކުން މަހުރޫމުވާ ފަރާތްތަކަށް ހައްޤުތައް ހޯދައިދިނުމަށް ތަފާތު މަސައްކަތްތަކެއް 2015 ވަނަ އަހަރު
ވެސް ކުރެވިފައެވެ. އެގޮތުން ތަފާތު ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށް އަމާޒުކުރެވިގެން ހޭލުންތެރިކަމުގެ އެކިއެކި
ޕްރޮގްރާމްތައް ވެސް ހިންގިފައެވެ. އެގޮތުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދިފާޢުކުރުމުގެ މުޖުތަމަޢުއާއި
ކާމިޔާބު ދައުލަތްތަކުން އަމާޒުކުރެވިގެން ތަފާތު ޕްރޮގްރާމުތަކާއި ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ވެސް ހިންގިފައެވެ.
ވަކިން ހާއްސަކޮށް ތައުލީމީ ދާއިރާގައި އަމާޒުކުރެވިގެން ގެދޮރުވެރިކަމާ، ޅަދަރީން، މަދު ތަޢުލީމީ ހަމަތަކުގެ ހޭލުންތެރިކަމާ
ދަރިވަރުން އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހޭލުންތެރިކުރުވައި އަދި ދަރިވަރުންގެ ގޮތުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އިހުތިރާމްކުރުމުގެ
ރިވެތި ސިފަ އަހަރެންނަށްވުރެ ބޮޑަށް ޤާއިމުކުރުމަށް ތަފާތު ޙަރަކާތްތައް ވެސް ހިންގިފައެވެ.

އެހެން އަހަރު ތަކާ އެއްފަދައިން، ޚާއްޞަ 2015 ވަނަ އަހަރުވެސް މީޑިއާ ސަރަހައްދުން އިންސާނީ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކަން
ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކުރުވުން މަސައްކަތްގައި ތަފާތު ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިވެފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ހިމާޔަތާއި
ގޮތާދޫއް އެނގޭ އެކަށީ ގޮތަށް ފެނިހަމަ ވެފައިވާ ދަރާޖާ ތަޢުލީމާ، އެދުވެރިކަމުގައި ފަރާތްތައް
ތަނަވަސްކުރުމުގެ ނަޒަރު ދަރާޖާ ތަޢުލީމާ، ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި
ލިބުމުންދާތީ ދަރާޖާ ތަޢުލީމާ، ޙައްޤު ބަލަހައްޓާ ސަރުކާރުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ދިރާސާތަކާއި އެއްބާރުލުމެއްވެސް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ ފެންވަރާއި
އެދުވެރިކަމަށް ތަނަވަސްކުރުމުގެ ނަޒަރު ދަރާޖާ ތަޢުލީމާ، ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި އެއްގޮތް ބައިޖެހޭ ލިބިފައިނުވާ
ދަރާޖާ ތަޢުލީމާ، ކޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތަކީ ކުރިން ހިތްވަރު ދިނުމަށް ފަސޭހަތަކެއް ބަދަލުތައް ފާހަގަކުރަމެވެ.

އަޅުގަނޑު އުއްމީދު ކުރަނީ ހިނގަމުންދާ އަހަރު ޚާއްޞަ އަހަރެއްގެ ކޯޓުތައް އަހަރަކީ ހުރިހާ ދާއިރާތަކަށް ކޯޓުތަކުގެ
ޙުކޫމަތު މުޖުތަމަޢުގެ ތަރައްޤީ އެއްބާރުލުން ކޯޓުތަކުން ލިބިގެންދާނެ ކަމަށެވެ. އަދި ހަމަ މިއާއެކު، އިންސާނީ
ހައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ އިދާރާތަކާއި ޖަމާއަތްތަކާ ބޭރުގެ ޖަމާޢަތްތަކުން މިހާރުވެސް ދެކޭ އެހީތެރިކަމާ
އެއްބާރުލުން ލިބިގެންދާނެކަމަށް އުއްމީދުކުރަމެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކުގައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި މާތްالله ބަރަކާތްލައްވާށި،
އާމީން!

19 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1437

28 މާރިޗު 2016

އާމިނަތު އީނާސް

ރައީސް

2. ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު

ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތަށް ބަލާއިރު، 2015 ވަނަ އަހަރަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބޮޑު ބަދަލުތަކާއި ކުރިއެރުންތަކެއް ލިބިގެންދިޔަ އަހަރެކެވެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއަރުވާ ދެމެހެއްޓުމަށް ކުރެވުނުދިޔަ މަސައްކަތްތަކަށް ގިނަ ގޮންޖެހުންތަކާއި ކުރިމަތިވި އަހަރެއްވެސްމެއެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން އައި ބޮޑު ބަދަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް އައި ބަދަލުތައް ފާހަގަ ކޮށްލެވެއެވެ. މިގޮތުން އައު ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތު ޢަމަލު ކުރަންފެށުމާއި، ސިވިލް ޙުކުމްތައް ދިނުމުގެ ޤާނޫނާއި، ސިވިލް ޙުކުމްތަކުގެ ތަންފީޛީ މަސައްކަތްތަކުގެ ޤާނޫނާއި، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަން ހަމަޖެހުމުގެ ޤާނޫނު ފާސްވެ ތަސްދީޤުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ވަނީ ހިމާޔަތް ބޭނުންވާ ކުދިންނަށް ކަމަށްވާ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ޑިޕާޓްމަންޓް (ޑީޖީއެފްއެސް) ޤާއިމުކޮށްދީފައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިޕޯޓު ކުރުމުގެ ސިސްޓަމް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ވެސް ކުރިއަށް ދިއުމަށް ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްފައިވާއިރު، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާ (ސީޑޯ) މުތާބިޤު ގެނެވޭ ހާލަތުގެ ސަބަބުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.

ޖެނެރަލް މަޖިލިސްގެ ޤާނޫނު، (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015) 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 27 ވަނަ ދުވަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 28 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރެއްވުމުން ފެށިގެން ޢަމަލުކުރެވެމުންދާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅާފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހަނިކުރުމަށްވާކަމަށްބުން އެކިފަރާތްތަކުން ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރި ކަމަކަށެވެ. އަދި މިފަދަ ގޮތަކަށް ބިލެއް ފާސްވެ ޤާނޫނަކަށް ވެގެން ދިއުމަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ހަމައިދިޔުމުގެ ކުރިމަގުގައި ކުރިމަތިލާނެ ކަމަށް ވަރަށްގިނަ ފަރާތްތަކުން ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރި ކަމެކެވެ. މިގޮތުން އަލުން މުރާޖަޢާކުރަން އިސްލާޙުކުރުމަށްފަހު ކުރިމަގުގައި ކުރިމަތިލަން ފެނިދާނެ ކަމަކަށް ވާނެއެވެ.

ކުރިމަގުގެ ޙާލަތުގައި އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވަނީ، ރާއްޖޭގެ ފުއްޕާވިދާލި 4 އަހަރުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ކުރިމަގުން އޮތީ ހިއްވަރު ރައީސް ކުޅަދާނަކޮށްފައި ހުރުމާއި ދޫދޭ ޤާނޫނީ ދިޔައިރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ހާލަތު ކުރިމަގުގެ ފާލަނުގެ ބިނާކުރުމާއި ރައްޔިތުންގެ މިލްކިއްޔަތު، ޝަރީޢަތް ހިންގާ ދުވަހުން ދުވަހަށް. އެމަޤްސަދުގައި ސިޔާސީ ހާލަތު ދަށްވާ އެއްވާލައިވަނީ އިސްލާމީ ރިޔާސަތުގައި ސިޔާސީ ހާލަތު ގޮސް ހިމާނަތްވާ ބަހައްޓައި ހަރުދަނާ ހިމާޔަތު ޖަމާޢަތް ހުރިކަމުން ތިމާގެ ކަންކަން ކަމުގަ.

ސިޔާސީ ހާލަތު ކުރިމަގު ދެމެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތްތައް އުފެދޭ ޝަރީޢަތް ހިންގާ ކުރިމަގުން އިޖުތިމާޢީ ޒަރޫރީ 12 ނުކުތާގެ ގައިމުކުރިއިރު އެކުލަވާލައި ޝުޢޫރުގެ ކުރިމަގުނުލިބޭ ކުރިމަގުގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤުބަލުކަމާއެކު ސިޔާސީ އުފެދި، ކުރިމަގުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އެކުލަވާ އެދިވާޖީބަތު އަދާކުރުމަށް ބެހެއްޓި، ބޭނުމަށް ޒިންމާދާރުވެ ކުރިމަގުން ކަރީ ކުރިމަތިކުރެވިގެންދެއެވެ. މި މަސައްކަތުގައި ކުރިމަގު ދެމެހެއްޓުމުގައި ސިޔާސީ ހިންގާ ޝަރީޢަތްތަކާއި ބޭނުން ކުރިމަގު، ކުރިމަގުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މިނިވަންކަމާއެކު ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ހުރަސް ނެގުމަށް، ކުރިމަގުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޒިންމާއި، އަދި މަޖިލީހުގެ ސިޔާސީ ޖަމާޢަތް ބަސް ދީ ފުރުޞަތު މި ސިޔާސަތުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތް

މުއައްސަސާތަކުގެ ޖަވާބުދާރީ ކަމުގައިވާ، އޯޑިޓަރ ޖެނެރަލް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާއި އަދި ޕްރޮކިއުމަންޓް ޓްރިބިއުނަލް ގަވާއިދުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ކުރަމުންދެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު ކޯޓުތަކަށް ދިމާވި އަސްލު ގޮންޖެހުމަކީ، ކޯޓުތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަމަށް ބުރު އަރާފަދަ ކޯޓުތަކުގެ ބައިވަރު ގަވާއިދު ތަކާއި ބޭނުން ހަދާ ހާލަތު، ކޯޓުތަކުގެ ޚިދުމަތްދޭ ގޮތް އެޅުމަށް ނުފެތޭ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމާއި ކަނޑައެޅުން. ޝަރީޢަތް ހިންގުމާއި ކޯޓުތަކުގެ ބަޖެޓު ތަރުތީބު ކުރުމާއި އިދާރީ ޙިއްސާ ކޮށްދިނުމުގެ "ބައިނަލް" ބަލައިގަތުމާއި ސަރަހައްދު އަދި ގަވާއިދުތައް ބިނާކުރުމަށް ކުރެވެން ކޯޓުތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ އެހީތެރިކަން ކޯޓުތަކުގެ މުސްތަޤިއްލުކަމުގެ ބިނާކުރުމަށް ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ހުރަސް އެޅުމަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ބަލާފައި ކަމަކީ ކޯޓުތަކުން އިސްތިޢުފާ ކަނޑައެޅުމަކީ ކަމެކެވެ.

ސިޔާސީ ފިކުރުތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ހިސާބު ދިނުމާއި މަޝްވަރާގެ ކަމަށް ބަލާ ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ހިސާބު ކުރުމުގެ ތެރެއިން ކަމާއި މުސްތަޤިއްލު ކޯޓުތަކުގެ ނިޒާމަކީ، ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނީ ޖިނާއީ އަދާކުރުމަށް ހިނގުމާއި ފިޔަވަޅު ދީފައި ނުވެއެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ހެދުނު ޖަނަރަލް ކޮމިޝަނަށް ދިފާޢުގައި ހިންގާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން 2015 ވަނަ އަހަރު ފުރިހަމަ ކޮށް، މި ކޮމިޝަނަށް އިސްލާމީ މުޖުތަމަޢަށް ހައިރާން ކުރުވާ ގޮތުގެ ފަރުދުން ގެނެސް، ވ.ރަސްދޫ، 3 އަހަރުގެ ކުރިން އެކުއްޔެއް މަރުގެ ފާހަގަ ލިބުނު ސަބަބު ކުރިން އަމާޒު ދިނުމުގެ ސަރަޙައްދު ހިމާޔަތް ހޯދީއެވެ. މިހާރު ތިބި ސަލާމަތް ކުއްޖަކު ދިމާވީ ނުވަތަ ލިބެން ނެތް ދަރިވަރުން ޙާލަތްތައް އިސްލާހު، ތަޙްޤީޤު ކުރުމަށް އަތޮޅު ކުއްޖާ ގެންގޮސް ފަރާތުން ތަރުތީބު ކުރެވިފައެވެ. މިފަދަ ފަރާތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ފިޔަވަޅު ތަޙްޤީޤު ކުރުމަށް ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ޖިންސީ ގޯނާ ތަކެއް، އެކަށީގެން ފަރާތްތަކުގެ ޙަޤީޤަތް ދެނެގަނެވިފައި ކަމުގެ ނަތީޖާ ހޯދަށް ކޯޓުތަކުން އިސްލާހުގެ ތަރަށް ކުރެއްވި، މައްސަލާގައި ދިރާސާ ޢާއިލާތެރިއާއި ޤާނޫނީ އިސްލާހު، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު 9/91 އާއި، މިހާރު އަމާނާ ކުއްޖާގެ ޤާނޫނު 3/2012 އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަލިކަނާ ޤާނޫނު ކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން މުޖުތަމަޢުގައި ކުޑަކުދިންގެ ބަޖެޓު ކުރުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބަސްކަން ޙައްޤުތައް ފަރާތްތަކުގެ ފުރުޞަތު ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ނުވާކަން ކޯޓުތަކުގެ ބަދަލު ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު ނިމިގެންދިޔައިރު މިފަދަ ހިތާމަ ގޮތުގައި ހާދިސާކަންނެވެ. 2012 ވަނަ އަހަރު ބަސްނިލު ކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި އަމާން ހުޅުމާލޭގެ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާ ދަށުން ފުރުމުގެ، ސިޔާސީ އަދި އިޖުތިމާޢީ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ހިމާޔަތް ތަޙްޤީޤު ކުރިއެރުމަށް ޒަމާނީ ފަރާތްތައް ކަމަށް ގޮސް. ތިނަދޫ، އަންހެނަކު ގޮތުގައި އަމާނާގެ ސިޔާސަތަކީ، އިންސާނަކަށް ވެސް ދިނުމަށް އުނދަގޫ ހައްޤު ކަމުގައިވާ ނަފްސުގެ ޙައްޤުތަކާއި ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު މަނުކުރެވިގެންދާ ހިތާމަ ހާދިސާ އަދި މިކޯޓުތަކުން އިސްތިޢުފާ ކަނޑައެޅި ކަމެކެވެ.

މުޖުތަމަޢު ތެރޭގައި ބަދުއަޚްލާޤީ ހަމަނުޖެހުމާއި ދޭތެރޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ފަރުވާއާ، މިހެން ގޮތުގައި، މާޙައުލު ފެތި ބިދޭސީން ފުރުޞަތު ކުރުމަށް ގެނެސްދިނަ އެއްބަސްވުމާ ކަނޑައެޅިގެން ހިންގައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤަށް ކޮންމެ

އިންސާނަކަށްވެސް ލިބިގެންވާ އެންމެ އަސާސީ އެއް ޙައްޤުކަމަށް ވީއިރު، މި ފަދަ ހަމަލާތައް ދެވެމުން ދާކަމީ މި ކޮމިޝަނުން ނިހާޔަތަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެކެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރުގެ ސެޕްޓެންބަރު މަހުގެ 4 ވީ ހުކުރު ދުވަހު ޤާނޫނީ ވަކީލަކަށް ތޫނު އެއްޗަކުން ހަމަލާދީފައިވާތީ، އިންސާނީ ހައްޤުތައް ނިގުޅައިގަތުމާއި، ޢަދުލުއިންސާފުގެ ޙާޞިލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް މިފަދަ ނުރައްކާތެރި ހަމަލާތައް ދިނުމަކީ، ދީން ރޫޙާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހުރަސް އެޅިގެން ދާކަމެއް ކަމަށް މި ކޮމިޝަނުން ދެކެމެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރަކީ ސިޔާސީ ގޮތުން ހަލަބޮލި އަހަރެކެވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމްގެ ޙައްޖުފުޅުން ދަތުރުކުރެއްވި ލޯންޗުގައި ހިނގި ނުރައްކާތެރި ހާދިސާއާއި، މި ހާދިސާގެ ފަހުން ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްޓަކައި ދިވެހި ސިފައިންނާ ފުލުހުން ގުޅިގެން ހިންގި އޮޕަރޭޝަނުގައި، މާލެއާއި ރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުން ނުރައްކާތެރި ހަނގުރާމަކުރުމުގައި ހަތިޔާރު ފެންނަކަމީ މިކޮމިޝަނުން ނިހާޔަތަށް ކަންބޮޑުވާކަމެކެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި ހާސްކަމާއި ބިރުވެރިކަން އިންތިހާއަށް ބޮޑުވެގެންދިޔައެވެ.

މިކަންކަމާގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު އިޢުލާންކުރެވި، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގިނަ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓިގެންދިޔައީ، އެކި ގޮތްގޮތުން ޤައުމަކަށް ގެއްލުންތަކެއް ކުރިމަތިވި ކަމެކެވެ.

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި، އެއްވެ އުޅުމާއި ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތުގެ އެކި މުއައްސަސާތަކުން ވަރަށް ބޮޑަށް ހަނިކުރާކަމުގެ ޝަކުވާ ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވެއެވެ. އަދި އެއްވެއުޅުމުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ކަންތައްތަކަށް އުނިކަން ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް، ވަކި މުއްދަތެއް ވަންދެން މުޒާހަރާކުރުމުގައި ބައިވެރިންނާމެދު ޝަރީޢަތުގެ މަނާކުރުން ޝަރީޢަތްތަކުގެ ޝަކުވާ ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވޭ، މިފަދަ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުން ޝަރުޢީމުރާފަޢާތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމިނިންމުމަކީ މިކޮމިޝަނުން މަރުޙަބާކިޔާކަމެކެވެ.

2014 ވަނަ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު، 2015 ވަނަ އަހަރު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާއިން ކުރިއެރުންތަކެއް ލިބިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ޓޯޗަރއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އަޖުނަބީންނާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް އެންމެހާ ފުރިހަމަގޮތުގައި ހާޞިލުކުރެވޭ ދިނުމަށް ސަރުކާރުން މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއެރުމެއް ކޮމިޝަނުން ދެކެމެވެ.

3. ޓްރިބިއުނަލްގެ ތާރީޚް

ހިއުމަން ރައިޓްސް ޓްރިބިއުނަލް އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 190 ވަނަ މާއްދާއާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ޓްރިބިއުނަލްގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ލަފާއާއެކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަން ކުރައްވާ ފަސް މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ޓްރިބިއުނަލެކެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ޓްރިބިއުނަލް އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް (ޓްރިބިއުނަލް)ގެ މަޤްސަދަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސަރަޙައްދީ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކުގެ ތެރެއިން، ދިވެހިރާއްޖެއިން އަމަލުކުރަން ޖެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤަރާރުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދަމަހައްޓައި، އެފަދަ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ އަމިއްލަ ޖަމާޢަތްތަކަށް އެހީތެރިވެ ހިތްވަރު ދިނުމެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު ޓްރިބިއުނަލްގައި ދެ ދައުރެއްގެ މެމްބަރުން ހިއްސާވެއެވެ. މިގޮތުން 3 ވަނަ ދައުރުގެ ޓްރިބިއުނަލް މެމްބަރުންނަކީ، އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ އަޙްމަދު (ޓްރިބިއުނަލްގެ ރައީސާ)، އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޝަހާމް (ޓްރިބިއުނަލްގެ ނައިބު ރައީސް)، އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު، އައްސައިދު އަޙްމަދު އަބްދުލްކަރީމް އަދި ޢުމަރު އަލީ ޝަފީގުއެވެ. 4 ވަނަ ދައުރުގެ ޓްރިބިއުނަލްގެ މެމްބަރުންނަކީ، އަލްފާޟިލާ އާމިނަތު އިނާސް (ޓްރިބިއުނަލްގެ ރައީސާ)، އަލްފާޟިލް ޝަރީފް މުފީދު (ޓްރިބިއުނަލްގެ ނައިބު ރައީސް)، އަލްފާޟިލާ ނަޒީން އަބްދުﷲ، އަލްފާޟިލާ އާއިޝަތު އަފްރީން މުޙައްމަދު އަދި އަލްފާޟިލް މޫސާ އަލީ ކަލީމުއްލާއެވެ.

4. ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާ

2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ކޮމިޝަން މެންބަރުންގެ އިތުރުން ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދިޔައީ 73 މުވައްޒަފުންނެވެ. މިގޮތުން، ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ތަރައްޤީކޮށް ކުރިއަރުވުމަށްޓަކައި، އިދާރީ ގޮތުން ބޭނުންވާ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާގެ މަސައްކަތްތައް ބަހާލެވިފައިވަނީ 7 ޑިޕާޓްމަންޓަކަށް ތިރީގައިވާ އުޞޫލުގެ މަތިންނެވެ.

4.1 ކޮމިޝަން ބިއުރޯ (ސީބީ)

ކޮމިޝަން ބިއުރޯގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަކީ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ފަރާތްތަކާ ގުޅުން ބެހެއްޓުން ކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ރާވާ ހިންގުމާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މީޑިއާއަށް ދޭންވާ މަޢުލޫމާތުތައް ދިނުމެވެ. މީގެ އިތުރުން، ކޮމިޝަން ފުލްބެންޗުންނަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށް ދިނުމާއި، އިންޓަރނަލް އޮޑިޓް، ކޮމިއުނިކޭޝަން ޕްލޭނިންގުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ބަޖެޓާއި ޚަރަދުގެ މަސައްކަތްކުރުމާ އަދި އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކާ ގުޅިގެން އިންސާނީ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމެވެ.

4.2 ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓް (ކޭޑީ)

ކޯޕަރޭޓް އެފެއާޒް ޑިޕާޓްމަންޓަކީ ކޮމިޝަނުގެ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ ޑިޕާޓްމަންޓެވެ. މި ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަކީ، ހިއުމަން ރިސޯސަސްގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުމާއި، ކޮމިޝަން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ މަސައްކަތްތަކާއި، ޕްރޮކިއުމަންޓް އަދި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރުމެވެ.

4.3 އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓް (އޭޑީ)

އެޑްވޮކަސީ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މަސައްކަތްތަކަކީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން މީހުންގެ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުވައި، އެބައިމީހުންގެ ޙުރުމަތްތެރިކަން ހިތުމުގެ ރޫޙު އާލާކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ރާވާ ހިންގުމެވެ.

4.4 ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް (އާރްއެމްޑީ)

ރިސަރޗް އެންޑް މޮނިޓަރިންގ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަކީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ހައްޤުތަކާއި، ރާއްޖެއިން ބައިނަލްއަޤްވާމީ

ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ސަރުކާރުން ޤަބޫލުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަނެ،
ޤަބޫލުކުރާ ނުދޭ ޙައްޤުތައް ޤަބޫލުކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުމާއި، ދިރާސާކުރުމާއި
ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ޤަރާރުތަކާއި މުޢާހަދާތަކާ ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމެވެ.

4.5 އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (އައިޑީ)

އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތުހުމަތު، މީގެތެރޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަންނަކަން ނުވަތަ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެވިފައިވާ ބައިވެރިވެފައިވާކަން، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް އަރިހުރަވާފައިވާކަމަށް، އެދިގެން އަމިއްލަ ނުވަތަ އޭނާގެ ވަކީލަކު އެހެން މީހަކު ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކުން މައްސަލަ ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ނުވަތަ ކޮމިޝަނަށް ހިނގާކަމަށް ނުވަތަ ހިނގާފައިވާކަމަށް ދެނެގަނެވިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި، މި ބާވަތުގެ ކަމެއް ހުއްޓުވުމަށް ނުވަތަ ހިނގުމުގެ ކުރިން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި އިޞްލާޙީ ފިޔަވަޅުތައް ބެލުން، މިފަދަ އަމިއްލަ ނުވަތަ ޖަމާޢަތްތަކުން މަސައްކަތްތަކުން ވަކިވާ ކަމުގެ މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި، ޢާއްމުކޮށް ޢިލާޖު ބައްދަލުކުރުމެވެ. މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ޙައްޤުގައި އަމަލު ކުރަމުންދާ އިދާރާ އެއްބަސްވުމާއި، މިބާވަތުގެ ތަޙުޤީޤުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކަމެއް ބަލައި، ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި ނިމުމުގައި މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން ސަލާމަތުގެ އިދާރީ އަމަލުތަކާއި އަދި މިފަދަ ކަމަކަށް ނިސްބަތްވާ އިދާރީ އަމަލުތަކުން ފާޅުވެ، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމާ ގުޅޭ ހިންގާކަމަށްވާނަމަ، އެކަމަކާ ގުޅޭ ހުރިހާ ކަމެއް ބެލުމެވެ.

4.6 ޕޮލިސީ އެންޑް ރިސާޗް ޑިޕާޓްމަންޓް (ޕީއާރްޑީ)

ޕޮލިސީ އެންޑް ރިސާޗް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން، ގާނޫނުގައި އޮތް ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި އިދާރީ އުސޫލުތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވަކި މާއްދާއެއް އިޞްލާޙުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން، އެކަމަކާ ގުޅޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރަންވީ ފިޔަވަޅުތައް ކުރުން، ދިރާސާކޮށް އެކަމުގެ ރިއަލް ރިޕޯޓް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، އަދާކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމާއި އަދި ކަންކަމާ ގުޅޭ ގާނޫނީ އިދާރީ އުސޫލުތަކާއި ގާނޫނީ ހިނގާ ގޮތުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ދޭތެރޭ މަޝްވަރާދީ ފާހަގަކުރުމާއި، މި މާއްދާގެ (އ)ގެ ދަށުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ މުޢާހަދާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުން ފާހަގަކުރާ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް އަދާކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޝަރީޢަތުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާއިރު، ކޯޓުގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ވަކާލާތު ކުރުމާއި، މިނޫން ގާނޫނީ ލާޒިމް ހިމަނައި ކޮމިޝަނުގެ ނަމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަން ކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުން ބަލާ މަސައްކަތްތަކުގައި ދަށުން ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަމާއި ފާހަގަކުރުމެވެ. މީގެ އިތުރުން ސަލާމަތުން
އެކަށައަޅާފައިވާ އަދި އެކަށައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތަކާއި އެހެނިހެން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ
މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީ ސިޔާސަތުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ގޮތުން ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސައްކަތްތަކެވެ.

4.7 ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޝަން މެކޭނިޒަމް (އެންޕީއެމް)

ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޝަން މެކޭނިޒަމްގެ މަސައްކަތަކީ، މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް އެކަހެރިކޮށްފައި ނުވަތަ ބަންދު ކުރެވިފައި މީހުން ތިބޭ ތަންތަނުގައި އަނިޔާވެރި، ލާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރުދަރަޖައިގެ އަދަބު ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް މަގުފަހިވާފަދަ ކަމެއް ހިނގާތޯ ބެލުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން، ތަންތަނުގެ އާއްމު ހާލަތާއި، އިދާރީ އޮނިގަނޑު ފާއިތުކުރެވިފައިވާކަން ބެލުމަށްޓަކައި މުވައްޒަފުން ތަފާސްކޮށް ޒިޔާރަތް ކުރުމެވެ. މިގޮތުން މި ޒިޔާރަތްތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ދަރަޖައިގެ ދުރުގައި ބޭއްވުމާއި މީހުންނާމެދު އަމަލުކުރެވޭ ގޮތް ރަނގަޅުކުރުމާއި، ވެރިންނަށް ހުށަހަޅާ ދިރާސާތަކާއި ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުމާއި، ދަށުވެފައިވާ ކަންކަން ފާހަގަކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމެވެ. އަދި މި ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށް ޢަމަލުކުރާ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް، އަދި އެ ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅުންތަކަށް ޢަމަލުކުރި މިންވަރު ބަލައި، އިޞްލާޙުވާ ކަންތައްތަކުގެ ރިކޮމެންޑޭޝަން ދިނުމެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ މަސައްކަތަކީ، ކޮމިޝަނުގެ އިތުރުން ޕީއެސްއާރު ސަރުކާރު ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން އެކުގައި މަސައްކަތްކުރުމެވެ.

4.8 ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީސް (އެސްއާރުއޯ)

ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ފުޅާކަން، ރައްޔިތުންނާ ވީހާވެސް ގާތުން ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު 21ގައި އައްޑޫ ސިޓީގެ ހިތަދޫގައި ކޮމިޝަންގެ ފުރަތަމަ ރީޖަނަލް އޮފީސް "ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީސް" ޤާއިމުކުރެވިފައިވެއެވެ.

ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީހުގެ މަސައްކަތްތަކަކީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު 20 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމެވެ. މިގޮތުން، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޝަކުވާ ބަލައި ޙައްލުކޮށް ކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޘަޤާފަތެއް ޤާއިމުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކަށް ހިނގާ ނުހިނގާ މޮނިޓަރ ދެނެގަތުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތަށް ޖަވާބުދާރީކުރުވުމާއި، މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހޭލުން ފެތުރުމަށްޓަކައި މަސައްކަތްކުރުމާއި އަދި ކޮމިޝަންގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން ހިމެނެއެވެ. ސަދަރަން ރީޖަނަލް އޮފީހުގެ ދާއިރާގެ ސަރަހައްދަކީ ގއ.، ގދ.، ޏ. ފުވައްމުލައް އަދި އައްޑޫ ސިޓީއެވެ.

5. 2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް

2015 ވަނައަހަރު ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތައް އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމަށްޓަކައި 2010 ން 2014 އަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓަޖިކް ޕްލޭނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ 10 ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތަކަށް އިސްކަން ދީގެންނެވެ. މިމަސައްކަތްތައް އަމާޒުކޮށްފައިވާ ދާއިރާތަކަކީ؛

- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ތަޢުލީމު ފެތުރުން
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާ ނުހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން
- މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިނގާ ޣައިރުއިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަދަށް އަދަބުތައް ހުއްޓުވުން
- އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާތައް ކުރުން
- ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއެކު ގުޅިގެން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކަށް ޒިންމާދާރު ކުރުވުން
- މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން
- ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ގުޅުންތައް ފުޅާމިނުން ބަދަހިކުރުން
- ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާ ކުރުން

5.1 އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން

5.1.1. ޝަކުވާ ބަލާ ދާއިރާ ކަންކަން ނުވަތަ މައްސަލަތައް

- ސިވިލް ސިޔާސީ ޙައްޤާއި އާއިލާ އުފެއްދުމުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާ ބެލުން
- ނުކުތާދޫކުރުން ފުދޭ ފަރާތްތަކުން ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތުގެ އިންސާފުވެރިކަމާ ގުޅޭ ޝަކުވާ ބަލާ
- ކުރެވޭ ކަމެއްގެ ސަބަބުން އަނިޔާވި ޝަކުވާ ޖެހޭ ޝަކުވާއި ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާ ބަލާ
- އިންސާނީ މަގާމު ކޮށްދޭ ކުރުމުގެ ޖިނާއީ ފަރާތްތަކުގެ ސަލާމަތާ ގުޅޭ ނިސްބަތުން ހިންގާ ގޮތުގެ ޝަކުވާ ބެލުން
- ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކާ ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤާ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާ ބެލުން
- ވަކި ފަރާތެއް އިހުމާލުވުމުގެ ސަބަބުން ހިނގާފައިވާ ކަމެއްގެ ސަބަބުން އަނިޔާވެފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޝަކުވާ ބަލާ
- ޖެލް ތަކުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭ ސަލާމަތާ ޙައްޤުތަކާ އަދި ފުލުހުންގެ އިދާރާތަކުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ހަރަކާތްތަކާ އަދި ޖިސްމާނީ އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގެ ޝަކުވާ ބަލާ
- 2015 ވަނަ އަހަރު ފެށުނު ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރައީސް އިންތިޚާބުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ނަޒަރިއްޔާތުގެ ދަށުން ކުރުނާ ހުށަހެޅި މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ޝަކުވާ ބަލާ
- ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ އިދާރީ ކަންކަމާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކާ އަދި ފުލުހުންގެ ތަހުގީގުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދިމާވާ މައްސަލަތަކުގެ ޝަކުވާ ބެލުން
- ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ތިބޭ ދިވެހިންނާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ޝަކުވާ ބަލާ

5.1.2. ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ބެލުމަށް

- ޖިނާއީ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ތަހުގީގުގެ ޝަކުވާ ބެލުން
- ކޯޓުތަކުގެ ކަންކަން ބެލުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން ބެލުން
- އިންޓަރނެޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ބެލުން
- ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ބެލުން
- ނުކުތާދޫކުރުން ފުދޭ ފަރާތްތަކުން ފައިސާއާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި މާލީ ބާރުތަކުގެ ސަލާމަތަށް ފުރިހަމަ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބެލުން
- ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގެ ބެލުން
- ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންގެ ބެލުން
- ޖުޑިޝަލް ސިސްޓަމް ބެލުން

5.1.3. ލީގަލް ބްރީފް

- މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބައްޓަން
- ޕޮލިސީ ރިވިއުތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތު
- އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި ސިޔާސަތުތައް؛

1. ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސައިދޭ އޭޖެންސީގެ ގަވާއިދު
2. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި، މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު (8/2010) ތަންފީޒުކުރުމަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ސިޔާސަތު
3. އެކިއެކި މަސައްކަތްތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުންގެ ޒާތީ ޙިމާޔަތުގައި ހަމަކުރުމާބެހޭގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފުލުހުން އަމަލުކުރަންވާ ސިޔާސަތު
4. ގްރޭޑްކުރުމާބެހޭ ސިޔާސަތު ރިވިއު
5. ސަރުކާރު އިދާރާތަކުން މަސައްކަތަށް ބޭނުންކުރާ ދޫރުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރ ގެންގުޅުމަށް ބޭނުން އެކުލަވާލި ގޮތުން ދިރާސާކޮށް ތައްޔާރުކުރުން
6. 18 އަހަރާއި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކިޔަވާކުދިން ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ގައިޑްލައިން ތަޢުލީމީ މުއައްސަސާތަކުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ތަޢުލީމީ ޕޮލިސީ
7. ޑެންޓަލް ކްލިނިކް ސަރވިސް އޮޕަރޭޓްކުރުމުގެ ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ތަޢުލީމީ ކުރަން ދިރާސާ
8. ކުރެވުނުނަމަވެސް އަދުލު އިންސާފުގެ ނިޒާމުގައި ކޮށްދަލް ފަރިސްކުރަންޖެހޭ އަދަބު ދިނުމާ ބެހޭގޮތުން ތަޢުލީމީ ޕޮލިސީ
9. މުވައްޒަފުގައި ހުންނަ ހުނަރު ބޭނުންކުރުމަށް މީހުންގެ މަސައްކަތުގައި ގެންގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކާބެހޭ ރިވިއު ރިޕޯޓް
10. ކުރެވުނުގެ ބައިވެރިވާބެހޭ ރިވިއު ރިޕޯޓް
11. އެކްސެސިބިލިޓީ އަދި އެވެއިލަބިލިޓީ އޮފް ހެލްތު ސަރވިސަސް
12. ތައުލީމާއި ބޭހޭ ސިޔާސަތުގެ ރިވިއު ރިޕޯޓް
13. ނޭޝަނަލް ޔޫތު ޕޮލިސީ
14. މެންޓަލް ހެލްތު ޕޮލިސީ
15. ހެލްތު މާސްޓަރ ޕްލޭން 2016
16. ޤާނޫނުތައް ރާސްޓުކުރުމުގެ މުރާޖަޢާކުރުން ޢަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތުން ޑީ.އާރް.ޕީ ގެ 2016 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށްގެންދާ ޚަރަދުގެ ބަޖެޓު އެލަވަންސް ކޮމިޓީ

5.1.4. މުހިއްމު ބައްދަލުވުންތައް

5.1.4.1. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އަހުލުވެރިކުރުވުމުގެގޮތުން ބާއްވާފައިވާ މަހާސިންތާ

ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ 13 ވަނަ ދުވަހު ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އެއަށް އަހުލުވެރިކުރުވުމުގެގޮތުން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ 11 ވަނަ ދުވަހު ބާއްވާފައިވާ މަހާސިންތާގައި ކޮމިޝަނުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި މަހާސިންތާގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ދަތިތަކުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި މުއައްސަސާތަކުން އަދި ކުރަންޖެހޭނޭ ތައްޔާރީތަކާބެހޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ވާހަކަ ދެކެވިފައިވެއެވެ.

5.1.4.2. ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން ސެންޓަރުން ބާއްވާފައިވާ ބައްދަލުވުން

2015 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 24 އަދި 25 ވަނަ ދުވަހު ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން ސެންޓަރުން ބޭއްވި ވޯކްޝޮޕްގައި ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މި ވޯކްޝޮޕްގައި ކުރިއަށްގެންދެވުނު ސެޝަންތަކުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ކޮމިޝަނުގެ ކުރިއަށްއޮތް މަސައްކަތްތަކާއި ދެމިހުރި ގޮންޖެހުންތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.1.4.3. ވިޔަފާރި އާއި ބެހޭ ޢަދުލުއިންސާފުގެ މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ވިޔަފާރި އާއި ބެހޭ ދާއިރާގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިފައިވެއެވެ. މި ބައްދަލުވުމަކީ ވިޔަފާރި އާއި ބެހޭ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ޖެހޭ ކަންކަމާ މުއައްސަސާތައް ގުޅުވައިދޭ ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ބައްދަލުވުމެކެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ވިޔަފާރި އާއި ދުނިޔޭގެ ތަފާތު ބިލްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހިޔާލު ފާޅުކުރުމާއި، ވިޔަފާރި އާއި ބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ މަޝްވަރާ ދިނުމާއި، މިފަދަ ބެހޭ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަ ދެކެވިފައިވެއެވެ.

5.1.4.4. ޖަޕާނު ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި ބައްދަލުވުން

ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބި ޖަޕާނު ސަފީރާއި ޓީމާއެކު ބައްދަލުކުރުމަށް ޖަޕާނު ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ 17 ވަނަ ދުވަހު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުނެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ޖަޕާނު ހިޔުމަން

ޕޮލިސީގެ ދުސްތޫރާއި، އެކުލަވާލާފައިވާ ބިލުގެ މަސައްކަތްތެރިންނާއެކު އަމަލު ކުރާ ގޮތަކާ ގުޅިގެން މަޝްވަރާ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.1.4.5 ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާ ގުޅޭގޮތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން.

ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަރުސް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލާއި މިކޮމިޝަނުން ގުޅިގެން ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ 27 ވަނަ ދުވަހު މިކޮމިޝަނުގައި ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަރުސް މި ކޮމިޝަނުން އެކުލަވާލާފައިވާ ގަވާއިދާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، މިޤާނޫނުން ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތާއި ބައްދަލުވުންތަކާ އަދި ގުޅުންހުރި ދަރުސް ވަޒީފާ އަދާކުރާ މަރުޙަލާތަކުގައި އެކުލަވާލަންޖެހޭ ޝަކުވާ ކޮމިޓީތަކާއި އެކުލަވާލާ އަމަލުކުރާނެ ގޮތާއި ބައްދަލުވުމުގައި މަޝްވަރާކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.1.4.6 ޔޫތު ބިލާ ގުޅޭގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތު އެންޑް ސްޕޯޓްސްއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން

މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތު އެންޑް ސްޕޯޓްސްއިން އެދިވަޑައިގެންނެވުމުން ޔޫތު ބިލާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުވަރީ މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހު މިކޮމިޝަނުގައި ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މިބައްދަލުވުމަކީ ޔޫތު ބިލް ޑްރާފްޓްކުރުމުގެ ކުރިން ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންނާ ވަކިވަކިން ބައްދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ޔޫތު މިނިސްޓްރީގެ އިސްނެގުމުގައި ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތަކެވެ.

5.1.4.7 ލެޖިސްލޭޓިވް އެޖެންޑާގައި ހުރި ބިލްތައް އަދި އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ބިލުގެ ޑްރާފްޓާ ގުޅޭގޮތުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން.

މި ބައްދަލުވުމަކީ ލެޖިސްލޭޓިވް އެޖެންޑާގައި ހުރި ބިލްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރުން ބަލައި ކޮމެންޓުކުރުމަށް ބިލްތައް ހޯދުމާއި، އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ބިލަށް ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ ކޮމެންޓްތަކާ ބަހުސްކުރުމަށް މަޝްވަރާކުރުމަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އެދިލެއްވުމުން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 28 ވަނަ ދުވަހު ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުން އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ބިލުގައި ހުރި ކޮމިޝަނުން ކަންބޮޑުވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި މިކަންކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މި ބިލު ފޮނުވުމުގެ ކުރިން ރިއާޔަތްކުރުމަށް އެދިލައްވާފައެވެ.

5.2 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ބެލުން

.5.2.1 2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު "އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން" ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނެފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ 546 ޝަކުވާއާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ލިބުމުގެ ފުރުޞަތު އޮވެދާނެކަމަށް ޚަބަރުލިބުމުން ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަން ނިންމާފައިވާ 46 ޝަކުވާއާއެކު، ޖުމްލަ 592 ޝަކުވާ 2015 ވަނައަހަރު މިކޮމިޝަނުން ބަލައި ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވެއެވެ. ހުށަހަޅާފައިވާ 592 ޝަކުވާތަކުގައި ޖުމްލަ 617 އިންސާނީ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

މައްސަލަތަކުގެ ތަފާސް ހިސާބު

2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާ	
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާ	546
ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލަން ފަށާފައިވާ މައްސަލަ	46
2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޖުމްލަ އަދަދު	592

2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލައި ތަޙުޤީޤުކޮށް ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތައް	
2015 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	350
2014 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	94
2013 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	98
2012 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	61
2011 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	21
2010 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	34
2009 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	7
2008 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	6
2007 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	8
2006 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	94
2005 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	1
2004 ވަނަ އަހަރުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވާ އަދަދު	1
2015 ވަނަ އަހަރު ބަލައި ތަޙުޤީޤުކޮށް ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޖުމްލަ އަދަދު	775

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް	ޤާނޫނު އަސާސީގެ މާއްދާ	2015 ގައި ހުށަހެޅުނު	ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން 2015ގައި ބަލައި ތަޙްޤީޤު ކުރަމުންދާ މައްސަލަތައް
ތަފާތުކުރުން	17	5	3
ދައުލަތުގެ ވާޖިބު	18	0	0
ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު	21	7	9
އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ޙައްޤުތައް	23	138	262
ރަނގަޅު ކާނާއާއި، ސާފު ފެން ފޯރު މިންވަރަށް ލިބުން	23 (ހ)	0	2
ފޭރާމާއި ހިޔާވަހިކަން ލިބުމުގެ ޙައްޤު	23 (ށ)	30	122
ރަނގަޅު ފެންވަރެއްގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތަކެއް ލިބުމުގެ ޙައްޤު	23 (ނ)	83	97
ދިރިއުޅެން ސާފު އަދި ސިއްޙަތަށް ރަނގަޅު މާޙައުލެއް ލިބުން	23 (ރ)	19	31
މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އެ ރަށަކާއެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ނަރުދަމާނިޒާމެއް ޤާއިމްވެފައިވުން.	23 (ބ)	0	1
މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އެ ރަށަކާއެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ނަރުދަމާނިޒާމެއް ޤާއިމް ވެފައިވުން.	23 (ޅ)	0	1
މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އެ ރަށަކާއެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ކަރަންޓުގެޚިދުމަތް ޤާއިމްވެފައި ވުން.	23 (ކ)	6	10
ޚާޞީ ދިރިއުޅުން	24	2	4
އަޅުވެތިކުރުމާއި، ގަދަކަމުން މަސައްކަތްކޮށްކުރުވުން	25	0	0
ވޯޓްދިނުމުގެ ޙައްޤާއި އިންތިޚާބުތަކަށް ކުރިމަތިލުމުގެޙައްޤު	26	0	3
ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން	27	32	14
ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަން	28	2	2
މަޢުލޫމާތުހޯދުމާއިމަޢުލޫމާތުދިނުމުގެމިނިވަންކަން	29	0	1
އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަން	32	5	5
ނަމާއި އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޙައްޤު	33	1	6
ކައިވެނިކުރުމާއި ޢާއިލާ ޤާއިމުކުރުމުގެ ޙައްޤު	34	7	12
ޤާނޫނުގައި ކައިވެނިކުރާ އުމުރަކަށްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުމުރުގެ ކޮންމެފިރިހެނަކާއި، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޢުމުރުގެމީހުން ކައިވެނިކުރުމާއި، ޢާއިލާ ޤާއިމްކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ. އަދިއާއިލާއަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ޠަބީޢީ އަދި އަސާސީ ބިންގާކަމަށް ވާހިނދު، ކޮންމެ އާއިލާއަކަށްވެސް މުޖުތަމަޢާއި ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭންވާނެއެވެ.	34 (ހ)	0	0

12	7	34 (ށ)	ކައިވެނިއެއް ރޫޅިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ދަރިން ބަލަހައްޓާނީ، އެދަރިންނަށް ޚަރަދުކުރުމުގައިވެސް ހާލަތު ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭންވާނެއެވެ
73	**80**	**35**	**ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުގެ ކުދިންނާއި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށްދޭ ޚާއްސަ ރައްކާތެރިކަން**
46	60	35 (ހ)	އާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޚާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި ޚާއްސަ ރައްކާތެރި ކަން ލިބިދޭ ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުގެ ކުދިންނާއި ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުގެ ކުދިންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ހާނިއްކަކޮށް، ޖިންސީ ގޮތުން އަނިޔާކޮށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ތަފާތުކޮށް އެކަހެރިކުރުމާ އިޤްތިސާދީ، ކަސްތަށް ބަލަހައްޓަން ނުވާނެއެވެ.
27	20	35 (ށ)	އާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޚާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި، ޚާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބިދޭންވާ ޙައްޤުތަކެވެ
28	**23**	**36**	**ތަޢުލީމުގެ ޙައްޤު**
26	21	36 (ހ)	އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ތަފާތުކުރުމެއްނެތި ތަޢުލީމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
2	2	36 (ށ)	ފަރާ ތަޢުލީމާއި ސާނަވީ ތަޢުލީމު ދަރިވަރުން ހިލޭ ދޭނެ ކަށަވަރުކުރުން ވާޖިބެވެ. ދަރިވަރުން ފަރާ ތަޢުލީމާއި ދޭދު ސާނަވީ ތަޢުލީމު ދަރިވަރުންނަށް އިބްތިދާއީ ކުދިންގެ ތަޢުލީމު ހަމަމަގު ފޯރުކޮށް ކަމެއް. އަދި ކޮލެޖު ތަޢުލީމު އުސޫލުތަކުގެ ކުރިއަށް ...
63	**49**	**37**	**މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު**
24	19	37 (ހ)	ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް އެމީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރާ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރުމުގެ ނުވަތަ މަސައްކަތެއްކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ
39	30	37 (ށ)	ހަމަހަމަކަމާއެކު މުޢާމަލާތްކުރުމާ، ރައްކާތެރި މާހައުލެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމާއި، ކުރާ މަސައްކަތާ އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައެއް ލިބުމާއި، ކުރާ މަސައްކަތެއް އެއް މިންގަނޑަކުން ވަޒަންކުރެވި އެއްހިސާބަކުން ހަމަހަމަކަމާއެކު އުޖޫރަ ލިބުމާއި، އެއް ހަމައަށްކުރުން ވަޒީފާގެ ކުރިއެރުން ލިބުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ
0	0	37 (ނ)	ވަޒީފާއާ އަދާކުރުމުގެ މިނިވަންކަން، މަސައްކަތްކުރާނަމަ ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައިވާ މިނުން، އަރާމުކުރުމާއި މުނިފޫހި ފިލުވުމަށް ވަގުތުލިބުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ. އާއިލާގައި ވަކިމުއްދަތަކަށް މުސާރައާއެކު ޗުއްޓީ ލިބުމުގެ ޙައްޤުވެސް ހިމެނެއެވެ.
0	**0**	**38**	**ޕެންޝަން ލިބުމުގެ ޙައްޤު**
2	**2**	**40**	**މުދާ ހޯދުމާއި މުދާ ގެންގުޅުމުގެ ޙައްޤު**
1	2	40 (ހ)	މުދާހޯދުމާއި، މިލްކުކުރުމާއި، ވިއްކުމާއި، ދިނުމާއި، މުދަލުން މުއާމަލާތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
1	0	40 (ށ)	މީސްމީހުންގެ މުދަލަކީ ނިގުޅައިގަނެގެންވާނެ ތަކެއްޗެއް ނޫނެވެ. ޤާނޫނު، އާއްމު މަސްލަހަތަކަށްޓަކައި، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތެއްގެމަތިން، އަދި އެކަށީގެންވާ

			ކޯޓަކުން ކުރާ ޙުކުމަކުން މެނުވީ އެއްވެސް މީހެއްގެ މުދަލެއް އެމީހެއްގެ ރުހުންނެތި ދައުލަތަށް ނަގައިގެންނެއް ނުވާނެއެވެ. އަދި މީހެއްގެ މުދަލެއް ދައުލަތަށް ނަގާންވާނީ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޢަދުލުވެރި ބަދަލެއް އެ މުދަލެއްގެ ވެރިފަރާތަށް ދިނުމަށްފަހުގައެވެ.
2	0	**41**	**ދަތުރުފަތުރު ކުރުމާއި ވަޒަންވެރިވުމުގެ މިނިވަންކަން**
2	0	41 (ހ)	ރާއްޖެއިން ފުރައިގެން ދިޔުމާއި، ރާއްޖެއަށް އެނބުރި އައުމާއި، ރާއްޖޭގައި ހުރުމާއި ރާއްޖޭގެ އެކި ތަންތަނަށް ދަތުރުފަތުރުކުރުމާއި އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
15	10	**42**	**ޢަދުލުވެރިކަމާއި ހާމަކަމާއެކު ޝަރީޢަތްކުރުން**
9	5	42 (ހ)	ކޮންމެ މީހެއްގެ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ނުވަތަ ޖިނާއީކުށެއްގެ ދަޢުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލުމުގައި، ޤާނޫނަކުން ގާއިމް ކޯޓަކާ މިނިވަން އަދި މުސްތަޤިއްލު ކޯޓެއްގައި ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލްއެއްގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، އާއްމުކޮށް ހުޅުވާލެވިގެން ބޭއްވޭ، އަޑުއެހުމެއްގައި އިންސާފުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
6	5	42 (ށ)	ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ހިނގާ އެންމެހާ ޝަރީޢަތެއް ހިންގާނީ ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު، ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި، ހާމަކަމާއެކުގައެވެ.
		43	**ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު އިދާރީ ފިޔަވަޅުތައްއެޅުން**
74	58	43 (ހ)	އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން ކޮންމެ މީހަކާގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނާއެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ޢަދުލުއިންސާފުގެ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް، އެކަށީގެންވާ ވަގުތެއްގައި ކަންކުރުމުގައި އެދިރަކަން ލިބިގެންވާ ހައްޤެކެވެ.
4	7	43 (ށ)	އިދާރީ ގޮތުން ކުރާ ފިޔަވަޅެއްގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ހައްޤަކަށް ނުރައްކަލެއް ލިބިއްޖެ ކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ ފިޔަވަޅެއް އެޅި ސަބަބު ލިޔުމުން ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
0	0	43 (ނ)	އިދާރީގޮތުން ކުރާ ފިޔަވަޅެއްގެ ސަބަބުން އެއްވެސް މީހެއްގެ ހައްޤަކަށް ނުވަތަ އެއްވެސް ބަޔަކުގެ ހައްޤަކަށް، ނުވަތަ މުޖްތަމަޢުގެ ހައްޤަކަށް ނުރައްކަލެއް ލިބިއްޖެކަމަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެކަމެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ހައްޤު އެމީހަކަށް ނުވަތަ އެބައިތަކަށް ނުވަތަ އެކަމުގައި ސީދާ ގުޅުމެއްހުރި އަސަރު ކުރައިފާނެ ކޮންމެ މީހަކަށްލިބިގެންވެއެވެ.
13	14	**45**	**ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުނުކުރުމާއި ބަންދުނުކުރުން**
0	0	**46**	**ހައްޔަރުކުރުމާއި ބަންދުކުރުމުގެ ބާރު**
4	3	**47**	**ހިފެހެއްޓުމާއި ފާސްކުރުމާއި މުދާ އަތުލުން.**
1	2	47 (ހ)	އެކަށީގެންވާސަބަބެއްނެތި އެއްވެސް މީހެއްގެ ހަށިގަނޑާއި ގެދޮރާއި، ފާސްކުރުން، މީހެއްގެ ގެއާއި އެއްޗެހި ހިފެހެއްޓުމާއި ނުކުރެވޭނެއެވެ.
3	1	47 (ށ)	ޤަވާޢިދު ގެދޮރާއި މިލްކު ދިރިއުޅޭ ތަންތަނާއި ހަރުކަމެއްގެ ކަންތަކާއި ތަންތަނަށް ބެހޭކަމަކަށެވެ. ވަގުތުން ފިޔަވަޅު ނާޒިލުވާނަމަ މީހެއްގެ ދިރިއުޅުމަކަށް ނުވަތަ މީހަކަށް ލިބިދާނެ ނުރައްކާތެރި ގެއްލުމެއް އެ މުދަލެއް ނުވަތަ އެ މީހާ ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ކުށެއްގެ އަދުލުކަމުން ހުއްޓުވިގެން ވެއްޖެ އެއްވެސް މީހަކު ދިރިއުޅޭ ތަނަކަށް އެ މީހެއްގެ ނުރުހުމުގައިވަދެގެން ނުވާނެއެވެ.
15	16	**48**	**ހައްޔަރުކުރެވޭމީހުންނާއި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެޙައްޤުތައް**
13	15	48 (ހ)	އެމީހަކު ހައްޔަރު ކުރެވުނު ސަބަބު ވަގުތުން އެމީހަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ދިނަވެގެން

			ސަޢުދީސް ގަވައިދު ތެރޭގައި ހަމައަށް ކުރެވުނު ސަފަހު ލިޔުމުން އެމީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.
2	1	48 (ށ)	ކުރެއްގެ ތަފުސީލުގައި ބަންދުކުރެވޭފަރާތަށް ވިހާ ބަންދުކުރެވޭފަރާތަށް ފާޅުކުރުމުގައި ހަމަހަމަކަމާއި މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅުމަށް، އެމީހަކު ހަމައަށްކުރެވޭނޭ ދިރުވޭގޮތް ސަޢުދީސް ގަވައިދުގެތެރޭގައި، ފަރުވާކުރުމުގެ ކުރިމަތީގައި ދަށުން ދޭންވާނެއެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ އެމީހަކު ދޭންވާނެ، ނުވަތަ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ނުކުރެވޭ އަދި ބައެއް ނުކުރެވޭ ބަލި އެހެން ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
16	5	50	އަވަހަށް މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކޮށް ދަޢުވާ ކުރުން
4	9	51	ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް
4	9	51 (ހ)	އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގައި އެމީހަކާމެދު ޝަރީޢަތްކޮށްނިންމުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
0	0	51 (ށ)	އެމީހަކީ ޝަރީޢަތް ކުރެވޭ ބަސް ނޭނގޭ މީހަކުނަމަ، ނުވަތަ ބީރު މީހަކުނަމަ، ނުވަތަ ގޮނގަ މީހަކުނަމަ، އެމީހަކަށް ދައުލަތުގެ ޚަރަދުން ތަރުޖަމާނަކު ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
0	0	51 (ނ)	ކުރުން ބަރީއަވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ކުރިމަތިލާ އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު، އެކަށީގެންވާ ވަގުތާއި، އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތައް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެމީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލަކާ މަޝްވަރާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދޭންވާނެއެވެ.
0	0	51 (ރ)	އެމީހެއްގެ ހާޒިރުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމާއި، އެމީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީގައި ކުރުން ބަރީއަވުމަށް މަސައްކަތުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
0	0	51 (ބ)	އެމީހަކު ކުށްކުރިކަން ސާބިތުވަންދެން، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ހެކިތަކާއި ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ކުށުގެ ހެކިތަކަށް އެމީހަކު ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
1	1	52	އިޢުތިރާފު، ޤާނޫނާޚިލާފަށް ހޯދާހެކި
2	3	53	ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން
1	2	53 (ހ)	ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީއަށް ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެ ހިނދެއްގައި އެފަދަ އެހީ ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
1	1	53 (ށ)	ޖިނާއީ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދޭ ވަރު މާލީ ތަނަވަސްކަން ނެތް މީހަކު ނަމަ، ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އޭނާއަށް ކަނޑައަޅައި ދޭންވާނެއެވެ.
103	78	54	ވަޙުޝީ އަދަބު ނުދިނުން
0	1	56	އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެޙައްޤު
20	26	57	ބަންދުކުރެވިފައިވާމީހުންނާ އިޙްތިރާމާއެކުމުޢާމަލާތްކުރުން
2	1	58	ބަދަލުލިބިދިނުން
0	0	61	ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކާއި އޯޑަރުތައް ޝާއިޢުކުރުން
0	0	61 (ހ)	ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކާއި، ރައްޔިތުން އަމަލުކުރަން އަމަލުކުރުމަށް ސަރުކާރުން އަންގާ އެންގުންތަކާއި، ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތައް އާއްމުންނަށް ލިބެންހުންނަ ގޮތަށް އިނގިރޭސިބަހުން، އާއްމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.
		62	އެހެނިހެންޙައްޤުތައް ލިބިދިނުން
3	1	62 (ހ)	މި ބާބުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އެހެނިހެންނާއި

ފިރިހެނުންނަށް ހަމަހަމަކަމާއެކު ލިބިގެންވެއެވެ.			
މި ބާބުގައި ވަކިވަކިން ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކަނޑައެޅި، ބަޔާންކުރެވިފައިވުމަކީ މި ބާބުގައި ނުހިމެނޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ހުރުމަކުން ނުވަތަ ލިބިގެންވުމަކުން ހުރަސްއަޅާ ކަމެއް ނޫނެވެ.	62 (ނ)	3	3
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް	**67**	0	2
އަނެކުންގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމަށް ޙުރުމަތްތެރިވުމާ އެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އިސްތިޢުމާލުކުރުން	67 (ހ)	0	1
ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ޙުރުމަތްތެރިވުން، ހިތުމާއި، ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ހިންގުމުގެ އުސޫލަށް ޙުރުމަތްތެރިވުން ހިތުން	67 (ށ)	0	1
ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއްގެ ގެއްލާކަރަށްބެހޭ ބާބާ މައްސަލަތަކުގެ ޖުމްލަ އަދަދު		3	3
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޖުމްލަ އަދަދު		**592**	775
ގެއްލިފައިވާ ބައްޔުގެ ޖުމްލަ އަދަދު		**617**	

5.2.2. ތަފާސް ހިސާބަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ޚުލާޞާ

2015 ވަނަ އަހަރު އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައިވަނީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދީފައިވާ އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅިގެންކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކެވެ. މިގޮތުން ރަނގަޅު ކާނާއާއި ސާފު ފެން ފުދޭ މިންވަރަކަށް ނުލިބުމާއި، ގޭދޮރާއި ހިޔާވަހިކަން ނުލިބުމާއި، ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ޞިއްޙީ ޚިދުމަތް ނުލިބުމާއި، ދިރިއުޅެން ސާފު އަދި ޞިއްޙަތަށް ރަނގަޅު މާޙައުލެއް ނުލިބުމާއި، ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުގެ ވަސީލަތްތަކެއް ހަމަހަމަކަމާއެކު ބޭނުންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުލިބުމާއި، ސަރުކާރުގެ ނިޒާމު ޚާއްޞަވެއްޖެކަމާއި، އަދި ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޭދޮރާއި ހިޔާވަހިކަމުގެ ޙައްޤުގެ ދާއިރާއިން ކޮމިޝަނަށް 2015 ވަނައަހަރު އާއްމުގޮތެއްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ގޭދޮރު ދޫކުރުމުގައި ތަފާތުކުރުންތަކާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކާއި، ސަރުކާރުން ހިންގާ ހިޔާވަހިކަން ފްލެޓްދިނުމުގެ މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން ދޫކުރާ ފްލެޓްތަކާ ދިނުމާ ގުޅިގެން މައްސަލަތަކެއް ހުށަހެޅިފައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން ސުނާމީ ކާރިސާއާ ގުޅިގެން ގެދޮރު ގެއްލުނު އެހެން ރަށްރަށުން ބަދަލުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ދެއިދޭ ބިނާކުރަމުން ނުދެވި ގޮސްވާ މައްސަލަތަކެއްވެސް ހުށަހެޅިފައެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ލިބިގެންވުމުގެ ޙައްޤުގެ ދާއިރާއިން، 2015 ވަނަ އަހަރު އެންމެ ގިނައިން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޖޭލުތަކުގައި

ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ޤައިދީންނަށް އެކަށީގެންވާ ބޭސްފަރުވާ ނުލިބޭކަމަށް ޤައިދީންނާއި އެމީހުންގެ އާއިލާ ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާތަކެވެ. މިމައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ދިގު މުއްދަތަކަށް ބޭސްފަރުވާ ކުރަންޖެހޭ ބަލިމީހުންނާއި، ނަފްސާނީ ބަލިމީހުންނާއި، ރާއްޖެއިން ބޭރުން ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަށް ޑޮކްޓަރުން އިރުޝާދު ދެއްވާފައިވާ ބަލިމީހުންގެ ބޭސްފަރުވާގެ ކަންތައްތަކާއި، ކޮންމެހެން އޮޕަރޭޝަންކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް ފަރުވާދިނުން ލަސްވުމާއި، ބަލިތަކަށް ބޭނުންވާ ބޭސްނުލިބުމާއި މިކަންކަން ހަމަޖެއްސައިދިނުމުގައި ޖަލު ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކުގެ އިހުމާލުން ފަރުވާލިބުން ލަސްވެފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

މިގޮތުން ސިއްޙީ ހިދުމަތާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ސިއްޙީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުގެ އިހުމާލުން މީހުންގެ ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، އަވަސް ފަރުވާ ލިބެންޖެހޭ ބަލިމީހުންތަކަށް، ވަގުތުން ފަރުވާ ނުލިބި ގިނަ ވަގުތުތަކެއް ހޭދަވުމުގެ ސަބަބުން ފަރުވާ ލިބެންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް އިތުރު ނުރައްކަލަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލަތަކާއި، ސިއްޙީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުން އެކަށީގެންވާ ފެންވަރުގައި ހިދުމަތް ނުދިނުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކާއި، ސިއްޙީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޑޮކްޓަރުންނާއި، ނަރުހުންނާއި އަދި ޓެކްނީޝަނުންގެ ފަރާތުން އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިރިއުޅެން ސާފު އަދި ސިއްޙަތަށް ރަނގަޅު މާޙައުލެއް ލިބިގެންވާކަން ބެލުމަށްޓަކައިވިޔަސް، މިގޮތުން ދިރިއުޅޭ ސަރަޙައްދު ކައިރިގައި ކުނި ގޮނި ހުރުމާއި، އެތަންގައި ކުނި އެންދުމުގެ ސަބަބުން އާއްމުންގެ ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންވާ މައްސަލައާއި، މިހެން ދިރިއުޅޭ ގޭތަކާ ކައިރިގައި އިންޖީނުގެ ހުރުމުގެ ސަބަބުން އެތަނުން ބޭރުވާ ދުމާއި، އަޑުގެ ސަބަބުން އާއްމުންގެ ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންވާ މައްސަލައާއި، މިހެން ދިރިއުޅޭ ގޭގެ ކައިރީ ފައިބަރުގެ މަސައްކަތްކުރުމުން އާއްމުންގެ ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންވާ މައްސަލައާއި، ސްކޫލް އިމާރާތުގައި ހަލާކުވެފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން ސްކޫލްގައި ކިޔަވާ ކުދިންނަށް ރައްކާތެރި މާޙައުލެއް ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާއި، ގޭގެ އިންވެގެން ހުންނަ ކާޕެންޓްރީގެ އަޑުގަދަވުމުގެ ސަބަބުން އާއްމު ސިއްޙަތަށް ގެއްލުންވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ގައި، މިގޮތުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް އުރަހަމާ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ކަރަންޓްގެ ހިދުމަތް ޤާއިމުކޮށްފައި އޮންނަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، މިޚިދުމަތް ނުލިބޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދީފައިވާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްވެ ހުރުމުގެ މިނިވަންކަން ލިބިދީފައިވި ނަމަވެސް، ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި ސުލްހަވެރިކަމާއެކު އެއްވެހުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކަކީ

ބަލާއިރު، އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް ފުލުހުން ޢަމަލުކުރަމުން ގެންދާކަމާއި، އަދި

މި މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދުރުގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން

ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅުނުކަން ބޭނުން މަސައްކަތް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ފިޔަވަޅު

ފުލުހުންގެ އެއްވެއުޅުމުގެ ބައެއް ހަރަކާތްތަކަށް ކޮމިޝަނުން އިޖުތިމާޢުތަކަށް ޢަމަލުކުރަމުންގެންދާކަން

ބޭނުމެއް މަސައްކަތް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެއްވެއުޅުމުގެ ތެރެއިން ހަރަކާތްތަކާ މިހެން ކުރެވޭ މުޒާހަރާ

ޖަހަން ގެންގުޅޭ މުޒާހަރާތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުރިމަތިލާ ކުރެވޭ ސަރުކާރު ދަރުބާރުގައި، ބަންދުން

ދަރުބާރުގެ މުޒާހަރާގައި ބައިވެރިވުމުގެ ސަރުކާރުގެ ދަރުބާރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ހާއްސަ

ފުލުހުންގެ މިނިވަންކަމާއި، އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓި ގޮތަށް، ކުރުމުންގޮސް

ސަރުކާރުގެ ތަނުގެ މިޔާބަހުން މަސައްކަތް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ކުޑަކުދިންނާއި، އަންހެނުންނަށް ހިމާޔަތާއި

ޚާއްޞަ ރައްކާތެރިކަން ލިބިގެންވާކަން ބެލުން ގިނަ ޝަކުވާތައް 2015 ވަނަ އަހަރު

ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޝަކުވާތަކުގެ ތެރޭގައި، އެކި ފަރާތްތަކުން

ޖިންސީ، ޖިސްމާނީ، ނަފްސާނީ އަދި ކުޑަކުދިންނަށް އިހުމާލުވުމުގެ ޝަކުވާތައް، ކައިވެނިކުރުމާއި ޢާއިލާ

ޚިލާފުތަކުގެ ބޭނުން މަޖުބޫރުކުރެވިފައިވާކަމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާތައްވެސް. މީގެ ތެރޭގައި،

ޖިންސީ ހަރަކާތެއްގައި ވަނީ ޢާއިލާ މެމްބަރުންގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ދަރިންނާއި ބައްދަލު

ކުރުމުގެ ފުރުސަތު މަނާކޮށް ނުވަތަ ބައްދަލުވުން ނުލިބުމާއި، ދަރިންނަށް ހަރަދު ނުލިބުމާއި، ބަލަހައްޓާނެ

މައްސަލަތަކެވެ. މީގެ އިތުރުން، އެކަނިވެރި މައިންނަށް ލިބެންވާ އިނާޔަތްތައް ނުލިބުމާއި، ދަރި އުފެދުން

ދަތުރު ނުލިބުމާއި، ގެވެށި އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ކަމުގެ މައްސަލަތައްވެސް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އަތޮޅުތަކުގެ

ބައެއް ކޯޓުތަކުން ހުކުމްކޮށް ގެވެށި އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގައި، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުން، އެއަމުރު

ނެރުން ފުލުހުން މަސައްކަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ޚާއްޞަ

އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބިދޭ ހިމާޔަތާ ގުޅޭގޮތުން 2015 ވަނަ އަހަރު މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި

ހުށަހަޅާފައިވަނީ، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ރައްކާތެރިކަމާއި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި

ޢާއިލާގެ ފަރާތުން އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އުނގެނުމުގެ ޙައްޤާއި ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ

މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ސްކޫލު އުމުރު ފުރާއިރު ކުދިން ސްކޫލަށް ނުފޮނުވާ މައްސަލައާއި، އުނގެނުމުގެ

ސްކޫލު ނޫން އެހެން ސްކޫލަކުން ޖާގައެއް އެދުމުން ޖާގަނުދެވިފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާއި،

ސްކޫލުތަކުގައި ގެނެސްދެވޭ ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތައް

ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހައްޤަށް އުނިކަން ލިބުމުންދާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، ރިސޯޓުތަކުގައި، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގައި އަދި ސަރުކާރުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާއި، ވަޒީފާ ދިނުމުގައި ނުފޫޒުގެ ބޭނުންކުރުމާއި، ވަޒީފާ އަދާ ކުރުމަށް ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ޤާއިމުކޮށްނުދިނުމާއި، ވަޒީފާ އަދާކުރާ މާހައުލުގައި ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި، ގިނަ ވަގުތު މަސައްކަތްކުރަންޖެހުމާއި، ވަޒީފާގައި ހުރި ކިބަފަން ދިރުމަތުވާ އުނބިރި އަދުދުން ވަޒީފާ ނުލިބޭ މައްސަލަތަކާއި، ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ ޙުޤޫޤުގައި ތަފާތުކުރުމާއި އަދި މުސާރަ ކުޑަކުރުމާއި ހިނގާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެތެރޭގައި، ބިދޭސީ މުވައްޒަފުންނާއި ދިމާވާ މުވައްޒަފުންނަށް ބަދަލުކުރުމާއި، މުސާރަ ނުދިނުމާއި، ހުރުމާއި ކެއުމުގެ ކަންތައްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ނުދިނުމާއި، ޤަވާއިދާ ހިލާފަށް ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމާއި މައްސަލަތަކާއި، ވަގުތުން އަނބުރާ ފޮނުވައިލުމުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، އިދާރީ ކަންކަމުގައި އިންސާފު ހޯދުމުގެ ހައްޤާއި ގުޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން އަދާލަތު އިންސާފުގެ ހަމަތަކާއި ހިލާފަށް ބައެއް ނިންމުންތަކާއި، އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިންވަރެއްގައި ކަންތައްތައް ނުނިންމާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް، އިދާރީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގާނޫނީ ހަމައާ ހިލާފަށް ޤާނޫނާއި އިދާރީ ފާސްކުރުމާއި، ކަމާބެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި ލަސްވުމާއި، ވަގުތީ ނިންމުންތަކާއި ކުރިމަތިވާ އިދާރީ ގޮތުން ބެލުމާއި ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުން ސަލާމަތުގައި، ޝަކުވާތަކުގެ އިންސާފުގެ ބަޔާންތަކުގެ އުނިކަމާއި ހަވާލާދޭ މައްސަލަތައް، އިދާރީ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ވަޒީފާ ހުށަހަޅާފައިވާ ފުރުސަތު ދޫކުރުން ނުލިބުމާއި، ހުށަހަޅާފައިވާ ދަރަޖަ ފުރުސަތުގެ ދަރަޖަ ދިނުމުގައި ތަފާތުކޮށްފައިވާ މިގޮތުން އަސާސީ ޙައްޤު ގެއްލުމުގެ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ދަރަޖަ ބަދަލުކުރުމާއި، ނަޒާހާތެރި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ މިގޮތުން ޝަކުވާގައި ބޭނުން ކުރުމާއި، ބަދަލުގައި ކުރީގެ ކުރިއެރުމާއި، ކަނޑައެޅިފައިވާ އިދާރީ ނިންމުން ދިނުމާއި، ވަކި ނަތީޖާ ދެވޭ ބަޔާންތަކުގެ މަސައްކަތަށް ކުރިމަތިވި ޝަކުވާތަކުގެ ތެރެއިން، ވަކި ގޮތަކަށް ބަލައިގަނެ ޝަކުވާ، ދެއްވުމުގައި ފަރާތްތަކަށް ޙައްޤުތަކަށް އިޖުތިމާޢީ ހިމާޔަތް ދިނުމުގައި، ދިވެހި ގައުމުގެ މަސައްކަތާ އަދި މަސްލަހަތުގެ ޤާނޫނީގެ ދަރަޖަ ނިމުމުގެ ފާސްކުރުމަށް ހިމެނެއެވެ. ޕްރޮފެޝަނަލް ހުނަރުތަކާއި ހުށަހަޅާފައިވާ އެޕްރޫވަލް ނިންމުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ، ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުކުރުމާއި، ބަންދުކުރުމާ ދެކޮޅުހެދި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، މުޒާހަރާއާ ގުޅިގެން ނުހައްޤުން ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާކަމަށް ބުނެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ އަދި މި މައްސަލަތަކުގައި މުޒާހަރާގައި ބައިވެރިނުވާ މީހުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް ބަންދުގައި ބަހައްޓަމުންދާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންނާއި، ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދިއުމަށްފަހު ވަކީލުންގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ލަސްކުރަމުންދާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، ވަކީލެއްގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން ހައްޔަރުކުރެވޭ ވަގުތު ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާ މައްސަލަތައް، ވަކީލަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދޭކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައާ އަދި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ސަބަބު އަންގައިދީފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާގައި އަވަހަށް މައްސަލަތައް ޝަރީޢަތަށް ދައުވާކުރުމާ ދެކޮޅުހެދި މައްސަލަތައް މަދުން ނަމަވެސް ވަނީ ހުށަހެޅިފައެވެ.

ޤާނޫނު އަސާސީގެ 57 ވަނަ މާއްދާގައި އިޖްތިމާޢީ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ޙައްޤާ ދެކޮޅުހެދި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޖަލުތަކުގައި މަޑުކުރި އުޅުމާ، އެކަށީގެންވާ ޚިލާފަށް ހުރި ގޮތްތަކާ، އެއް ޖަލުގައި ގިނަ އަދަދެއްގެ ބަޔަކު ބަންދުގައި ބައިތިއްބާފައިވާކަމަށް ބުނެ ޝަކުވާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އެކަށީގެންވާ އަވަސް މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިންމުމުގެ ޙައްޤާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި މައްސަލަތައް ލަސްވުމާއި، ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައި ޤަޟިއްޔާތަކުން ނުވަތަ ޤާނޫން ނުފުރޭ ސަބަބުން މައްސަލަތައް ލަސްވުމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ބަންދުން މަރުޙަލާގައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ޖުމްލަ ކޯޓުން ފަރާތަކުން ފުރުޞަތު ނުދީ ދިނަ ދުވަސް ވަމުންދާ މައްސަލައެއް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 54 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޖިނާއީ އަދަބު ނުދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެތެރޭގައި، ކުރީގެ ބުރުމަތިގައި ޝަރީޢަތް ފުރުޞަތުގެ ބަންދަށް ގެންދާ މީހުންނާއި އަދި ޖަލުތަކުގައި ތަނބިބޭނުން ޖޭލުގެންގުޅެނީ އަނިޔާވެރިކަމުން ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.

5.2.3. ދިރިހުރުމުގެ ރައްދުން މަޝްވަރާކުރުމުގައި ފަރާތްތަކާ ގުޅުންހިފި މަޝްވަރާ

- މާލޭ ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުން ދިޔަ މީހަކު 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ 15 ވަނަ ދުވަހު ނިޔާވި ކަމުގެ މައްސަލާގައި، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހުގެ ރ.މާފުށީ ޖަލުގައި ހުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދިޔަ ފައިދީއަކު ނިޔާވި ހާދިސާއާއި، ހުޅުމާލޭ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި ބަންދުކޮށްފައިހުރި ބަންދުމީހުންގެ ތެރެއިން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 6 ވަނަ ދުވަހު ނިޔާވި ކަމުގެ މައްސަލާގައި ޕޯސްޓްމޯޓަމް ކުރުމަށްފަހު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ކޮމިޝަނަށް ލިބުމާ ގުޅިގެން، ކޮމިޝަނުގެ ޓީމަކުން، އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ހޮސްޕިޓަލަށް ޒިޔާރަތްކޮށް އެ މީހުން މަރުވުމުގެ ހަގީގަތް ބެލުމަށްޓަކައި، ބޭނުންވާ އެއްވެސް މައުލޫމާތު ފުރިހަމަކޮށް ނިސްބަތްވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މައްސަލައާ ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކާއި އިންޓަރވިއުކޮށް، ތިޔާރިއުންތަކާއި ހޮސްޕިޓަލުން ލިބުނު މައުލޫމާތު ދިރާސާކުރުމަށްފަހު މަޝްވަރާކޮށް ނަތީޖާ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

5.2.4. ކޮމިޝަނަށް ހިލޭ ގުޅޭ ނަންބަރު 1424 ގެ ޚިދުމަތް

އިންސާނީ ހައްގެއް ގެއްލިގެން، ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ފުރުސަތުއޮތްކަމަށް ގޮތްދާ ހާލަތްތަކުގައި ފަސޭހައިން ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ތަނަވަސްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުން ފެށިގެން ފައިދާކޮށްފައިވާ 1424 ހޮޓް-ލައިން ނަމްބަރަށް 2015 ވަނަ އަހަރު ޖުމްލަ 1821 ކޯލް ލިބި، 174 އަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

5.2.5. ތަހުގީގު މަރުހަލާގައި ކުރި ޒިޔާރަތްތައް

ޝަކުވާތަކާ ގުޅިގެން 2015 ވަނަ އަހަރުތެރޭ އެކި ތަފާތުތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން 64 ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވެއެވެ.

ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ސަބަބު	ޒިޔާރަތުގެ އަދަދު	ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ތަން	ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ތާރީޚް
ދިރިއުޅުން ސާފު އަދި ސިއްހަތަށް ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ލިބުމާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް	6	މާފުށީ ޖަލު	16 ފެބްރުއަރީ 2015
		މާފުށީ ޖަލު	16 ފެބްރުއަރީ 2015
		މާފުށީ ޖަލު	3 މޭ 2015
		މާފުށީ ޖަލު	7 އޮކްޓޫބަރު 2015
		މާފުށީ ޖަލު	16 ޑިސެންބަރު 2015
			17 ޑިސެންބަރު 2015
އިންސާނުންގެ ތުހުމަތާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ	3	ސ.ހިތަދޫ ޖަލު	19 މާރިޗު 2015
		ސ.ހިތަދޫ ޖަލު	22 މާރިޗު 2015
		ސ.ހިތަދޫ ޖަލު	25 މާރިޗު 2015

ޒާތީ ދިރިއުޅުމާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ	1	ސ. ހިތަދޫ ގެއެއް	8 ޖޫން 2015
ހިފެހެއްޓުމާއި ޓޯޗަރކުރުމާއި އަދި ދުލާ އަޚުލާޤާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް	2	ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލް	15 ފެބްރުއަރީ 2015
		މާލޭގެ ގެއެއް	19 ފެބްރުއަރީ 2015
ދިރިހުރުމުގެ ޙައްޤާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް	6	އައި.ޖީ.އެމް ހޮސްޕިޓަލް	15 ޖަނަވަރީ 2015
			15 ޖަނަވަރީ 2015
		އާސަރަހާ	11 މޭ 2015
		މާލޭ ޖަލު	9 ޖުލައި 2015
		ހުޅުމާލެ ހޮސްޕިޓަލް	6 ނޮވެންބަރު 2015
		ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ	2 ޑިސެންބަރު 2015
ކުޑަކުދިންނަށް ލިބޭ ޚާއްސަ ރައްކާތެރިކަމާއި އެކުދިންނަށް ލިބިދޭ ބެލެނިވެރިން މަސްއޫލިއްޔަތާ ކުދިންނާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ	15	އައި.ޖީ.އެމް ހޮސްޕިޓަލް	28 ޖަނަވަރީ 2015
		އާސަރަހާ	29 ޖަނަވަރީ 2015
		ވ. ރަކީދޫ	1 ފެބްރުއަރީ 2015
			3 ފެބްރުއަރީ 2015
		ވ. ފުލިދޫ	1 ފެބްރުއަރީ 2015
		މ. މުލައް	2 ފެބްރުއަރީ 2015
		ވ. ފުލިދޫ	3 ފެބްރުއަރީ 2015
		ގދ. ނަޑެއްލާ	6 މާރިޗު 2015
		ގދ. ތިނަދޫ	7 މާރިޗު 2015
		ސ. ހިތަދޫ ގެއެއް	21 އޭޕްރިލް 2015
			17 އޭޕްރިލް 2015
		މާލޭގެ ގެއެއް	10 ސެޕްޓެންބަރު 2015
			29 ސެޕްޓެންބަރު 2015
		މާލޭގެ ގެއެއް	12 އޮކްޓޫބަރު 2015
		އައި.ޖީ.އެމް ހޮސްޕިޓަލް	31 ޑިސެންބަރު 2015
ލާއިންސާނީ އަދި ދަށުދަރަޖައިގެ އަނިޔާއާ ގުޅުން ހުރި މައްސަލަ	17	މާލޭ ކަސްޓޮޑިއަލް	12 ޖަނަވަރީ 2015
			2 މޭ 2015
		މާލޭ ޖަލު	19 ފެބްރުއަރީ 2015
			16 އޮގަސްޓު 2015
		ޝަރީދު ޙުސައިން	22 ފެބްރުއަރީ 2015
		އާރަމް ބިލްޑިންގ	23 ފެބްރުއަރީ 2015

			27 ފެބްރުވަރީ 2015
		ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލް	23 ފެބްރުވަރީ 2015 27 ފެބްރުވަރީ 2015 28 ފެބްރުވަރީ 2015 9 އޭޕްރީލް 2015 2 މޭ 2015
		ފެމިލީ އެންޑް ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް (މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް)	27 ފެބްރުވަރީ 2015
		އޭޑީކޭ ހޮސްޕިޓަލް	1 މޭ 2015
		އައި.ޖީ.އެމް ހޮސްޕިޓަލް	1 މޭ 2015
		ޏ. ފުވައްމުލައް ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	17 އޮކްޓޫބަރު 2015
		ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	17 ސެޕްޓެންބަރު 2015
ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ	1	ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ދިރިއުޅެމުންދިޔަ ތަނަން (ސ. ހިތަދޫ)	6 ޖުލައި 2015
ސިއްރީ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ	1	މާލެ ޖަލު	14 ޖޫން 2015
ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހުންނާ އިހުތިރާމާއެކު މުއާމަލާތްކުރުމާ ގުޅުން ހުރި މައްސަލަ	6	މާފުށި ޖަލު	8 އޭޕްރީލް 2015 1 މޭ 2015
		ސ. ހިތަދޫ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލް	9 އޭޕްރީލް 2015
		އައްސޭރި ޖަލު	22 އޭޕްރީލް 2015 11 އޮގަސްޓު 2015
		ދޫނިދޫ ކަސްޓޮޑިއަލް	11 އޮގަސްޓު 2015
އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ހައްގު ގުޅުންހުރި މައްސަލަ	6	ލޮކަލް މާރުކޭޓް ސަރަހައްދު	20 އޭޕްރީލް 2015

	ސ. ހިތަދޫ ގެއެއް	12 މޭ 2015
	މާލޭގެ ގެއެއް	21 ސެޕްޓެމްބަރު 2015
		23 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 (ހެނދުނު)
		23 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 (ހަވީރު)
		28 ސެޕްޓެމްބަރު 2015

5.2.6. މަސައްކަތު ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދިޔަ މަސައްކަތްތައް ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ލިބުމުގައި ބޮޑެތި ދަތިތައް ކުރިމަތިވި، މަސައްކަތްތަކުގެ ތަޙްޤީޤު ކުރުން ލަސްވެފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މަސައްކަތަށް ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ލިޔުންތައް ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ފޮނުވާދިނުން ލަސްވުމާއި، މަސައްކަތަކާ ގުޅުންހުރި ބައެއްފަރާތްތަކުން ތަޙްޤީޤަށް އެއްބާރުލުން ނުދިނުމާ އަދި ކޮމިޝަނުން ބަލަމުންދާ ބައެއް މަސައްކަތްތަކާގައި ބައްދަލުކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ބައެއް ވުޒާރާތަކުން އެއްބާރުލުން ދީފައިނުވުން ހިމެނެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ފުރުޞަތުދީ، އަސާސީ ޙުރުމަތްތައް ރައްކާތެރިކުރުން ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި މުޢައްސަސާތަކުން ފާއިތު ކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެ މުޢައްސަސާތަކުން ފުރުޞަތު ޚިދުމަތްތަކާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތަށް އެ މުޢައްސަސާތަކުން ހަރަކާތްތެރިވުން، ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް، ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ ގިނަ މަސައްކަތްތަކަކީ، މަސައްކަތު ބެލުމަށްވުރެކަމާއި ފުރަތަމަ ހުށަހަޅަންޖެހޭ އިދާރާއަށް ހުށަހަޅާ، އެންމެ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މަސައްކަތްތައްކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތަށް ހުށަހެޅުމުގައި، ތިންވަނަ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ މަސައްކަތްތަކުގައި ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ނުހިމެނުމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތު ބެލުމަށް ދަތިވުމާއި، މަސައްކަތު ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާއިރު އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް މަސައްކަތު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ގުޅުމުން، އެކަށީގެންވާ އެއްބާރުލުން ނުދިނުމުގެ ސަބަބުންނާއި، މަސައްކަތު ހުށަހަޅާއިރު އެކަށީގެންވާ ހެއްކާއި ޝަރީޢާ ނުހިމެނުމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތު ބޮޑުވުމުގައި ދަތިތައް ދިމާވެ، މަސައްކަތްތަކަށް އަވަސް ޙައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ދަތިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.2.7. ބައެއް މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުން ކޮށްފައިވާ މުހިއްމު މަސައްކަތްތައް

5.2.7.1. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ): ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތައް ލިބުން

1. 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ 21 ވަނަ ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ބްލަޑް ސަރވިސަސްގައި ރައްކާކޮށްފައިހުރި ލޭ ފުޅިތަކުގެ ޓެސްޓް ނުކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ ކޮމިޝަނުން ބެލިބެލުމުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ފަރާތުން މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އަޅައި ކުރުމަށް ކަންކަން ބައްލަވާފައި، މޯލްޑިވްސް ބްލަޑް ސަރވިސަސްގެ ފެންވަރު ހެޔޮކުރުމަށްޓަކައި ގޮތުން މަސައްކަތްތަކާބެހޭ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން ކޮމިޝަނުން ބަލައިބެލުމުން 2015ގައި ވަނީ ނިންމާފައެވެ.

2. އައި. ޖީ. އެމް. ހޮސްޕިޓަލުން މާބަނޑު އަންހެނުންގެ ގައިން އެޗް.އައި.ވީ ޓެސްޓް ކުރާފައިވާ މައްސަލަ ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން ބަލާފައިވެއެވެ. އަދި އައި.ޖީ.އެމް ހޮސްޕިޓަލުން ރައްޔިތުންނަށް ދެމުންދާ ޚިދުމަތުގެ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމުގެގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާ ޕްރޮސީޖަރތަކާއި ހޮސްޕިޓަލް ސްޓާފުން ތަމްރީނުކުރުން، އިސްލާހު ކުރުމަށް ކަންކަން ހޮސްޕިޓަލަށް އަންގައި، ހަރަކާތްތައް ބައްޓަން ކުރަނަ މިންވަރު މޮނިޓަރކުރަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތަށް އެންގުމާއެކު މައްސަލަ ބެލުން ކޮމިޝަނުން 2015ގައި ނިންމާފައިވެއެވެ.

5.2.7.2. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 32 ވަނަ މާއްދާ: އެއްވެއްޖުމުގެ މިނިވަންކަން

2015 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު ސަރުކާރާ ދެކޮޅަށް ފަރާތްތަކުން ބޭއްވި މުޒާހަރާ ސުލްހަވެރިކަމާއެކު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި، އަދި ޤާނޫނު އަސާސީ އިން ލިބިދޭ އެއްވެއްޖުމުގެ ޙައްޤުގައި، ހިފެހެއްޓުމުގެ މިނިވަންކަން އެންމެ ފުރިހަމައަށް ލިބުން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، މުޒާހަރާ އިންތިޒާމުކުރި ރާވާ ފަރާތްތަކުގެ ކަންބޮޑުވުންތައް އަޑުއަހާލައި، އަދި އެފަރާތްތަކުގެ ޝަކުވާތަކާއި، ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް އެމުޒާހަރާ އިންތިޒާމުކުރި ޕާޓީ ބައިވެރިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއި މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުންތަކެއް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އެޕްރީލް މަހުގެ 28، 29 އަދި 30 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ، އަދާލަތު ޕާޓީ، އަދި ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީއާ ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި މުޒާހަރާއާ ގުޅިގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަޒަރިއްޔާއިން އެދުވަހުގެ ކަންތައްތައް ހިނގިގޮތް ކޮމިޝަނުން މޮނިޓަރކޮށްފައިވެއެވެ.

5.2.7.3 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާ: ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުންގެ ކުދިންނާއި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ލިބޭ ހާއްސަ ރައްކާތެރިކަން

1. ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަން އުނިކަމެއްލިބިގެން މާލެއާއި އަތޮޅުތެރެއިން ހުށަހެޅުނު ޝަކުވާތަކާއި، ކުދިން އުޅޭ މާހައުލު ރައްކާތެރިނޫންކަމުގެ މައްސަލަތައް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން މަސައްކަތް ބެލުމަށްފަހު، ކަމާބެހޭފަރާތްތަކާއި އެމައްސަލަތައް ހިއްސާކޮށް، މި މަސައްކަތަށް ބަލައި ނިންމާފައިވެއެވެ.
2. ވ.ރަސްދޫގައި އުމުރުން 3 އަހަރުގެ ކުއްޖަކަށް، އާންމުގެ ފަރާތުން ލިބުމުންދިޔަ އަނިޔާގެ މައްސަލަ ދަށުގައިގެ މުއައްސަސާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމުން، ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުއްޓާ ކުއްޖާ ނިކަމެތިވެފައިވާ މަސައްކަތާ ގުޅިގެން، ކުއްޖާއަށް ކުރިން ލިބުމުންދިޔަ އަނިޔާތަކުގެ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ޢަމަލުކުރި ބެލުމުގެ މިމަސައްކަތުގައި ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް ބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ފަށާ، ކޮމިޝަނުން ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ. ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި، ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/91) އާއި، ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާއި، ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގައި ކުޑަކުއްޖަކަށް ލިބިދޭންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، ދިނުމުން އެތައް ރައްކާތެރިކަމާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހިމާޔަތްކޮށްދިނުމުގައި ނުވާކަން ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤުން ފާހަގަކުރެވުނެވެ. އަދި މިތަޙުޤީޤުގެ ރިޕޯޓް ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައެވެ.

5.2.7.4 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 47 ވަނަ މާއްދާ: ހިފެހެއްޓުމާއި، ފާސްކުރުމާއި، މުދާ އަތުލުން

2015ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ18 ވަނަ ދުވަހު މެންދަމު، ކުރީގެ ޑިފެންސް މިނިސްޓަރު ރައްޔިތުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާއި، ދިރިއުޅެއްވާ ގެ ބަލާފާސްކުރުމުގައި، ފުލުހުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އިންސާނީ ޙައްޤުގެ ނަޒަރުން ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ހުރިކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެންނާތީ، ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް ބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޝަނުން ވަނީ ރިޕޯޓް އެކުލަވާލާފައެވެ. މި ތަޙުޤީޤުން ފާހަގަކުރި އަމަލުކޮށްފައިވާ ރަނގަޅުނޫން ކަންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި މިތަޙުޤީޤުގެ ރިޕޯޓް ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައެވެ.

5.2.8. ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ކުއިޒް

ކޮމިޝަނުގައި ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ކުއިޒެއް ޤާއިމުކުރަން ނިންމައި، 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ 27 ވަނަ ދުވަހު އެ ކުއިޒް ޤާއިމުކޮށް، ކުޑަކުދިންނާ ގުޅުންހުރި ބައެއް މަސައްކަތްތައް ތަރުތީބުކޮށް، ހުށަހެޅުނުތަކާއެކު ރިޕޯޓް އެކުލަވާލާފައިވާ ޖާނަލާ މި ކުއިޒާ ރަލާލުކުރެވުނެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރުގެތެރޭގައި ޕްރޮސިކިއުޝަން ހުށަހަޅާފައިވާ ކުޑަކުދިންނާ ގުޅުންހުރި ކުދިންނަށް ޖިންސީ ގާއްސަ ކަށްކޮށްވިކަމާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް، މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުމާއި އަދަދާއި، މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތާއި އުމުރު މައްސަލަތައް ދިމާވާން ފުރުޞަތުވާ ސަބަބުތައްކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާ އަދި މިފަދަ ކަންތައްތައް ތަކުރާރުވުމަކީ ނުދިނުމަށްޓަކައި އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތައް ހިމެނޭގޮތުން ކަރުދާހެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ.

ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓަމުންދާ މަރުކަޒުތަކުގެ ތެރެއިން ތަރުބިޔާ މަސައްކަތްތެރިޔަކަށް އެކުވެރިކުއްޖަކާ ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒު ކުރިމަތިން ފަރުމާ ގޮތުން ބަންދުކުރުމަށްފަހު 2015 ވަނަ އަހަރުގައި އަމުރު ހުކުމްކޮށް، ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ އެންޓި-ޓެރަރިޒަމް ޔުނިޓް ގެ ޝަރީޢަތްތަކުގައި، ތަރުގެ ޒާތީތަރުހީބުގެ ބަދަލުގައި އަދިސަފަރުތަކުން، މި ޝަރީޢަތްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަނޑައެޅުމަށް ގެވެށި ހަރަކާތާ ތަކަށް ބެހޭ ގޮތުން ޓެރަރިޒަމް އެންޓި-ޓެރަރ ގެ ގެވެށި ވަނަ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރުވާނެއެވެ. މިގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް ޖެންޑަރ ޖަސްޓިސް ޓްރަސްޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއާއި މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުންތަކެއް ބޭއްވުނެވެ.

5.2.9. އެންޓި ޓެރަރ ސެކްޝަން

2015 ވަނަ އަހަރު އެންޓިޓެރަރ ސެކްޝަނަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ ތަކާއި، ނިމުނު މައްސަލަތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ތިރީގައި މި ވަނީއެވެ.

ތަފްސީލު	އަދަދު
2015 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތައް	68
2015 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެތެރެއިން ނިމުނު މައްސަލަތައް	48
2014 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެތެރެއިން 2015 ވަނަ އަހަރު ނިމުނު މައްސަލަތައް	4
2015 ވަނަ އަހަރު ނިމުނު މައްސަލަތަކުގެތެރެއިން ދައުވާކުރުމަށް ފުރަތަމަ ޓްރާންސްފަރ ކުރެވުނު މައްސަލަތައް	3
2015 ވަނަ އަހަރު ނިމުނު އިތުރު ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށްދާ މައްސަލަތައް	20

5.2.9.1. މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ ނިޒާމު އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތައް

އެންޓި ޓެރަރ ޔުނިޓުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފެޑެރަލް ރިޕޯޓް، 'އެންޓި ޓެރަރ ފެޑެރަލް ރިޕޯޓް' އެކުލަވާލައި، ސިޔާސީ މަސްލަޙަތުތަކެއް ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ވަނީ ހަމަޖެއްސާފައެވެ. އަދި މި ރިޕޯޓަށް ގެނެސް ދޭ ބައެއް އިސްލާހުތައް ގެނައުމަށްޓަކައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް އަދި.އޭޖީ.އެމް ޓްރާންސްޕޭރެންސީ ބައްދަލުވުންތަކެއް ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. މި ބައްދަލުވުންތަކުގައި ފެޑެރަލް ރިޕޯޓް ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކާއިގުޅޭ، ފުލުހުންގެ ޕްރޮސިކިއުޝަން ހިންގަން ޓެރަރިސް ޕާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ

ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމުޢިއްޔާ 'ރިޕްރީވް' ގެ ކޮމިޝަންޖު ވަނީ ހޯދާފައެވެ. އަދި އެފަރާތްތަކުގެ ކޮމިޝަންޖަހައި ހިމަނައި އެކުލަވާލި ރިޕޯޓު، ސިވިލް ހިދުމަތު ކޮމިޝަނާ ތަންތަނުގައި 2016 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެން ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް ވަނީ ހަމަޖެހިފައެވެ.

އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މަރުކަޒު ނޫން އެހެންތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޑޮކްޓަރުން ދައުލަތުން އެދޭ ބާރުތަކުގައި، ބެލުމަށްފަހު ހިނގާ ހަރަދު ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދޭނެ ޖާގަ ބާރުތަކުގައި، އެގޮތަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭން ނިޒާމެއް އެކަށައަޅުއްވާ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަވަމުންދެއެވެ.

އެންޓި ޓޯޗަރ ސަބްކޮމިޓީ ބަލާ މަސައްކަތްތަކުގައި ދިމާވާ މައިގަނޑު ދަތިތަކަކީ، މަސައްކަތަށް ސާބިތުކުރާ މެންބަރުން ހޯދުމާއި ފުރިހަމަ ނުލިބުމެއް، މަސައްކަތަށް ބޭނުންވާ ޓްރޭނިންގ ކޯސްތަކަށް ސަބްކޮމިޓީ ޕްރިވެންޝަން ޓްރެއިނިންގ ސަބްކޮމިޓީއިން ދިވެހިރާއްޖެ މަސައްކަތްތަކަށް ދިނުމުގެ ބާރުވެރިކަން ކުރިއަށް ގެންދެވިފައެވެ. މިކަމާ ގުޅިގެން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހުގެ 24 ވަނަ ދުވަހު ޓްރެއިނިންގ ކޮމިޓީ ސަބްކޮމިޓީއާއި، އަދި 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހުގެ 28 ވަނަ ދުވަހު ޓްރެއިނިންގ ޕްރިޒަން ސަބްކޮމިޓީއާއި މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުންތަކެއް ބޭއްވިފައެވެ.

ކޮމިޝަނުން ތަމްރީނުކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން އަންނަ ފަރާތްތަކުން ޤާނޫނީ ވަކިލުންގެ އެހީ ހޯދުމާ ގުޅޭގޮތުން ޤަވާއިދެއް ހެދުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހު ގެޖެޓުކުރެވިފައެވެ.

5.2.9.2. އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ ރިޕޯޓުކުރުން

އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެންޓި ޓޯޗަރ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުން ... 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ ތެރޭގައި ފޮނުވިއެވެ. މި ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ބައިތަކުގެ ތެރޭގައި އެންޓި ޓޯޗަރާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި، އެންޓި ޓޯޗަރާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކާއި، ތަޙުޤީޤުގެ އެހެނިހެން އިދާރާ ތަކުން ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި، އެންޓި ޓޯޗަރާ ގުޅިގެން އެން.ޕީ.އެމް.އިން ކުރި މަސައްކަތްތަކާ އަދި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އަސާސީ މަސައްކަތްތަކުގެ މައިދާނުގައި ބޭނުން ކުރާ ގޮތްތަކުން ދިރާސާކުރި ތަފާސީލް ދާއިރާގައި ހުރި ބަދަލުތަކާއި މަޢުލޫމާތުތަކާ ...ތަކާއި ރިޕޯޓްގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.

5.2.9.3. 2015 ވަނަ އަހަރު ކޯޕަރޭޝަން ހުށަހަޅާފައިވާ މައުލޫމާތާ ގުޅޭގޮތުން ބޭއްވުނު ޢާއްމު ބައްދަލުވުންތައް

މި ބައްދަލުވުންތަކަކީ ކޯޕަރޭޝަނުގެ އަހަރީ ފައިނޭންޝަލް ގެ ރިޕޯޓް، ހުޅުމާލޭގައި ހުރި އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކާބެހޭ ފުރިހަމަ މައުލޫމާތު ދެނެގަތުން، މިފަދަ މައުލޫމާތު ބެލުން ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމުގެ ގޮތުން، އާއްމުކޮށް ކޯޕަރޭޝަން ހިންގާ ބާވަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ދޭ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއެކު ބާއްވާ ސިލްސިލާ ބައްދަލުވުންތަކެވެ.

#	ބައްދަލުކުރި ފަރާތް	ބައްދަލުވުމުގައި ކުރެވުނު މަޝްވަރާ
1	ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން	ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރަން އަންނަ ބިދޭސީ މީހުންނާ ގުޅޭގޮތުން
2	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު	އެކަށީގެންވާ ސިއްޙީ ފަރުވާދިނުމުގެ ހައްގާ ގުޅޭގޮތުން
3	މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް	ޑިއުޓީ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން
4	މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރ	ކުޑަކުދިންނާއި، އަންހެނުންނާއި، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާ އަދި ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ހައްގުތަކާ ގުޅޭގޮތުން
5	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ފުލުހުންނާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާ މައުލޫމާތާ ގުޅޭގޮތުން

5.3 އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުމުގެ ޝަކުވާތައް ހައްލުކުރުން

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އިންސާނީ ހައްގުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެހެނިހެން މީހުންގެ ޙައްޤުގައި ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާތަކަށް ބެލުމާއި، އެ ޙައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮމިޝަނާ ހަވާލުކޮށްފައިވާއިރު، މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ވާނީ މި މަސައްކަތް ކޮށްދީފައެވެ.

އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް އިޙްތިރާމް ނުކުރާ ޝަކުވާތައް ޒާއިލު ކުރުމުގެ ގޮތުން އެކިފަރާތްތަކުން ހަމަޖެއްސޭނެ ކޮމިޝަނުން ވަނީ ހުށަހެޅުންތަކަށް އިތުރު ކުރުމުގެ ތަފާތު ފިޔަވަޅުތަކެއް މިއަހަރު ހިންގާފައެވެ. މިގޮތުން ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ތަފާތު އެކިވަށްނާގެ މީހުންނާއި، ދަރިވަރުންނާ އަދި ބެލެނިވެރިންގެ ތެރެއިން 4243 މީހަކު، އެމީހުންގެ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިނިވަންކަމާ ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިލްމާއި ހުނަރު އިތުރުކުރުމަށް ތަމްރީނު ދީފައިވެއެވެ.

5.3.1. ހިއުމަން ރައިޓްސް ރޯޑްޝޯ

އަތޮޅުތަކުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނަށް ކޮމިޝަނުގެ ޚިދުމަތްތައް ވީހާވެސް ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ގޮތުން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ރޯޑްޝޯގެ ނަމުގައި ޕްރޮގްރާމެއް ވަނީ ތައާރަފު ކުރެވިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން މިއަހަރުތެރޭގައި ހއ.، ނ.، އަދި ޏ. އަތޮޅުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ރޯޑްޝޯ ހިންގާފައިވެއެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ރޯޑްޝޯގައި ތަފާތު ދާއިރާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ގިނަ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ވަނީ ހިންގާފައެވެ. މިގޮތުން، އަތޮޅު އަދި ރަށު ކައުންސިލްތަކުގެ ކައުންސިލަރުންނާއި، އޮފިސަރުންގެ ޒިންމާދާރު އިސްވެރިންނާ އަދި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. އަންހެނުންނަށް [illegible] ހޭލުންތެރިކުރުމާއި، އިޖްތިމާޢީ، އިޤްތިޞާދީ އަދި ސިޔާސީ ދާއިރާތަކުގައި އަންހެނުންނަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާ ކޮބައިކަން ދެނެގަނެ، އަންހެނުން ބާރުވެރިކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި އަންހެނުންގެ ފޯރަމްތަކެއް ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. މި ފޯރަމްތަކުގައި ބައިވެރިވި އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާއި ގޭގެ އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ރައްކާތެރިކަމާ ބެހޭގޮތުން ބައިވެރިންނަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވެއެވެ. އަދި މިޕްރޮގްރާމުން ޖެންޑަރާއި، ސްޓީރިއޯ ޓައިޕިންގ އަދި ރައްޔިތުންނަށް އަމާޒުކޮށް ތަފާތު ބަހުސްތަކެއް ހިންގާފައިވެއެވެ.

5.3.2. ރަށު ކައުންސިލް ތަކާއި އަތޮޅު ކައުންސިލް ތަކަށް ހިންގި މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތައް

އަތޮޅުގެ ކައުންސިލްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކައުންސިލަރުންނާއި، ކައުންސިލްތަކުގެ އިސްވެރިންނާއި، އަންހެނުން ކޮމިޓީތަކުގެ މެމްބަރުންނާ އަދި ޑޮކްޓަރުން މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްވެރިން އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ މަސައްކަތު ބައްދަލުވުންތަކެއް ބާއްވާފައެވެ.

5.3.3. އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި ޖެންޑަރ

އަންހެނުންގެ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވާ ރައްކާތެރިކުރުމަށް ބާރު އެޅުމުގެ ބައްޓަން ކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މި ސެޝަންތަކަށް ދެވި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނަށް ޖެންޑަރުގައި އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް ހިންގާފައިވާ ސެޝަންތަކެކެވެ.

5.3.4. ދެ ޖިންސުގެ ފުރުޞަތުގައި އޮންނަ ތަފާތުތައް ނައްތާލުން

މުއައްސަސާތަކުގައި މަސައްކަތު ކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން އަންހެނުންގެ ހައްޤުތަކާއި ދެ ޖިންސުގެ ފުރުޞަތުގައި އޮންނަ ތަފާތުތައް ނައްތާލުމާބެހޭ ސެޝަނެއް ގެންދެވުނެވެ. މިސެޝަނުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަންހެނުންނާމެދު ކުރާ ތަފާތުކުރުން ދެ ޖިންސުގެ ފުރުޞަތުގައި ހުރި ތަފާތުތަކާ އެ ތަފާތުތައް ނައްތާލުމުގެ [illegible]

5.3.5. މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާ ތަކާއި އިންސާނީ ހައްޤުތައް

މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާ ތަކުގައި ހަރަކާތް ކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒު ކޮށްގެން އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ކުރުވުމުގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ހިމާޔަތް ކުރުމުގައި ކުރިމަތިވާ ކަންތައްތަކާއި

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ޕްރޮމޯޓްކުރުމުގައި އަދާކުރެވިދާނެ ދައުރާ ބެހޭގޮތުން ޚަތީބުންނާއި ދީނީ ބޭފުޅުންނަށް ސެޝަންތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

5.3.6 ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް

ސްކޫލު ކުދިންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ޖިންސާއި ބެހޭ ތަޢުލީމު މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ގްރޭޑް 6 އަކުން ފެށިގެން 10 އާ ދެމެދުގެ ދަރިވަރުންނަށް ސެޝަންތައް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

5.3.7 "ކޮންމެ އިންސާނަކީ އަސާސެއް"

2010 ވަނަ އަހަރު ފެށިގެން "ކޮންމެ އިންސާނަކީ އަސާސެއް" މި ކެމްޕެއިންގެ ސެޝަންތައް ބޯޑިންގުތަކާއި ޖަލުތަކުގައި އަދާކުރެވިފައިވާ ހިދުމަތްތަކަށް ހިންގާފައިވެއެވެ.

5.3.8 މަގުމަތީ ފުރަތަމަ

މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ ގޮތަށް އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މިހެން ޖިނާއީ ކުށްތަކާ އެކު ހިސާބުތަކުގައި ހިނގާ ގޮތަށް ހުށަހެޅޭ ގޮތަށް އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުން ފަހުން ޖަމާޢަތްތަކުގެ ކަމާބެހޭ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ގެނެސްދިނުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ރިޕޯޓް ޖަމާކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.3.9 ސިޔާސީ ފުރަތަމަ

މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި މައްސަލަތަކަށް ބިނާކޮށް ގެނައި ހުށަހެޅުމެއް، އަދި މައްސަލަތަކާގުޅޭ ބަދަލުތަކުން ދިވެހި ރައްޔިތުން، މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ގެންގުޅޭ މަޝްވަރާތައް ކޮމިޝަނުން ހިންގުމުގެ ގޮތުން، ސިޔާސީ ފުރަތަމަ ނެރުމުގައި ޙަރަކާތްތައް ހިންގިއެވެ.

5.3.10 ކޮމިޝަނުގެ ޙަރަކާތްތަކުގެ ބައިވެރިން

ޢަދަދު	ޙަރަކާތް
72	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބައިވެރިވުން
55	އަންހެނުންގެ ފުރަތަމަ (ދުއިރާތައް)
56	ސިޔާސީ ސްކޫލް ކުދިން އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ސެޝަން-ގްރޭޑް 6-7
87	އެންޖީ އޯތުން ސެޝަން
41	ރައީސް ފުރަތަމަ (ޖަވާނުން)
44	ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ އަދި ކުލަބު އެސޯސިއޭޝަންތަކާ - ޓީޗަރުންގެ ސެޝަން
326	ކޮމިއުނިޓީބޭސްޑް ފުރަތަމަ ސިޔާސީ
252	ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ - ބެލެނިވެރިންނަށް

ކުލަބް ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތް ތަކަށް ބޭއްވި ސެޝަން	26
މަދުމަތީ ޕްރަމް	90
ކޮމިޝަންނާ ހިދުމަތްތައް ދިނުން	2
ޖުމްލަ	**1051**

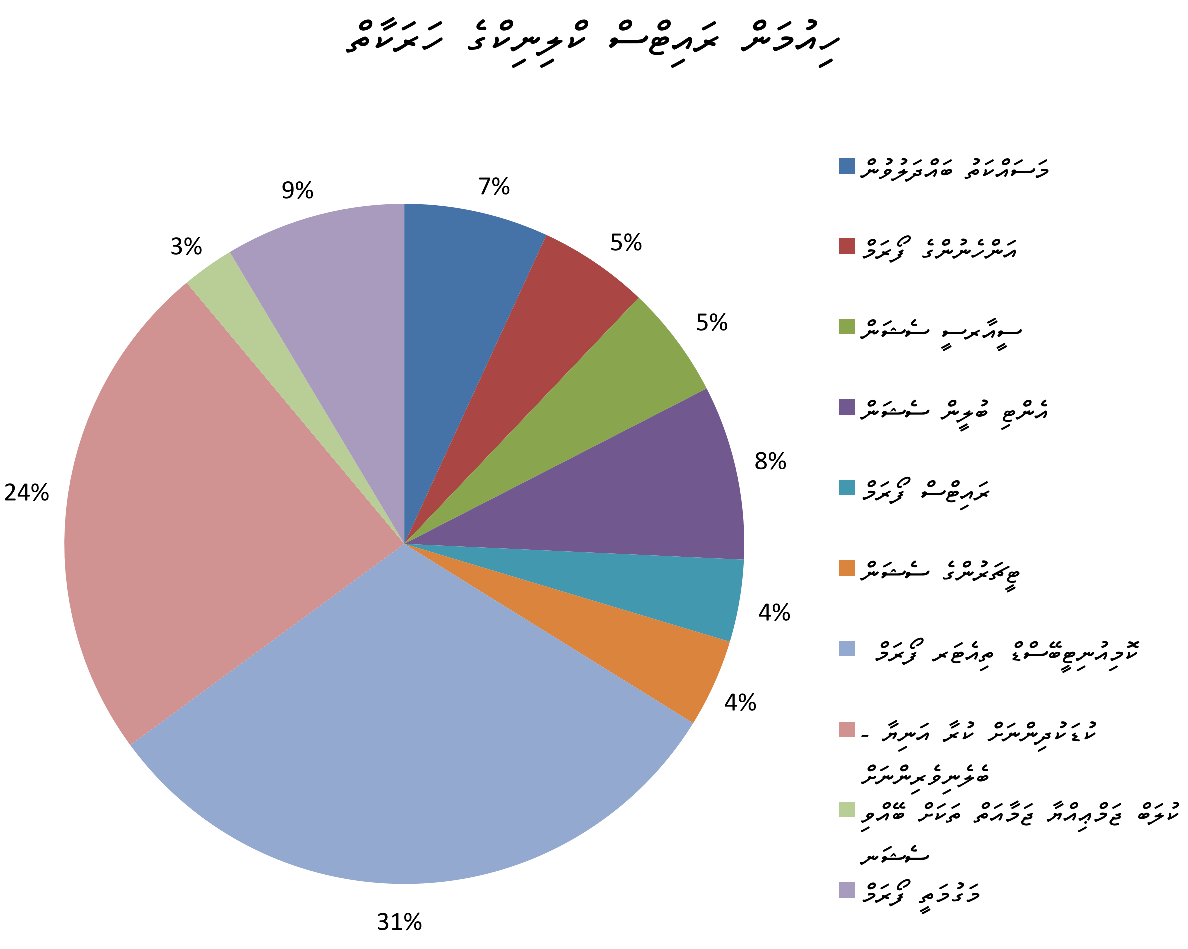

5.3.11. އިންޓަރ ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކުއިޒް މުބާރާތް

މި މުބާރާތުގެ މަޤްސަދަކީ ސްކޫލްތަކުގެ ދަރިވަރުންގެ ދެމެދުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަފާތު ދާއިރާތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު މުއްސަނދިކުރުމާއި، އެކުދިންގެ އަމިއްލަ ޙައްޤުތައް ދެނެގަތުން، އެހެން މީހުންގެ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރުން، ރައްކާތެރިވުމާއި، ދަރިވަރުންގެ ދެމެދުގައި އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އިޙްތިރާމްކުރުމާއެކު ސުލްޙަވެރިކަމަށް ލޯބިދޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ޤައުމެއް އަރަގަންނުވުމެވެ.

އިންޓަރ ސްކޫލް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކުއިޒް މުބާރާތުގެ އިނާމު ދިނުމުގެ ރަސްމިއްޔާތުގެ ތެރެއިން

5.3.12. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބަހުސް މުބާރާތް "ގަދަ ބަސް 2015"

މި މުބާރާތުގެ މަޤްޞަދަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ދުނިޔަވީސިޔާސީތަކާއި ކޮލެޖްތަކުގެ ދަރިވަރުން ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ވިސްނަން ފުރުޞަތު ހޯދުމާ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ދަރިވަރިވަރުން ދިރާސާކޮށް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޚާލަތު ދެނެގަނެ، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމަކުރުމުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާގުޅޭ ދަރިވަރުން ބަހުސްކޮށް، އުފެއްދުންތެރި ޚިޔާލުތަކެއް ހުށަހަޅަން ފުރުޞަތުދިނުމެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބަހުސް މުބާރާތް "ގަދަ ބަސް 2015" ގެ ތެރެއިން

5.3.13. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި އިތުރުކުރުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރު އިތުރު ސްކޫލްތަކެއްގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް އުފެއްދުމަށް އެހީތެރިވެދީ، ކުރިން އުފެދިފައިވާ ކްލަބްތަކުގެ މަސައްކަތް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވުނެވެ.

5 އަތޮޅެއްގެ 9 ސްކޫލު ހިމެނޭ ގޮތަށް ހިންގި މުޒާކަރާތަކުގައި ޖުމްލަ 92 ޓީޗަރުންނާއި 142 ދަރިވަރުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭގޮތުން މައުލޫމާތު ދެވުނެވެ.

5.3.13.1. <u>ކްލަބްތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް ބޭއްވި ސްޓަޑީ ކޭމްޕު</u>

މި ޕްރޮގްރާމަކީ ސްކޫލްތަކުގައި ހިންގާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތައް ހަރުދަނާކޮށް ކްލަބްގައި ޕްރޮގްރާމްތައް ރާވާ ދަރިވަރުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ސަފީރުންކަމުގެ ގޮތުން ގެންދިޔަ 1 ދުވަހުގެ ޕްރޮގްރާމެކެވެ. މިޕްރޮގްރާމް މިއަހަރު ގެންގޮސްފައިވަނީ މާލޭގެ ކްލަބްތައް އުފައްދާފައިވާ ސްކޫލްތަކުގެ އިތުރުންނާއި އައްޑޫ ސިޓީ އަދި ފުވައްމުލަކު ސްކޫލްތަކަށް އަމާޒު ކުރެވިގެންނެވެ. މިއަހަރުގެ ކޭމްޕްތަކުގައި 22 ސްކޫލުތަކުން ޖުމްލަ 169 ދަރިވަރަކާއި 19 ޓީޗަރުން ވަނީ ބައިވެރިވެފައެވެ.

ކުލަބް ތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށް ބޭއްވި ސެޝަނެއް ކޭމްޕު ގެ ތެރެއިން

5.3.13.2. އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޯރ އިލެކްޓޯރަލް ސިސްޓަމް (އައިފެސް) އާ ގުޅިގެން ކުލަބްތައް ހިނގާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުން

ސްކޫލްތަކުގައި ކުރިއަށްގެންދާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކުލަބްތައްކުރިއަށްދާ ގޮތާއި، އަދި ކުލަބްތަކުގައި ގެންދާ ޙަރަކާތްތަކުން ދަރިވަރުންނަށް އަސަރުކުރާ މިންވަރާއި، ކުލަބްތަކުގެ މަސައްކަތުން ނުކުމެފައިވާ ނަތީޖާއަކީ ކޮބައިކަން ދެނެގަތުމަށް އައިފެސްއިން އެސެސްމަންޓެއް ހެދީ، ފޫރަގެ ކުރުމުން ކަންތައްތަކަށް ބިނާކޮށް ކުލަބްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ކުރިއަށްދާނެ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ރިޕޯޓެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

5.3.13.3 އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޯރ އިލެކްޓޯރަލް ސިސްޓަމްސް (އައިފެސް)އާ ގުޅިގެން ކްލަބްތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ޓީޗަރުންނަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ތަމްރީން

ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ސްކޫލްތަކުގައި ކުރިއަށްގެންދާ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތަކާއި ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ކްލަބްތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ޓީޗަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން 2 ދުވަހުގެ ތަމްރީނެއް ޕްރޮގްރާމެއް އައިފެސްގެ އެހީތެރިކަމާއެކު، ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވެއެވެ.

5.3.14. "ދޯދި ކެމްޕެއިން"

ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނަށް އާއްމު ރައްޔިތުން އަހުލުވެރި ކުރުމަށް 2013 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން "ދޯދި" ގެ ނަމުގައި ކެމްޕެއިނެއް ފަށާފައެވެ. މިން އަހަރު ދުވަހަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކުރިއަށްގެންދާ މި ކެމްޕެއިންގެ ދަށުން ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނަށް އަހުލުވެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ތަފާތު އެކި ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

5.3.14.1 މަގުމަތީ ފޯރަމް

2015ގައި ދޯދި ކެމްޕެއިންގެ ދެ ފޯރަމެއް މާލެއާއި ހުޅުމާލޭގައި ބޭއްވިފައިވެއެވެ. ޢާއްމުންނަށް އަމާޒު ކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދެވުނު މިކެމްޕެއިންގެ ދަށުން ބޭއްވި 2 ފޯރަމްގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ފޯރަމް އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ ދުވަސްވީ މީހުންނާމެދު ކުރެވޭ ގޯނާ އަނިޔާއަށެވެ. ދެވަނަ ފޯރަމް އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ އަންހެނުންނާމެދު ކުރެވޭ ގޯނާ އަނިޔާއަށެވެ.

5.3.14.2 "ޒީރޯ ފޯރ މީޑިއާ" - މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދާ ގެވެށި އަނިޔާ އާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތީ ސެޝަންތައް

2015 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން، ރާއްޖޭގެ މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ ނޫސްވެރިންނަށް ޚަބަރީ ކުރެވޭ ޝާއިޢު މީޑިއާގައި ހަދަމުންދާ ކޮންޓެންޓް ބައްޓަން އިންސާނީ ޚިދުމަތްތަކާއި ޚަބަރުތަކާއި އަލިއަޅުވާލެވިފައިވާ ނަޒަރިއްޔާއިން ބައްޓަންގެ އިންސާނީ ޚަބަރުގެ މީޑިއާތަކުގެ ނޫސްވެރިންނަށް އިންސާނީ ބައްޓަމުގެ ސެޝަންތައް ނަގައިދީފައެވެ.

5.3.14.3 "ޒީރޯ ފޯރ ޕޮލިސް"

ދޯދި ކެމްޕެއިންގެ ދަށުން ހިންގި މި ޕްރޮގްރާމަކީ ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނަށް މުޖުތަމަޢުގެ އެކި ފަރާތްތައް ހޭލުންތެރިކޮށް އަހުލުވެރި ކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންނަށް އަމާޒުކޮށް ހިންގުނު 1 ދުވަހުގެ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމެކެވެ.

5.3.14.4 ގެވެށި އަނިޔާގެ މައްސަލަތައް ޒިޔާދަވުމުން

މިހަރަކާތުގެ މަޤްޞަދަކީ ފުލުހު ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފިސަރުންނާއި ކޮމިއުނިޓީ ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފުލުހުގެ އެކި ކަސްޓަމް ޕްރޮޓެކްޝަން ޒިންމާ ޕްރޮޓެކްޝަން ހުނަރުވެރިކަމާ ގެވެށި

އަނިޔާގެ މައްސަލަތަކުގެ ޢަދަދު ދަށްކުރުމާއި، އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައިވަނީ ކޮންކަރަފަ މައްސަލަތަކާއިބެހޭ ބަލައި، ޤާނޫނުން ބެލުން އަދި މިމަޢުލޫމާތު ކޮމިޝަނަށް ޕްރައިނިންގެ ތަކުގައި ބަންދުކުރެވޭ. އެގޮތުން އެޗް.ޑީ.ސީ އަދި އެޗް.ސީ.ޑީ.ޑީ.އިން މިމަޢުލޫމާތުތަކެއް ހޯދައި، ޙިފާޒަތް ފަރުމާކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށް، ރިޕޯޓްފުޅު ބަލަހައްޓާކަން ޕޮލިސީތަކަށް ބަލައިގަނެވޭ.

5.3.15. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޢަމަލުކުރާ ގޮތުން ކުރިއަރާ ދައުލަތުގެ ގޮތުގައި، ޙައްޤު ގެނައުމުގެ މަސައްކަތު ޢަދަދު ދެނެގަތުމަށް ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ ނިޒާމެއް ހިމެނޭ މަސައްކަތް ކުރުމަށް، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ 2015 ވަނަ އަހަރު މި ކޮމިޝަނުން ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގެ އަމާޒު ހާސިލުކުރުމަށް "ޙައްޤުގެ ފުރާނަ" ނަމުގައި ކެމްޕެއިނެއް ފަށައި ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.3.16. ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރޮޖެކްޓް

ކޮމިޝަނުގައި ޙަޤީޤަތްތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ދެނެގަތުމަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި ކަމާބެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި އެކުލަވާލެވޭ ޕްރޮގްރާމްތައް، ކޮމިޝަނުގެ ސިޔާސަތުތަކާ ގުޅިގެން ހިއުމަން ރައިޓްސް ޑިފެންޑަރުން ތަމްރީނު ކުރުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރު މަސައްކަތްތައް ކުރެވުނެވެ.

5.3.17. ސަރުކާރު ކުއްލިގެ ދިވެހި އަދި އިނގިރޭސި ބަހުންކަމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރާ ގޮތުގެ ގޮތުން

ދައުލަތް އަދި މުއައްސަސާތަކުން އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް 2010 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކޮމިޝަނުން ކުރިއަށްގެންދާ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ޙަޤީޤަތްތަކާ 1 ގެ އިނގިރޭސި އަދި ދިވެހި ބަހުގެ ފޮތްތައް ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރާ ގޮތުގެ ބަލައި، ޗާޕަކުރާ ކުރެވުނު ކަންކަން ތަރުޖަމާކޮށް ޢާންމު ބަލާ ބޭނުމަށް ޝާއިޢުކުރެވިފައެވެ. މިޤާނޫނުގެ ތަފާސް މުއައްސަސާތަކާއި ބާރުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ދައުލަތުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރާ ގޮތުގެ ބަލައި، ދިރާސާކޮށް، ފުރުސަތުދޭ ތަޢުލީމީ ގުޅުމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުގެ ތަޢުލީމު ކަމާބެހޭ އިތުރަށް ފުދޭ ކުރެވޭނެ ގޮތުގެ ދެނެގަތުމެވެ.

5.3.18. ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫ.ޕީ.އާރ)ގައި ރާއްޖޭއަށް ހުށަހެޅުނު ހުށަހެޅުންތަކަށް ދައުލަތުގެ ޖަވާބު ފޮނުވުމުގެ ކޮންސަލްޓޭޝަނާއި ޢިލްމީ ޖަލްސާއެއް ބާއްވައިދިނުން

ދިވެހިރާއްޖޭން ބައިވެރިވެފައިވާ އިން. ގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ހުރި މުޢާހަދާތަކުގެ ކޮމިޓީތަކުން ފާހަގަކޮށް، ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ރެކޮމެންޑޭޝަންތަކާ ގުޅޭ ދައުލަތުގެ ޖަވާބު ފޮނުވުމުގެ ކުރިން، އެކަންކަން ތަންފީޒުކުރުމަށް ބާރުއަޅުއްވާ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދެއެވެ. މިގޮތުން، ދައުލަތުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް އިން. އިން ކޮންމެ 5 އަހަރަކުން ކުރިއަށް ގެންދާ ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއުގެ 22 ވަނަ ސެޝަން ގައި 2015 ވަނަ އަހަރުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ރިވިއުކުރެވުނު، ދިވެހި ދައުލަތާ ހިއްސާކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ޖަވާބު ފޮނުވުމަށް އޮގަސްޓްމަހުގެ 1 ދުވަހުގެ ޖަލްސާއެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ.

ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫޕީއާރު) ފޯރަމްގެ ބައިވެރިން

5.3.19. "ސްޓޭކްހޯލްޑަރސް ފޯރަމް އޮން ކޮންވެންޝަން އޮން ދި އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން އެގެއިންސްޓް ވިމެން (ސީޑޯ) ރެކޮމެންޑޭޝަން"

ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ އދ ގެ މުޢާހަދާތަކުގެ ތެރެއިން އަންހެނުންނަށް ކުރާ އެންމެހާ ތަފާތު ކުރުންތައް ނައްތާލުމުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ސީޑޯ) ކޮމިޓީއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންހެނުންގެ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ 4 ވަނަ އަދި 5 ވަނަ ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއުގެ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަންގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި، ރެކޮމެންޑޭޝަންތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން 2015 ވަނަ އަހަރު "ސްޓޭކްހޯލްޑަރސް ފޯރަމް އޮން ސީޑޯ ރެކޮމެންޑޭޝަން" ގެ ނަމުގައި ފޯރަމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. ހަތަރު އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ރާވައިގެން ކުރިއަށްގެންދާ މިޝަނުގެ ދަށުން ބޭއްވި މި ފޯރަމްގެ މަޤްސަދަކީ ސީޑޯ ކޮމިޓީއިން 2015 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކާމެދު ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި ހިއްސާކުރުމާއި، އެކަންކަން ހާސިލުކުރުން ގޮތަކާމެދު ވިސްނާ، އެކަންކަން ތަންފީޛުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމާއި، އެ ކަންތައްތައް ހާސިލުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ކުރަން ގަސްތު ކުރާ ކަންކަމާއި، މިހާތަނަށް ކުރެވިފައި ހުރި ކަންކަމާއި، އަދި އެ ކަންކަން ކުރުމުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ދެނެގަތުމެވެ.

“ސްޓޯރީޓެލިންގ ފްރޭމް އެންޑް ސީޕީ ޓްރެއިނިންގ ސެޝަން” ގެ ބައިވެރިން

5.3.20. މީޑިއާ ޕްރޮޑިއުސަރުންގެ ސެޝަން އެންޑް ސީޕީ ޓްރެއިނިންގ ސެޝަންސް

މި ޕްރޮޑިއުސަރުންގެ ސެޝަނަކީ އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ނައްތާލުމަށް ބާއްވާ ނިހާޔަތުގެ ބައިނަލް އަޤްވާމީ ކެމްޕެއިން (ސީޕީ) ކޮމިޝަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކުރެވުނު 4 ވަނަ އަދި 5 ވަނަ ޕީރިއޮޑިކް ރިޕޯޓުގެ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަވޭޝަންގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި ރެކޮމެންޑޭޝަންތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ބޭއްވި ސެޝަނެކެވެ. މި ސެޝަނުގެ މަޤްސަދަކީ ސީޕީ ކޮމިޝަން ޙައްޤުތަކުގެ އިތުރަށް މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް މީޑިއާތަކަށް ދިއްލާފައި، މީޑިއާތަކުގެ ބޭނުން އަހުލުވެރިކޮށް، އަދި އެކަމާބެހޭ މީޑިއާތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން ފާހަގަކޮށް މީޑިއާ ބޭނުންކުރި ހޭލުންތެރިކުރުމެވެ.

5.3.21. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޓީޗަރ ޓްރެއިނީން ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް

ޓީޗަރުން ތަމްރީން ކުރާ ފަރާތްތަކާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރިކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ޚިޔާލުކުރުމާއި، އަދި އެކުލަވާލެވުނު ޤާނޫނީ ވަޞީލަތްތަކާއި ހިލި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަފްހޫމްތަކަށް އެ ފަރާތްތައް ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ މަޤްސަދުގައި ބޭއްވުނު މި ޕްރޮގްރާމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ފެކަލްޓީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގައި އުނގެނެމުންދާ ދަރިވަރުން 30 ފަރާތަކަށް ތަމްރީން ދެވުނެވެ.

5.3.22. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޕްރިޒަންސް އޮފިސަރުން ހޭލުންތެރި ކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް

އައްޑޫ ސިޓީ، މާލެ ސިޓީ، މާފުށީ ޖަލު އަދި ހުޅުމާލެ ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރުގައި 2 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހިންގި މި ޕްރޮގްރާމްގެ މަޤްސަދަކީ ޖަލު ބަލަހައްޓާ އޮފިސަރުން ޤައިދީ އަހުލުކުރުމުގައި އިސްލާޙުކުރުމަށް

ޖެހޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމާއި، ދިމާވާ އުނދަގޫ ކަންކަމުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރާ ބައިގަނޑަކަށް ވުމަށް ހިތްވަރުދިނުމެވެ.

5.3.23 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޕޮލިސް ކަސްޓޮޑިއަލް އިންޓަރވިއު ކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމް

ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރުމަށް ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުން ބަލަހައްޓާ ފުލުހުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ 16 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ވޯކްޝޮޕްގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި، އެންޓި ޓޯޗަރ ފޯރަމާއި، އަނިޔާ ކުރުމާއި ގަދަރުކުޑަ ކުރުމުގެ އަދަބު ހިންގުމާ ދެކޮޅު މުޢާހަދާ އަދި ސްޓޭންޑަޑް މިނިމަމް ރޫލްސްއާ ބެހޭ ތަފްޞީލީ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވުނެވެ.

5.3.24 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ސިވިލް ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތްތައް ހޭލުންތެރި ކުރުވުން

ސިވިލް ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތްތަކަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ކުރުވުމުގެ ގޮތުން، މާލެ އާއި އައްޑޫ ސިޓީގެ ސިވިލް ދާއިރާ ގައި މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ސެޝަނެއް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

5.3.25 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގެ މުވައްޒަފުން ހޭލުންތެރި ކުރުވުން

ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގެމުވައްޒަފުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ކުޑަކުދިންގެ ޤާނޫނުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދެވިފައިވެއެވެ.

5.3.26 ޕޮލިސް ކަސްޓަޑީގެ ޑިޕާޓްމަންޓް ތަޙުޤީޤުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ޖެންޑަރ ސެންސިޓައިޒޭޝަން ޕްރޮގްރާމް

ޕޮލިސް ކަސްޓަޑީގެ ޑިޕާޓްމަންޓްތަކާ ޖެންޑަރ ސެންސިޓައިޒޭޝަން އަދި ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީގެ ހަމަތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތަޙުޤީޤުކުރާ ފަރާތްތަކާއި ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުން ކަނޑައަޅާ ހުރުމަށް ނޭޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޓް ފޯރަމް އެޑިއުކޭޝަން (އެން.އައި.އީ) ގެ ސްޓާފުގެ 1ގެ ފޭސް މުވައްޒަފުން ބަޔަކަށް ޕޮލިސް ކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ޖެންޑަރ ސެންސިޓައިޒޭޝަން ސެޝަނެއް ހިންގައި ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

5.3.27 އެހެން ފަރާތްތަކުން އެދިގެން ހިންގާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތައް

#	ޕްރޮގްރާމް ހިންގައިދިން ފަރާތް	ހިންގި ޕްރޮގްރާމްގެ ބާވަތް
1	މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު
2	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު
3	ސިވިލް ސަރވިސްކޮމިޝަން	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތަޢާރަފު
4	އެލް.ޖީ.އޭ. ގެ ފަރާތުން ހދ. ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގައި ބޭއްވި ޕްރޮގްރާމު	އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކަށް ހޭލުންތެރި ކުރުވުމަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު
5	ބިޒްނަސް ހައި އިންޖީނިއަރިންގ ސްކޫލުގެ ދަރިވަރުންނަށް	އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު

6	މޯލްޑިވްސް ޓްރިޕް ސާރވިސް	ޓޫރިޒަމްއިންޑަސްޓްރީއަށް ކޯސްތަކެއްހިންގުން
7	މޯލްޑިވްސް ޓްރިޕް ސާރވިސްގެ ވިޔަފާރި ސަފްޤާ ހުއްޓުމުގެ މުޢާމަލާތު ފުރިހަމަކުރުން	ވިޔަފާރިން ބަދަލުވެފައި، ވިޔަފާރިން ބަދަލުވި ކަރަފުޓަރުގެ މުއާމަލާތަށް، ޓްރާންސްޕޯޓް ހަރަކާތުގައި
8	ޕްލޭން ޕޮރޮޖެކްޓްސްގެ އޮންޓްރެކްސް ތަކެތި ގަތުމުގެ ގުޅުން ބެލުން ގެނެސް ފެއިލްޑް ބަޖެޓް ސަޕްލިމެންޓް ތަރަށް އުސޫލާ (ބޭރު) އިން ބޭނުން ހޯދުން	އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ބެހޭ ގޮތުން މުއާމަލާތް ބަދަލު ކަމަށް ބެލުން
9	މާލޭގެ 10 ސްކޫލެއްގައި	ހަނގުރާމަ ދިފާއުގެ ދަރިވަރުން ފަރާތުން އަޅާފައިވާ ކަމަކަށް، ހަނގާ ކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ފަރާތުން ކުރުމުގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ދިރާސާ
10	މާލޭގެ 10 ސްކޫލްގެ ބެލެނިވެރިންނަށް	ކުޑަކުދިންނަށް އިރުޝާދު ގުޅޭ ދިރާސާ

5.3.28. އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށް ދިނުމަށް ގޮތެއް ތައްޔާރުކުރުން.

މިހަރުކާމުގެ މަޖިލީހަށް ކުރާ ދާއިރާތަކުގެ ގޮތުގައި އިންސާނީ ހައްގުތައް ގުޅޭ ޓްރެއިނިންގ ޕްރޮގްރާމް އިންތިޒާމްކުރުމާއި ސްކޫލުތަކުގެ ދަރިވަރުންނަށްވެސް އިންސާނީ ހައްގުތަކާބެހޭ ދިރާސީ ހޯދައި ޢަމަލު ކުރުމެވެ.

5.3.29. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޖިލިސްގެ ސިޔާސަތުގައި އިންސާނީ ހައްގުތައް ހިމެނުމުގެ މަސައްކަތް

އިންސާނީ ހައްގުތަކަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ދައުލަތުގެ ބިނާކުރުމުގެ ތަރައްގީއަށް ޒިންމާދާރުކަމާއެކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޖިލީހުގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި އިންސާނީ ހައްގުތައް ހިމަނައި، އަދި ހައްގުތަކުގެ ދިރާސާތަކާއި މަސައްކަތްތަކަށް ފާހަގަވެސް ހިނގާ ކޮމިޝަނުގެ ހާލަތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ މުހިއްމު ހައްގުތައް ކަމުގައިވާ ހައްގުތައް ހިމެނުމަށް މަޝްވަރާ ދެއްވައިފައެވެ.

5.3.30. ޤައުމީ ދިރާސާތަކުގެ ފައިދާއާ ސަރުކާރުގެ އެހެން ކޮމިޝަނުތަކުގެ ކޯސް ގުޅިގެން ފެށިގެން ހާމަކުރުމަށް ދިރާސާތައް ކުރުން ތަރައްގީކުރުމުގެ ތަރުހީބެއް ދީގެން ކޮމިޝަނުގެ މަޖިލިސް ތައްޔާރުކުރުމެވެ.

5.3.31. އިންސާނީ ހައްގުގެ ދުވަހާ ގުޅިގެން ޖަމާވެއްޖެ ބައިވެރިންގެ ހަރަކާތް ކުރި ވެސް

2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހު ބައިވެރިންނަށް ހަރަކާތްތަކެއް އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ގުޅޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގަން ބަދަލުކޮށް ކޮމިޝަނުގެ ދިރާސާ ދުވަހުގެ ޖަލްސާއެއް ވަނީ ބާއްވާފައެވެ.

މި ޕްރޮގްރާމްގައި އިންސާނީ ހައްގާއި ދުވަސް ހުރި މައުލޫމާތުގެ ހިމެނުން، ޕްރޮގްރާމް ގައި ބައިވެރިވި ކުދިންނަށް އަދި ހަރަކާތްތަކުން އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ދުވަހުގެ މައުލޫމާތު ވަނީ ފޯރުކޮށްދީފައެވެ.

5.3.32. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުން

ފާހަގަކުރި ދުވަސްތައް	ތާރީޚު
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަންހެނުންގެ ދުވަސް	8 މާރިޗު 2015
ދުނިޔޭގެ ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ދުވަސް	3 މޭ 2015
ޤައުމީ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަސް	10 މޭ 2015
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޑިމޮކްރަސީ ދުވަސް	15 ސެޕްޓެމްބަރު 2015
ދުވަސްވީ މީހުންގެ ދުވަސް	1 އޮކްޓޫބަރު 2015
އިންޓަރނޭޝަނަލް ޑޭ އޮފް ދަ ގާލް ޗައިލްޑް	11 އޮކްޓޫބަރު 2015
އަންހެނުންނަށް ކުރާ އަނިޔާއާ ދެކޮޅަށް ފާހަގަ ކުރާ ދުވަސް	15 ނޮވެންބަރު 2015
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ދުވަސް	3 ޑިސެމްބަރު 2015
ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް	10 ޑިސެމްބަރު 2015
ބައިނަލްއަޤްވާމީ "މައިގްރަންޓްސް ޑޭ"	18 ޑިސެމްބަރު 2015

5.3.31.1. ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަ ކުރުމަށާއި ކޮމިޝަނުގެ އަހަރީ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް ހުއްޓަ ރަސްމިއްޔާތެއް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ 10 ވަނަ ދުވަހު ވަނީ ބޭއްވިފައެވެ. މި ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައެޅި ޝިއާރަކީ "އަހަރެމެންގެ ޙައްޤުތައް، އަހަރެމެންގެ މިނިވަންކަން، އަބަދުވެސް" އެވެ. މިރަސްމިއްޔާތުގައި ކޮމިޝަނުން ފާއިތުވިދިޔަ އަހަރު ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ވީޑިއޯފިލްމެއް ދައްކައިދެވުނު، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ޒިންމާތަކުގެ މައްޗަށް އަލިއަޅުވާލާފައިވާ ތަޤްރީރެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މިހަފްލާގެ ޝަރަފުވެރި މެހުމާނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަބްދުﷲ ޔާމީން އަބްދުލްޤައްޔޫމެވެ.

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް ބޭއްވި ޙަފްލާގައި، ޝަރަފްވެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އަބްދުﷲ ޔާމީން އަބްދުލްޤައްޔޫމް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް ބޭއްވި ޙަފްލާގައި، ކޮމިޝަންގެ ރައީސް
އަލްފާޟިލާ އާމިނަތު ޢީނާސް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ

ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުމަށް ބޭއްވި ޙަފްލާގައި، ކޮމިޝަންގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަލްފާޟިލް ޝަމްއޫން ޙަމީދު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްޗަށް އަލިއަޅުވާލައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އައިޓަމްގެ ތެރެއިން

5.4 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ހިނގާނިހިނގާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ މުޢާހަދާތަކާއި ޤާނޫނުތަކުންނާއި، މިނޫންވެސް މިފަދަ ކަންކަމުން ދައުލަތުން ޒިންމާވާ ގޮތުގެ މަތިން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް މިންވަރު ދެނެގަތުން، ރައްޔިތުންގެ އެދުމާއި ގޮތްތަކަށް ހޭލުންތެރިކަން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ތިރީގައިވާ މަސައްކަތްތައް ކުރެވިފައިވެއެވެ.

.5.4.1 އަންހެނުންނާ މެދު ކުރާ އެންމެހައި ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމުގެ މުޢާހަދާ (ސީޑޯ) އާއި ގުޅިގެން، އެ މުޢާހަދާ މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީއަށް ޝެޑޯ ރިޕޯޓް ފޮނުވުން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންނާމެދު ކުރާ އެންމެހައި ތަފާތުކުރުންތަކާއި ގުޅުންހުރި، ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާ ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓު ސީޑޯ މުރާޖަޢާކުރާ އދ. ގެ ކޮމިޓީއަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހު ފޮނުވުނެވެ.

.5.4.2 ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ސީއާރްސީ) އާއި ގުޅިގެން، އެ މުޢާހަދާ މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީއަށް ޝެޑޯ ރިޕޯޓް ފޮނުވުން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެންމެ ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓު އދ.ގެ ސީ.އާރް.ސީ މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީއަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހު ފޮނުވުނެވެ.

.5.4.3 އެންޓި ޓޯޗަރ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުކުރުން

އެންޓި ޓޯޗަރ ކޮމިޓީ ތަންފީޛުކުރާ މުއައްސަސާތަކުންނާއި ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތައް ބަޔާންކޮށް، ޖުލައި 2015 ގައި ރައްދުދިނުމުގެ މަޢުލޫމާތު ރިވިއުކުރުމުގެ އިސްރަށް ރިޕޯޓް ފޮނުވިފައިވެއެވެ.

.5.4.4 ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާ ތަންފީޛުކުރުމުގައި މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި އަޅުވަތަކެއް ތަޙުޤީޤެއްގެ ޚާއްޞަކޮށްކުރުން.

ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާގެ ދަށުން 2007 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތް ރިޕޯޓު ކުރިމަށްފަހު ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅައިވާ ހުށަހެޅުންތައް (ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒާވޭޝަންސް) ދައުލަތުން ތަންފީޛުކުރުމުގައި މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހު ކުޑަހުވަދޫ ހއ. އަދި ދ. އަތޮޅު ޒިޔާރަތްކޮށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށްފައިވެއެވެ.

5.4.5. އދ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހިދައުލަތަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

މަދަނީ ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ، އެންމެހާ ނަސްލީ ތަފާތުކުރުން ނައްތާލުމާ ބެހޭ މުޢާހަދާ، ސީ.އާރު.ސީ، ސީ.އާރު.ސީއާ ބެހޭ މުޢާހަދާގެ އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް 1 އަދި 2 މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީތަކުން ދިވެހިދައުލަތަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޛުކުރުމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން މައުލޫމާތު ސާފުކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.4.6. އަނިޔާކުރުމާއި، އެހެނިހެން އަނިޔާވެރި، ޣައިރު އިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަވެއްޓޭ އަދަބު ހިންގުމާއި އަދަބުދިނުމާއި ދެކޮޅު މުޢާހަދާއަށް ޕްރޮޓޮކޯލް ތަސްދީޤުކުރުން

އަނިޔާކުރުމާއި، އެހެނިހެން އަނިޔާވެރި، ޣައިރު އިންސާނީ ނުވަތަ ދަރަޖަވެއްޓޭ އަދަބު ހިންގުމާއި އަދަބުދިނުމާއި ދެކޮޅު މުޢާހަދާގެ 16 މާއްދާއަކަށް އިންޓަޕްރިޓޭޝަނެއް އެކުލަވާލެވިފައިވެއެވެ.

5.5 ކޮމިޝަނުން ނަގާ ރިޕޯޓުތަކުގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަމަލުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުން

5.5.1. "މުޖުތަމަޢުގައި އާންމު ބާރުވެރިކަމުގެ ނިކަމެތިކަން ފިޔަވައިލާ މިންނިވަން ޑިމޮކްރަސީއާ ދިމާކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ރިޕޯޓު" ގެ ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓު

2012 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރިލްމަހު އާއްމުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޛުކޮށްފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނުން މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް، ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރެވުނެވެ. މި ރިޕޯޓުގައިވާ ހުރިހާ ހުށަހެޅުންތަކުން ތަންފީޛުކުރަން ފަށައި މީގެ ތެރެއިން 40% ހުށަހެޅުން ވަނީ ތަންފީޛުކޮށްނިމިފައެވެ.

5.5.2. ނ. ފޮއްދޫ 15 އަހަރުގެ ކުއްޖަކަށް ލިބިފައިވާ ޖިންސީ އަނިޔާގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލައި އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓުގައިވާ ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.5.3. 2012 ފެބުރުއަރީ 6 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭއާއި 7 ވަނަ ދުވަހު މާލޭގައި ހިނގާދިޔަ ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފަށް ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތަޙުޤީޤު ރިޕޯޓުގައިވާ ނިޒާމީ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓުގައިވާ ނިޒާމީ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޛުކުރުމުގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން މައުލޫމާތު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް 2015 ވަނަ އަހަރު ކޮށް، ލިބުނު މައުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލެވިފައިވެއެވެ.

.5.5.4 2012 ފެބްރުއަރީ 8 ގައި މާލެއާއި އަތޮޅުތަކުގައި ހިނގި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ހިލާފު ޢަމަލުތަކާ ގުޅޭ ތަޙްޤީޤު ރިޕޯޓުގައިވާ ނިޒާމީ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓު

މި ރިޕޯޓުގައިވާ ނިޒާމީ ހުށަހެޅުންތައް ދައުލަތުން ތަންފީޛުކުރަމުން ގެންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް 2015 ވަނަ އަހަރު ކުރެވުނު، ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓު އެކުލަވާލެވިފައިވެއެވެ.

5.6 މިނިވަންކަން ގެއްލުވާފައިވާ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ނާއިންސާނީ ނުވަތަ ދަށްދަރަޖައިގެ ޢަމަލުތައް ހުއްޓުވުން

މިނިވަންކަން ގެއްލުވާފައިވާ މީހުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުން، އެތަންތަނުގައި ނާއިންސާނީ ދަށްދަރަޖައިގެ ޢަމަލެއް ހިނގާތޯ ބެލުމަށް ކެޓް ކޮންވެންޝަނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ އިޚްތިޔާރީ މުޢާހަދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރަން ދައުލަތަށް ލާޒިމްކޮށްފައިވާ ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮމިޝަނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، މިނިވަންކަން ގެއްލުވާފައިވާ މީހުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުން، އެގޮތުން އަހަރެއް ހިނގައިދާ ބަޔަކަށް މޮނިޓަރ ކުރުމަށް އެން.ޕީ.އެމްއިން 2015 ވަނަ އަހަރު 5 ފޮލޯއަޕް ޒިޔާރަތާއި 12 މޮނިޓަރިން ޒިޔާރަތް ކުރެވިފައިވެއެވެ.

މިގޮތުން މޮނިޓަރިންގެ ޒިޔާރަތްތައް ކުރެވިފައިވަނީ؛

އަދަދު	ޒިޔާރަތްކުރި ތަން	ތާރީޚު
1	ހުޅުމާލެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	24 ޖަނަވަރީ 2015
2	ގއ. ވިލިނގިލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	3-2 ފެބްރުއަރީ 2015
3	ގދ. ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	5-4 ފެބްރުއަރީ 2015
4	އދ. މަހިބަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	17 ފެބްރުއަރީ 2015
5	ނ.މަނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	19 މާރިޗު 2015
6	ހދ. ކުޅުދުއްފުށި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	16 އޭޕްރީލް 2015
7	ވިލިމާލެ ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ	21 އޭޕްރީލް 2015
8	ހުޅުމާލެ ޖަލު	23 އޭޕްރީލް 2015
9	ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ، އަމާން ހިޔާ	28 އޭޕްރީލް 2015
10	ސ.ހިތަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން	27 މޭ 2015
11	ސ.ހިތަދޫ ޑްރަގް ޓްރީޓްމަންޓް އެންޑް ޑިޓޮކްސިފިކޭޝަން ސެންޓަރ	28 މޭ 2015
12	ތަޢުލީމާއި މަސައްކަތްތެރިކަން އުނގަންނައިދޭ ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒު	9 ޖޫން 2015

5.6.1. ފޯރަމް ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ކޮށްފައިވަނީ:

އަދަދު	ޖަމްޢިއްޔާގެ ނަން	ތާރީޚް
1	ޑްރަގް ޕްރިވެންޝަން އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ	12 މޭ 2015
2	ކެއާ ސޮސައިޓީ ހޯމް ފޯ މީހުންގެ މަރުކަޒު	19 މޭ 2015
3	މާލެ ކަސްޓަމްސް ޓީމް	30 ޖުލައި 2015
4	ދުނިދޫ ޔޫތު ސޯޝަލް ސަރވިސް	11 އޮގަސްޓް 2015
5	ލ.ގަން ޔޫތު ސޯޝަލް ސަރވިސް	28 އޮކްޓޫބަރ 2015

5.6.2. 2015 ވަނަ އަހަރުގައި ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމުގެ ފަރާތުން ބޭއްވިފައިވާ ބައްދަލުވުންތައް

އަދަދު	ތާރީޚް	ބައްދަލުވުނު ފަރާތް	މަޤްސަދު
1	8 މާރިޗު 2015	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ޖެލްތަކާއި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން އަދި ކަސްޓޮޑީއަލް ސެންޓަރުތަކުގައި މީހުންނަށް އަންނަ ކަންކަމުގައި ޕްރިވެންޓިވް ކަންތައްތަކާއި، އެފަދަ ތަންތަނުގައި ކުރެވޭ ހިދުމަތްތަކާއި މައުލޫމާތު ހިއްސާ ކުރުމާއި ބަޔާނާކުރުމަށް
2	24 މާރިޗު 2015	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް	ހއ.ދިއްދޫ، ހދ.ކުޅުދުއްފުށި އަދި ދ.ކުޑަހުވަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގެ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމާއި ތަންފީޒުކުރަމުންދާ މިންވަރު ބެލުމަށް
3	05 އެޕްރީލް 2015	ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އެޖެންސީ	ކ. ހިމަފުށި ޑްރަގް ޕްރިވެންޝަން އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި ރިކޮމެންޑޭޝަނާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާ ގުޅޭ މަޝްވަރާ ކުރުމަށް.
4	7 އެޕްރީލް 2015	މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރ އަދި ކެއާ ސޮސައިޓީ ބޭނުންތަކާ މީހުންގެ މަރުކަޒު	ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ކެއާ ސޮސައިޓީ ބޭނުންތަކާ މީހުންގެ މަރުކަޒަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް ހިއްސާކުރުމަށް.
5	12 އެޕްރީލް 2015	މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރ، ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާން ހިޔާ	ވިލިމާލޭގައި ހުންނަ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާން ހިޔާއަށް ކުރި ޒިޔާރަތުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް ހިއްސާކުރުމަށް.
6	15 ޖޫން 2015	ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓް	ކ.މާފުށީގައި ހުންނަ ޒުވާނުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ އިސްލާހީ މަރުކަޒު ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ރާވާފައިވާ ގޮތް ބައްޓަމްކުރުމަށް

			މަޝްވަރާކުރުމަށް.
7	15 ޖޫން 2015	މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑް	ޕޯޓްސް ކަސްޓަމްސް ޖެޓީގައި ހަމަލުކުރާ ގޮތުގެ ގޮވެގެންދިއުން ތަރައްޤީކުރާ އަމަލުތަކާއި ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް.
8	21 ޖޫން 2015	އެޗް. ޑީ ކޯންސަލްޓަންޓް	މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ "ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން" އުފައްދަވާފައިވާ ޖަމާޢަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާ ކުރުމަށް
9	23 ޖޫން 2015	ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް، މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑް، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް	މިނިވަންކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް މީހުން ބަންދުކުރެވޭ ތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމަށް ފުރުސަތު އިންތިޒާމުކުރުމަށް ހުޅުމާލޭގައިވާ ކަސްޓަމްސްގެ ތަރައިން ކަސްޓަމް ގޭޓުގައިވާ މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުޅުމާލެއިން ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަރމިނަލްގެ މުރާސަލާތަކުން ބަލާ އެދުމުގެ ސުވާލުތަކާ މަޝްވަރާކުރުމަށް.
10	25 ޖޫން 2015	މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް	މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން 2020-2015 ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމަށް.
11	7 ޖުލައި 2015	މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑް	ސ. ހިތަދޫ ޕޯޓްސް ސްޓޭޝަން އަދި ޕޯޓްސް ކަސްޓަމްސް އޮފީސް، ޗ. ފުވައްމުލަކު ޕޯޓްސް ސްޓޭޝަނަށް 2014 ވަނަ އަހަރު ކުރި ޒިޔާރަތާއި އަދި ހުޅުމާލެ ޕޯޓްސް ސްޓޭޝަނަށް 2015 ވަނަ އަހަރު ކުރި ޒިޔާރަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާ ކުރުމަށް.
12	02 އޮގަސްޓް 2015	ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓް	ކ. މާފުށީގައި ހުންނަ ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުގެ މަރުކަޒަށް ގެނެސްފައިވާ ކުދިންނަށް ކުރެވެންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ރާވާފައިވާގޮތާއި ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް.
13	26 އޮގަސްޓް 2015	މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް	ކ. މާފުށީގައި ހުންނަ ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުގެ މަރުކަޒަށް ގެނެސްފައިވާ ކުދިންނަށް ކުރެވެންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ރާވާފައިވާ ގޮތާއި ބެހޭގޮތުންނާއި، އެތަނުގައި ކުދިން ބޭއްވިއްޔުމަކީ ރައްކާތެރިކަމާއި ނުރައްކާތެރިކަމާއި އެކަމާ ގުޅިގެން މަޝްވަރާކުރުމަށް.

5.6.3. ޓޯޗަރ ޕްރިވެންޝަން އެމްބެސެޑަރސް ޕްރޮޖެކްޓް

އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމްއާއި އެސޯސިއޭޝަން ފޯ ޕްރިވެންޝަން އޮފް ޓޯޗަރއާ ގުޅިގެން ފައްޓަވައިފާ ޓޯޗަރ ޕްރިވެންޝަން އެމްބެސެޑަރސް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުން ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މަސައްކަތްތަކަކީ؛

- 2 ވަނަ އޮޕްޝަނަލް ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ދަ ކޮންވެންޝަން އަގެއިންސްޓް ޓޯޗަރގެ ނޭޝަނަލް ޑައިލޮގް ބޭއްވުން
- ނޭޝަނަލް ކޯޗް އަދި އެކްސްޕަޓް ކޯޗިންގް ކުރިއަށްދާ ދުވަސްތަކުގައި އަދި ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭނުން އެކުލަވާލުމުން، މިކަމުގެ މަސްއޫލުން އެކްސްޕަޓް ސިޓީޒަން އަރުތަފާތުމުން ބައިވެރިން ޕްރޮގްރާމުގެ ހިންގުން
- ނޭޝަނަލް ކޯޗް އަދި އެކްސްޕަޓް ކޯޗިންގް ކުރިއަށް އެކްސްޕަޓުންގެ ގައިޑް ބައްދަލުވުންތައް
- ނޭޝަނަލް ކޯޗް އަދި އެކްސްޕަޓް ކޯޗިންގް ކުރިއާއި "އިންޓަރނަލް ކޯޗިންގްޝަން މެކޭނިޒަމް"އެއް އެކުލަވާލުން
- އެން.ޕީ.އެމްގެ މޯނިޓަރިންގް މެތަޑޮލޮޖީ ހެދުން

ޓޯޗަރ ޕްރިވެންޝަން އެމްބެސެޑަރސް ޕްރޮޖެކްޓް ގެ ބައިވެރިން

5.6.4. ފައިދާގެ އަސާސީ ފޯމް ބައްދަލުވުން

މި ފޯމުގެ މަޤްސަދަކީ ޖަލުތަކުގައި ހުރެވޭ ބަންދުކުރެވޭ ކުރުމުންނާ ފައިދާބަންދާއި އުޅުމުގެ ޔާއިލާބަހަނ ޖަލުތަކުގައި ބަންދުކުރާ މީހުންނަށް ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިފަދަ ބައްދަލުން ލިބިދޭ ހުދުމަތްތަކާ އަންގައިދިނުމެވެ.

5.6.5. 2015 ވަނަ އަހަރުގައި އެން.ޕީ.އެމް.އިން ނަގާދީފައިވާ ސެޝަންތައް

އަދަދު	ތާރީޚް	ނަގައިދިން ފަރާތް	ނަގައިދެވުނު ބައިތައް
1	16 ޖޫން 2015	މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް (ޕޮލިސް ކޮލެޖުއަލް އޮޑިޓޯރިއަމް)	- އެން.ޕީ.އެމް.ގެ ތައާރަފު - ޔޫއެން ސްޓޭންޑަރޑް މިނިމަމް ރޫލްސް ފޯރ ދަ ޓްރީޓްމަންޓް އޮފް ޕްރިޒަނަރސް - އެންޓި ޓޯޗަރ ފޯރަމް
2	3 ފެބްރުއަރީ 2015	ގއ. ވިލިނގިލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ މުވައްޒަފުން	
3	4 ފެބްރުއަރީ 2015	ގދ.ތިނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ މުވައްޒަފުން	
4	17 ފެބްރުއަރީ 2015	އދ. މަހިބަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ މުވައްޒަފުން	
5	19 މާރިޗު 2015	ނ. މަނަދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ މުވައްޒަފުން	
6	28 އޭޕްރިލް 2015	ތ.ގަން އަދި ތ.ވޭމަންޑޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަންގެ މުވައްޒަފުން	

5.6.6. ހުށަހެޅުންތައް ތަންފީޒުކުރި މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތްތައް

މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ މީހުން ބަހައްޓާ ތަންތަނަށް މި ކޮމިޝަނުން ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގައި، އެތަންތަނުން ފާހަގަ ކުރެވޭ އުނިކަމާ ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ރިޕޯޓްތަކުން، ތަނުގެ ކަންތައްތައް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭކަމަށް ފެންނަ ކަންތައްތައް ހުށަހެޅުންތަކެއްގެ ސިފައިގައި ރިޕޯޓްތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅުންތަކުގެ ފޮލޯއަޕް މަސައްކަތް އަހަރަކު 2 ފަހަރު ކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.7 އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ދިރާސާކުރުން

5.7.1. ރައިޓް ޓު ރިޕްރޮޑަކްޓިވް އެންޑް ސެކްޝުއަލް ހެލްތު އެޑިއުކޭޝަން

ރައިޓް ޓު ރިޕްރޮޑަކްޓިވް އެންޑް ސެކްޝުއަލް ހެލްތު އެޑިއުކޭޝަނާއި އުފަންވަރިވި ސިއްޙަތާއި، ޖިންސީ ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ސިއްޙަތާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިންގެ މެދުގައި ހޭލުންތެރިކަން ހުރިގޮތް މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ކުރެވުނު ދިރާސާއެކެވެ. މި ދިރާސާއަކީ 2012 ވަނަ އަހަރު ކުރެވުނު

ދިރާސާއެއްކުރުން، ދިރާސާގައި ހިމަނާފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މައުލޫމާތުތައް 2015ގައި އަޕްޑޭޓްކުރި ވާޝަނެއްތައްޔާރުކުރެވިފައެވެ. ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް ނިމުމުން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.

5.7.2. ކުޑަކުދިންނަށް ދެވޭ ހިދުމަތްތައް ދެނެގަތުމުގެ ގޮތުން ކުރާ ދިރާސާ

މި ދިރާސާގެ ބޭނުމަކީ، ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ހިދުމަތްފޯރުކޮށްދޭ ދައުލަތުގެ ވުޒާރާތަކާއި، އިދާރާތަކާއި، މުއައްސަސާތަކާއި، އަދި ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ފޯރުކޮށްދޭ، މިފަރާތްތަކުން ކުޑަކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ދޭ ހިދުމަތްތައް ދެނެގަތުން، މި ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި މި އިދާރާތަކަށް ދިމާވާ ދަތިތައް ދެނެގަތުން، މި ހިދުމަތްތަކުން ހާސިލްވެފައިވާ ނަތީޖާތައް ދެނެގަތުމެވެ. މި ދިރާސާގައި ހިމަނާފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މައުލޫމާތުތައް 2015 ގައި އަޕްޑޭޓްކުރި ވާޝަނެއްތައްޔާރުކުރެވިފައެވެ. ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް ނިމުމުން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.

5.7.3. އެވެއިލަބިލިޓީ އެންޑް އެކްސެސިބިލިޓީ އޮފް ހެލްތު ސަރވިސަސް

މި ދިރާސާގެ މައިގަނޑު މަގްސަދަކީ ރާއްޖޭގައި ލިބެންހުރި ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކާމެދު އާއްމުން ދެކޭގޮތް ބެލުމާއި، މި ހިދުމަތްތައް ދިނުމުގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ ދަތިތައް އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ނަޒަރިއްޔާއިން ދެނެގަތުމެވެ. މި ދިރާސާގައި ހިމަނާފައިވާ ބައެއް މުހިއްމު މައުލޫމާތުތައް 2015 ގައި އަޕްޑޭޓްކުރި ވާޝަނެއްތައްޔާރުކުރެވިފައެވެ. ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް ނިމުމުން ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކުރެވޭނެއެވެ.

5.7.4. ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު އާއްމުންނަށް ގެނެސްދިނުން

ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ޕީ އާރު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އާއްމުކުރުމަށްޓަކައި، އަދި ޤައުމުގައި ހިނގާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ހާލަތު މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން މީޑިއާގެ ތަފާތު އެކި ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުންކޮށްގެން އާއްމުންނަށް މަޢުލޫމާތު ގެނެސްދީފައިވެއެވެ. ކޮމިޝަނުގެ އެކި މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން، އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން މީޑިއާއިން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ ސުވާލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ގަވާއިދުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރެވިފައިވެއެވެ.

5.7.5. ހަބަރު އަދި ނޫސްބަޔާނުގެ ޒަރީޢާއިން އާއްމުކުރެވުނު މަޢުލޫމާތު

ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން 75 ހަބަރެއް ތައްޔާރުކޮށް އަދި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދުވަސްތައް ފާހަގަކުރުމަށް، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާގުޅޭ ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް އާއްމުކުރުމަށްޓަކައި 20 ނޫސްބަޔާނެއް ކޮމިޝަނުގެ ވެބްސައިޓް އަދި ސޯޝަލް މީޑިއާ ޕްލެޓްފޯމްތަކުގައި ޝާއިޢުކޮށް، މީޑިއާތަކާ ހިއްސާކޮށްފައިވާނެއެވެ.

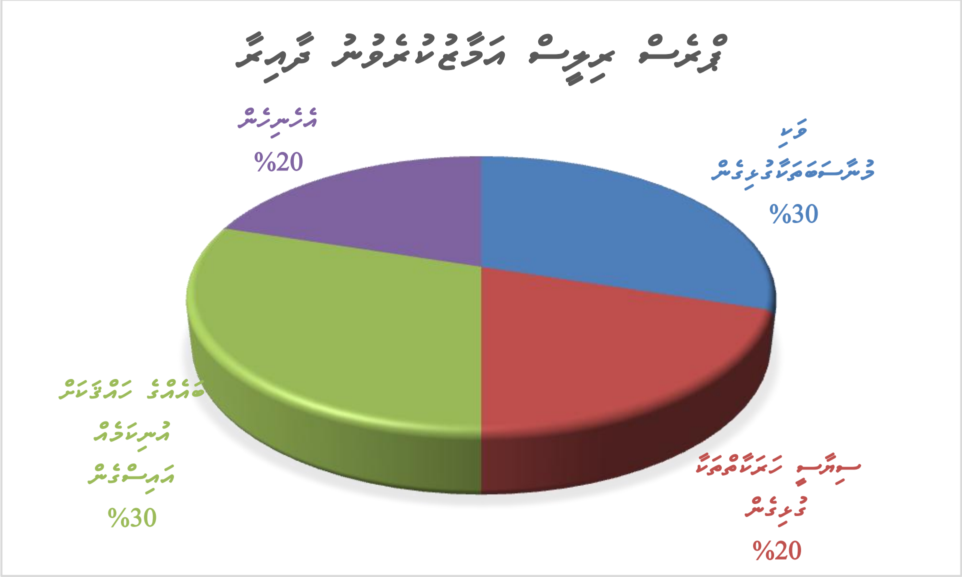

5.7.6 މީޑިއާތަކުގައި ގެނެސްދޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައްސަލަތައް މޮނިޓަރ ކުރުން

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ މައްސަލަތަކާ ބެހޭ ގޮތުން މީޑިއާއިން ގެނެސްދޭ ހަބަރުތައް މޮނިޓަރކޮށް، ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން ކޮމިޝަނުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނުވައިފައެވެ.

5.8 ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ގޮތުން ހަރުދަނާކޮށް އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ޒިންމާދާރު ކުރުވުން

ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް ހަރުދަނާ ފެންވަރެއް ޤާއިމުކޮށް، ކޮމިޝަނުގެ ހުރިހާ ފެންވަރެއް އަވަސް މުއްދަތެއްގައި، ފުރިހަމައަށް ތަންފީޒުކުރުމަށް ބާރުއަޅުއްވާދޭތީވެ، ދައުލަތުގެ އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކާއެކު ބައްދަލުވުންތަކެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން؛

- 6 ޖަނަވަރީ 2015: އިމާރާތް ކުރުމުގެ ސިނާޢަތުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ބިދޭސީންނާ ގުޅިގެން ދިމާވާ ބައެއް މައްސަލަތަކާބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް އެސޯސިއޭޝަން އޮފް ކޮންސްޓްރަކްޝަން އިންޑަސްޓްރީގެ ފަރާތުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރިއެވެ.
- 8 ފެބްރުއަރީ 2015: ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު ގެޒެޓުކުރުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ކޮމިޝަނާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލާ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާ މިބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނާއި ޓްރައިބިއުނަލާއި ކޮމިޝަނުގެ ދައުރުގެ ތަފާތުތަކާ ބެހޭގޮތުން އެއްބަސްވެވިފައެވެ.
- 8 ފެބްރުއަރީ 2015: ވ. ރަކީދޫގައި އުފެދުނު 3 އަހަރުގެ ކުއްޖަކަށް، ޢާއިލާގެ މަންމަގެ ފަރާތުން ދިމާވެގެންދިޔަ އަނިޔާގެ މައްސަލައާގުޅޭ ގޮތުން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާ އެކު ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ.

- 26 ފެބްރުއަރީ 2015: 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުވަރީ މަހުގެ 11 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން މޯލްޑިވިއަން ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީ އަދި ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއިން ބާއްވަމުން ގެންދިޔަ ސިޔާސީ މުޒާހަރާތަކާ ގުޅިގެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 19 މެއި 2015: މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ މުހިއްމު މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، އާއްމުކޮށް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 5 އޭޕްރީލް 2015: ސިޔާސީ މަސްރަހުގައި ހުރި ބައެއް ކަންބޮޑުވުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކުރީގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 27 އޯގަސްޓް 2015: ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ދަށުގައި ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާފައި ތިބޭ މައްސަލަތަކާއި ފާހަގަކުރެވި ދިރާސާކުރަން އެދުވާ ކަންތައް ގެންދިޔައި ނުވާތީ، މިނިސްޓަރ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ޖެންޑަރއާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 16 ސެޕްޓެމްބަރ 2015: ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ދަށުގައި ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާފައިތިބޭ މަރުކަޒުތަކާ ގުޅިގެން މަޝްވަރާކުރުމަށް މިނިސްޓަރ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރއާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

5.9 ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ގުޅުންތައް ބަދަހިކުރުން

5.9.1. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފޯރަމްތަކާއި ބޭއްވުނު ބައިވެރިވުންތައް:

- 20 ޖެނުއަރީ 2015: އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައުންޑޭޝަން ފޯރ އިލެކްޓޯރަލް ސިސްޓަމް (އައިފެސް) އިން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ވިމެންސް ލީޑަރޝިޕް ޕްރޮގްރާމްގައި ބައިވެރިވުމަށް ކޮމިޝަނަށް 5 ފުރުސަތުދެއްވި، މި ޕްރޮގްރާމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް އައިފެސް އާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 28 ޖެނުއަރީ 2015: އައިފެސް ގެ ޗީފް އޮފް ޕާޓީ، ބެވަރލީ ހޭގަން ޗާކިރު ތަޢާރަފުވުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 3 ފެބްރުއަރީ 2015: ޔޫރަޕް މައިގްރޭޝަނާއި ދިވެހިރާއްޖެ ހިމެނޭ ގޮތަށް ސަފީރު ސްރީލަންކާގައި ހިނގާ ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް ސްވިޓްޒަރލެންޑުގެ ފަރާތުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރައްވައިފައެވެ.

- 4 ފެބްރުއަރީ 2015: ސްކޮޓްލެންޑް ރިޕްރެޒެންޓޭޝަން ރައިޓްސްއާ ގުޅޭގޮތުން ނޭޝަނަލް އިންކުއަރީއެއް ހިންގުމަށް ދުނިޔޭގެ ނޭޝަނަލް ފޯރަމް (ޖީ.އެން.އެޗް.އާރް.އައި)ގެ

ބޭފުޅުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ސުވާލުކުރައްވާ ރިޔާސަތުގެ ކޮމިޝަނަށް ރައީސާ ގުޅޭގޮތުން ނޫސްވަރަކީ އިންކުއަރީއެއް ހިންގާން ސުވާލު ގެންދިޔަކަން ޤަ.އަން.އެމް.ޖީ.އާއާ ހިއްސާކުރުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

- 9 ފެބްރުއަރީ 2015: ކޮންގޯ ހައިކޮމިޝަނުގެ ޖުޑިޝަލް ކައުންސިލަރ ޖޯން ހާރިބާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ.

- 3 މާރިޗު 2015: އޮސްޓްރޭލިއަން ސްޓީވަންކާއަރާއި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަސަލްޓޭޝަން ޕޯރޓް-ޓީ-އޮފިސަރޓް، މިސްޓަރ އެންޑްރޫ ސީ. މާން އަދި އޮފިސަރސް ގެވެލްޖި ޖޫލިއެސް ޖޮނާސް، ސެކިޔުރިޓީ އެޓް ޒޯން އެކްޓިވިޓީ ސެކްޝަނުން ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގައި ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތު މިހާރު އޮތްގޮތް ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށް ކޮމިޝަނުން ދިމާވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި ރާއްޖޭގެ މަސްރަހު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކޮމިޝަނުން އަދާކުރުމުގެ ދައުރާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވިފައިވެއެވެ.

- 5 މާރިޗު 2015: ޖަރމަނުއިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެމްބެސެޑަރ ހިސް އެކްސެލެންސީ މިސްޓަރ ފޮރްސްޓް ސްޓޫފިއަން ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށްޓަކައި ކޮމިޝަނާއެކު މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިފައިވެއެވެ.

- 5 މާރިޗު 2015: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރައްވާ ފޮނުވުމުގެ ހާލަތު ބަލަހައްޓައިދިނުމުގައި އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް، ބައެއް ޤާނޫނުތަކަށް ގެނައުމަށް ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުގެ ކަށަވަރުކުރުމަށް މަޝްވަރާކުރެވިފައިވެއެވެ.

- 16 މާރިޗު 2015: ނޯވޭގެ ސްޓޭޓްސެކްރެޓަރީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަފީރު މިސް ގްރިޓާ ލޮކްއަން، ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތުގެ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށްޓަކައި ދިނުމުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިފައިވެއެވެ.

- 19 މާރިޗު 2015: ޔުނައިޓެޑް ކިންގްޑަމް (ޔޫކޭ) އިން ސްޓޭޓްސެކްރެޓަރީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަފީރު މިސްޓަރ ޖޭމްސް ޑޭވިޑް، ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ހާލަތުގެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށްޓަކައި ދިނުމުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވިފައިވެއެވެ.

- 6 އޭޕްރީލް 2015: ބަންގްލަދޭޝްގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޗެއަރމަން ޑރ. މިޒާނުއްރަޙްމާން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވުމައި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ބަންގްލަދޭޝް މީހުންގެ ދިރިއުޅުމައި، ވަޒީފާގެ ހާލަތާބެހޭ ގޮތުންނާއި، މާރާމާރީތަކުގައި ބޭރުގެ މަސައްކަތްތެރިންނަށް އަނިޔާލިބުމުންނާއި މިކަމުގައި ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.

- 25 މޭ 2015: މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުހިއްމު މަސައްކަތެއް ދެނެގަނެ، މިފަދަ މަސައްކަތްތަކުގެ އެކިފަރާތް ހަރުދަނާ ފުޅާކުރުމަށް ގުޅުންހުރި، އާއްމުކޮށް ކޮމިޝަނަށް

ހުރިހާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ސިވިލް ރައްޔިތުންނާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒް ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައެވެ.

- 27 މޭ 2015: އޮސްޓްރޭލިއާއިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަފީރު ހައި ކޮމިޝަނަރ ޖިލް ކޮލިން މޮޑީއަށް، ރާއްޖޭގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު އަލިއްވާލުމަށް ދިނުމުގެގޮތުން ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައެވެ.

އޮސްޓްރޭލިއާއިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަފީރު ހައި ކޮމިޝަނަރ ޖިލް ކޮލިން މޮޑީއާ އެކު ބާއްވަވި ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން

5.9.2. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ނިޒާމުގައި ބައިވެރިވުން

- 16 ފެބްރުއަރީ އިން 06 މާރިޗް 2015: ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ ކޮންވެންޝަން އޮން ދި އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން އަގެއިންސްޓް ވިމެން (ސީޑޯ)ގެދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސީޑޯ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް އަޒްރާ އަޙްމަދުއާއި ނާއިބް ރައީސް އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ތޮލާލް ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މިބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން، 23 ފެބްރުއަރީ 2015 ގައި ބޭއްވުނު ކޮމިޓީގެ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް (އެން.އެޗް.އާރް.އައި)އަށް ހާއްސަކޮށް ބޭއްވުނު ސެޝަނުގައި، ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ސީޑޯ މުރާޖަޢާއާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާނެއް ހުށަހަޅާފައެވެ.

- 13-11 މާރިޗު 2015: ޖެނީވާގައި ކުރިއަށްދިޔަ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޯޑިނޭޓިން ކޮމިޓީ އޮފް ނޭޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޝަންސް ފޯ ދަ ޕްރޮމޯޝަން އެންޑް ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސްގެ 28 ވަނަ އަހަރީ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ މަރިޔަމް ބަދުރާ އަބްދުއްލާހި ފުނބަރު ޖީ. ސަމީމް އަދި ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަލްފާޟިލާ ސަމީމާ ޙަމީދު ބައިވެރިވެވަޑައިގަތެވެ.

- 5-3 ނޮވެމްބަރު 2015: އުލާން ބާޓާ ސިޓީގައި އިންތިޒާމްކުރެއްވި މޮންގޯލިއާގެ، ކުރިއަށްދިޔަ ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސްތަކުގެ "އޭޝިއާ ޕެސިފިކް ފޯރަމް"ގެ ބިޒްނަސް ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަލްފާޟިލާ ސަމީމާ ޙަމީދު ބައިވެރިވެވަޑައިގަތެވެ.

- 23 – 25 ނޮވެމްބަރު 2015: މާލްޓާގައި ކުރިއަށް ދިޔަ ކޮމަންވެލްތު ފޯރަމް އޮފް ނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންސްޓިޓިއުޝަންސްގެ ބައިނިއަލް ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލާ އަމިނަތު ޝިނާސް ބައިވެރިވެވަޑައިގަތެވެ.

.5.9.3 މަދަނީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން

- 19 ޖެނުއަރީ 2015: މޯލްޑިވިއަން ޑެމޮކްރަސީ ނެޓްވަރކް (އެމް.ޑީ.އެން)އިން ތައްޔާރުކުރާ ޕޮލިސް ރިފޯމް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ރިޕޯޓަށް ކޮމިޝަނުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް މި ޕްރޮޖެކްޓްގެ ކޮންސަލްޓަންޓް މިސް. ދާވާނީ ސްރީވާސްތަވާ އަދި އެމް.ޑީ.އެންގެ އެކްޒެކެޓިވް ޑިރެކްޓަރާ ކޮމިޝަނުން ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.

.5.9.4 ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއެކު މަޝްވަރާކުރުން

- 29 އޭޕްރިލް 2015: ޕާލަމެންޓަރީ ގްރޫޕްތަކާއި އިސްވެރިންގެ ބަހުސް ބޭނުންކުރުމުގައި ފަރާތްތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއި އަމަލުކުރަމުން ބާރުވެރިކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅާފައި ޕާޓީތަކާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ.

- 18 އޮކްޓޫބަރު 2015: އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަފްދަކުން ކޮމިޝަނާ ބައްދަލުކުރެއްވި، ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕްގެ އެމްޕީ އުޒުރުގެ މިނިވަންކަމުގެ ބަހުސް ބޭނުންކުރުމުގައި ހުރި ދަތިތަކާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރައްވައިފިއެވެ.

.5.9.5 ހދ. ގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ހިލޭ އާއިގެ ދަރުސް ހިންގުން ބަލަހައްޓާތޯބެލުން

2015 ވަނަ އަހަރު މިކޮމިޝަނުން ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ 'އިންޓަގްރޭޓެޑް ގަވަރނަންސް ޕްރޮޖެކްޓް' ގެ ދަރުސް ފަށައި އަދި މާލެ އެކިރަށްގެން ފ. މަގްދޫގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބް ހިންގާފައިވެއެވެ.

5.9.5.1 2015 ވަނައަހަރު މިކޮމިޝަނާއި ދުނިޔޭގެ ނޭޝަނަލް އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޯޑިނޭޓިންގ ކޮމިޓީ (އައިސީސީ)ގެ ބިއުރޯގެ އެކްރެޑިޓޭޝަން ސަބްކޮމިޓީގެ ދަރަޖަ ވަނީ އަދި މާލީ އެހީތެރިކަން ހިންގި ހަރަކާތްތަކަކީ:

1. ޅ. ހިންނަވަރު ހިއުމަންރައިޓްސް ކްލަބް އުފެއްދުން
2. ރ. އުނގޫފާރު ހިއުމަންރައިޓްސް ކްލަބް އުފެއްދުން
3. މ. މުލި ހިއުމަންރައިޓްސް ކްލަބް އުފެއްދުން
4. ގދ. ތިނަދޫ ހިއުމަންރައިޓްސް ކްލަބް އުފެއްދުން
5. ލ. ގަން ހިއުމަންރައިޓްސް ކްލަބް އުފެއްދުން
6. ޏ. ފުވައްމުލައް ސްކޫލްތަކުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތަކަށް ހިންގި އެއް ދުވަހުގެ ކޯސް
7. އައްޑޫ ސްކޫލްތަކުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތަކަށް ހިންގި އެއް ދުވަހުގެ ކޯސް
8. އިންޓަރސްކޫލް ކުއިޒް ކޮމްޕެޓިޝަން
9. މާލޭ ސްކޫލްތަކުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކްލަބްތަކުގެ ކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ހިންގި އެއްދުވަހުގެ 3 ކޯސް
10. ކުޑަކުދިންނަށް އަމާޒުކޮށް އިންސާނީ ހައްގުތަކުގެ މައުޟޫއުތަކަށް 4 ވާހަކަފޮތް ތައްޔާރުކުރުން

މިހަރަކާތްތަކަށް ޚަރަދުކުރެވުނު ޖުމްލަ 307,194.41 ރުފިޔާ ހަރަދުކޮށްފައިވެއެވެ.

5.10 ކޮމިޝަނުގެ އިދާރީ ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުން

2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުގެ އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ބިނާކުރުމުގެ ޖުމްލަ 34 މުވައްޒަފުންނަކަށް 185،794 ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް ދައުލަތުން ހަމަޖެހުނެވެ. ކޮމިޝަނުގެ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ދައުލަތުން ހިމަނާފައި ވަނީ ޖުމްލަ 176,684 ރުފިޔާއެވެ. އޭގެ ތެރެއިން 72,474 ރުފިޔާއަކީ ކުރުމުއްދަތުގެ ޓްރޭނިންގއާއި ސްޓަޑީ ޓޫރސްއަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފައިސާއެވެ. އަދި ސްކޮލަރޝިޕް، ފެލޯޝިޕްތަކަށް ޖުމްލަ ލިބިފައިވަނީ 104,210 ރުފިޔާއެވެ. މީގެ ތެރެއިން 2015 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގުނު ކުރުމުއްދަތުގެ މުވައްޒަފުންނަކަށް ހަރަދުވެފައިވަނީ 54,896 ރުފިޔާއެވެ. އަދި ދިގު މުއްދަތަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާ ތަމްރީނުތަކަށް ލިބިފައިވާ ބަޖެޓަށްވުރެ 42,451 ރުފިޔާވަނީ އިތުރަށް ހަރަދުކުރެވިފައެވެ. މިގޮތަށް ދައްކާފައިވަނީ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ސްކޮލަރޝިޕް އަދި ފެލޯޝިޕް ހަރަދަށް ލިބިފައިވާ ފައިސާއަކީ 2014 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުގެ ހަރަދުގައި ދިގުމުއްދަތުގެ ކޯސްތަކުގައި ޓްރޭނިންގވާ ފަރާތްތަކަށް 2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނުން ކުރަންޖެހޭ ހަރަދަށް ފުރޭނެ ކުޑަ ބަޖެޓަކަށްވީމައެވެ. އަދި މިކަމުގެ ސަބަބުން 2015 ވަނަ އަހަރު ދިގު މުއްދަތުގެ ތަމްރީނު މުވައްޒަފުންގައި ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފަކު ފޮނުވާފައި ނުވެއެވެ. ކޮމިޝަނުން މުޅިން ކުރި އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ބިނާކުރުމުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހަރަދުކުރި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން 78% ބަޖެޓް ލިބިފައިވާއިރު، ކޮމިޝަނުން ބޭނުން މިންވަރަށް އެމުވައްޒަފުންނަށް ހިންގުމުގައި ދަނީ ގޮންޖެހުންތައް ދިމާވެއެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖޭއާއި ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރުމުއްދަތުގެ ކޯސްތަކުގައި ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކުރުވާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ޖުމްލަ 5 ޕްރޮގްރާމްގައި ކޮމިޝަނުގެ މުވައްޒަފުން ބައިވެރިކޮށްފައިވެއެވެ. މިތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ކޮމިޝަނުން އިސްނަގައިގެން، ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުގައި ހިންގާފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ އިތުރުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާތަކުގެ މާލީ އަދި ފަންނީ އެހީތެރިކަމާއެކު ކޮމިޝަނުން އިންތިޒާމުކޮށްފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކާއި، މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކުންނާ އަދި ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓުން ހިންގާފައިވާ ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކެވެ.

ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް	ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ އަދަދު
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ކުރުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް	5
ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާފައިވާ ދިގު މުއްދަތުގެ ކޯސްތައް	-
ރާއްޖޭގައި ހިންގާފައިވާ ކުރުމުއްދަތުގެ ކޯސްތައް	33
ޖުމްލަ	37

6. 2015 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޔާން

ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެމްބަރ 2015 ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓް	ރުފިޔާ ބަޖެޓް އ/ކ 2015	ރުފިޔާ ބަޖެޓް އ/ކ 2015	ރުފިޔާ ބަޖެޓް އ/ކ 2014	ރުފިޔާ ބަޖެޓް އ/ކ 2014
ލިބުނު ފައިސާ					
ޓްރެޜަރީން ބަޖެޓުން ނެގި ފައިސާ	3	25,915,336	-	22,582,558	-
އެހެން ގޮތްގޮތުން ލިބުނު ފައިސާ	17	-	214,266		134,265
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**25,915,336**	**214,266**	**22,582,558**	**134,265**
ހޭދަކުރުން ޚަރަދު					
މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ޚަރަދު	5	16,704,428	-	15,623,217	-
ޕެންޝަނާއި އަދި ވަކި ޚިދުމަތްތަކަށް ދޭން ޖެހޭ ދީ ފައިސާ	6	794,289	-	578,254	-
ދަތުރު ފަތުރުކުރުމުގެ ޚަރަދު	7, 16	1,634,237	-	1,654,137	70,211
އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ގަތް ތަކެތީގެ އަގު	8, 16	418,880	-	172,633	-
އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު	9, 16	4,868,711	-	3,676,027	280,356
ތަމްރީނުކުރުމަށް ކުރެވޭ ޚަރަދު	10, 16	193,675	-	463,542	82,298
މަރާމާތުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު	11	527,015	-	112,333	-
ސަރުކާރުންދޭ އެހީއާއި އިސްތިރާކާއި އަދި ސަބްސިޑީ	12	23,070	-	23,040	-
ލިބިފައިވާ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ ލިބިދާނެ ގެއްލުމެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ދޭ ފައިސާ	13	105	-	279,163	-
އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ހޯދުމަށްކުރާ ޚަރަދު	14	750,925	-	-	-
ޖުމްލަ ޚަރަދު		**25,915,336**	-	**22,582,346**	**432,865**
މާލީ އަހަރު ތެރޭގައި އިތުރުވި / (އުނިވި) ފައިސާ	15	**4,429**	-	**212**	**(298,600)**
އަހަރު ފެށުނުއިރު ހުރި ފައިސާ	14,16	4,429	-	5	512,866
މާލީ އަހަރު ތެރޭގައި ޖަމާ ކުރެވުނު ފައިސާ		(4,429)	-	(5)	-
މާލީ އަހަރު ތެރޭގައި އިތުރުވި / (އުނިވި) ފައިސާ		4,429	-	212	(298,600)
އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ފައިސާ		**4,429**	-	**212**	**214,266**
ކަނޑާ: ޓްރެޜަރީން ބަޖެޓުން ނެގި ފައިސާއިން ޚަރަދުނުވެ ހުރި ފައިސާ		-	-	-	-
އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ފައިސާ (ޚަރަދުތަކަށް ބޭނުން ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ފައިސާ އާއި ކުރިއަށްގެންދާ)		**4,429**	-	**212**	**214,266**

މިމާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ ސަރުކާރުގެ އެކައުންޓިންގ ޕޮލިސީތަކާ އެއްގޮތަށެވެ. އެކަމަށް ހުއްދަ ދީފައިވަނީ ރައީސް ކޮމިޝަނާއި ނައިބު ރައީސް ކޮމިޝަނެވެ.

ސިޔާދު މުނީރު
ނައިބު ރައީސް

އައިމިނަތު ޒިޔާނާ
ރައީސް

ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓާއި އެބަޖެޓުން ހަރަދުކުރެވުނުގޮތުގެ ބަޔާން

31 ޑިސެންބަރު 2015ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓް	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެޑް އައިޓަމްސް އަނބުރާ އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ހަރަދު 2015	ފައިނަލް ބަޖެޓާއި ހިނގި ހަރަދުގެ ތަފާތު
ލިބުން ފައިސާ							
ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓް	3	25,524,940	-	169,512	26,180,252	25,915,336	264,915
ލިބުން ފައިސާގެ ޖުމްލަ		**25,524,940**	**-**	**169,512**	**26,180,252**	**25,915,336**	**264,915**
ރިކަރަންޓް ހަރަދު							
210 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ހަރަދު	5	18,639,951	(600,700)	(772,824)	17,266,427	16,704,428	562,000
213 ޕެންޝަނާއި އަދި ވަކި ހިދުމަތްތަކަށް ދައުލަތުން ދޭ ފައިސާ	6	738,024	60,000	(3,266)	794,758	794,289	469
221 ދަތުރު ފަތުރުކުރުމުގެ ހަރަދު	7	1,246,218	182,000	13,253	1,441,471	1,634,237	(192,767)
222 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ގަތް ތަކެތީގެ އަގު	8	241,600	206,500	(16,252)	431,848	418,880	12,968
223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހިދުމަތުގެ ހަރަދު	9	4,149,463	181,100	719,000	5,049,563	4,868,711	180,851
225 ތަމްރީނުކުރުމަށް ކުރާ ހަރަދު	10	176,684	53,860	(36,842)	193,702	193,675	27
226 މަރާމާތުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ހަރަދު	11	169,000	35,255	10,432	214,687	527,015	(312,328)
228 ސަރުކާރުން ދޭ އެހީ، އިޝްތިރާކާއި އަދި ސަބްސިޑީ	12	30,000	6,900	(30)	36,870	23,070	13,800
281 ލިބިފައިވާ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ ލިބިދާނެ ގެއްލުމެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ދޭ ފައިސާ	13	-	-		-	105	(105)
ޖުމްލަ ރިކަރަންޓް ހަރަދަށް ހޭދަކުރި		**25,390,940**	**124,915**	**(86,528)**	**25,429,327**	**25,164,411**	**264,915**
ކެޕިޓަލް ހަރަދު							
423 ފަރުނީޗަރު، މެޝިނަރީ އަދި އިކުއިޕްމަންޓް	13	164,000	330,885	256,040	750,925	750,925	-
ޖުމްލަ ކެޕިޓަލް ހަރަދު		**164,000**	**330,885**	**256,040**	**750,925**	**750,925**	**-**
މުޅި ޖުމްލަ		**25,554,940**	**455,800**	**169,512**	**26,180,252**	**25,915,336**	**264,915**
ބަޖެޓް ބާކީ							**264,915**

ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ޚަރަދުގެ ބަދަލުގައި ފައިސާގެ ބަޔާން

31 ޑިސެންބަރު 2015ގެ ނިޔަލަށް

ތަފްސީލް	ނޯޓް	2015	2014
މާލީ އަހަރު ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ޚަރަދުގެ ބަދަލުގައި ފައިސާ			
ކުރިން ކޮށްފައިވާ ހަރަދުތަކުން އަނބުރާ ލިބޭ ފައިސާ	4	-	16,385
ނިޔަލުގައި ތަކެތި ވިއްކައިގެން ލިބުނު ފައިސާ		-	-
ޖުމްލަ		-	**16,385**
މާލީ އަހަރު ތެރޭގައި ޚަރަދުކޮށް ބާކީ އެކައުންޓަށް ޖަމާ ކޮށްފައިވާ ފައިސާ		-	**16,385**
މާލީ އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ބާކީ (ޚަރަދުކޮށް ބާކީ އެކައުންޓަށް ޖަމާ ނުކުރެވިވާ ފައިސާ)		-	**-**

މިލްކިއްޔާތުގެބަޔާން - އެސެޓްސް

31 ޑިސެންބަރު 2015ގެ ނިޔަލަށް

	ނޯޓް	2015	2014
ނޮން-ކަރަންޓް އެސެޓްސް (ހަރުމުދާ)			
ޕްރޮޕަރޓީއާއި އިކުއިޕްމަންޓް	13	4,001,554	3,250,628
އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ހޯދުނު ހަރުމުދަލުގެ ތެރެއިން ފައިސާ ނުދައްކާ ހުރި މުދަލުގެ އަގު	16	-	97,877
ހަރުމުދަލުގެ ޖުމްލަ		**4,001,554**	**3,348,505**
ކަރަންޓް އެސެޓްސް			
ނަގުދު ފައިސާ	15	4,429	212
ނުދައްކާ ހުރި ބިލްތަކަށް އަންނަ އަހަރު ބަޖެޓުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ	16	-	1,055,636
އެހެން ފައިސާއިން ބާކީ ހުރި ފައިސާ	17	214,266	214,266
ކަރަންޓް އެސެޓްސްގެ ޖުމްލަ		**218,695**	**1,270,114**
މިލްކިއްޔާތުގެ ޖުމްލަ		**4,220,249**	**4,618,619**

މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ބަޔާން - ލައިބިލިޓީސް

31 ޑިސެންބަރު 2014ގެ ނިޔަލަށް

މާލީ ޒިންމާތައް	ނޯޓު	2015	2014
ފައިސާ ނުދައްކާ ހުރި ބިލްތައް	16	-	1,055,636
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ރައްދުކުރަންޖެހޭ	14	-	16,597
މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ޖުމްލަ		-	**1,072,233**

- ސަފްހާ 12 ން 22 އަށް ހިމެނިފައިވާ މާލީ ބަޔާންތަކާ ގުޅޭ ނޯޓުތަކަކީ މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ބައެކެވެ. އަދި މާލީ ބަޔާންތައް ފުރިހަމަވާނީ މިނޯޓުތަކާއެކު ކިޔުމުންނެވެ.

6.1 މާލީ ބަޔާންތަކާއިގުޅޭ ނޯޓުތައް

މާލީ ބަޔާންތަކާއިގުޅޭ ނޯޓުތައް (ޚުލާޞާއިން)

31 ޑިސެމްބަރ 2015 ގެ ނިޔަލަށް

1- ތަޢާރަފު

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އުފެދުނީ 10 ޑިސެމްބަރ 2003 ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި ދިނުމަށް ފުރަޅަމަ ޤާނޫނީ މުއައްސަސާއަކަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006) 17 އޮގަސްޓް 2006 ގައި ތަސްދީޤު ކުރެއްވުމާ ގުޅިގެންނެވެ. 7 އޮގަސްޓު 2008 ގައި ތަސްދީޤު ކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 189 ވަނަ މާއްދާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަނުވާ މުސްތަޤިއްލު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނެއް އޮންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާ ގުޅިގެން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މަސައްކަތްތައް ހިނގަމުންދަނީ، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު، (ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއަކީ އަމިއްލަ ނަމުގައި ދައުވާ ކުރުމާއި، ދައުވާ ލިބިގެންވާ ބާރު ލިބިގެންވާ، އަމިއްލަ ނަމުގައި މުޢާމަލާތު ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތު ލިބިގެންވާ އަދި ވަކި ސިފައެއްކަމުގައި އޮންނަ މިނިވަން ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތެކެވެ. މިކޮމިޝަން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބެނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުންނެވެ. މިބަޔާނަކީ ކޮމިޝަންގެ އޮޑިޓް ނުކުރެވޭ މުޙާސަބީ ސިޔާސަތުތަކާއި، މާލީ ޒިންމާތަކާ ބެހޭ ހިސާބު، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޝްވަރާއާއެކު، ކޮމިޝަނުން ހަދާ ޚަރަދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ލިބުނު ބަޖެޓާއި ޚަރަދު ކުރުމުން ދަމަށް އެކުލަވާލައިފައިވާ މާލީ ބަޔާންކަމެވެ.

2- ރިސާޗް ބަލައިގަތުމާއި އެކުލަވާލުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކާއި އުޞޫލު

2015 ވަނަ އަހަރުގެ މާލީ ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ރިސާޗް ބެލެހެއްޓުމުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީއެވެ. އެގޮތުން ތަފާތު ގޮތްތަކަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، އެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

2.1 ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް

މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ "އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އެކައުންޓިންގ ސްޓޭންޑަރޑް (އިޕްސަސް): ފައިނޭންޝަލް ރިޕޯޓިންގ އަންޑަރ ދަ ކޭޝް ބޭސިސް އޮފް އެކައުންޓިންގ" މި ސްޓޭންޑަރޑް އަސާސްކޮށްގެން ބަލައިގަންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ހަރަދުގެ ގޮތުގައި މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ދައްކާފައިވާނީ ހަރަދުގެ ބިލް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ރިސާޗް ބެލެހެއްޓުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ގެންގުޅޭ ސިސްޓަމްގައި (ސާޕް) އަށް ޕޯސްޓްކުރާ ތާރީޚުގައެވެ. އުޞޫލުގެ ގޮތުން، މިގޮތަށް ޕޯސްޓްކުރާ ބިލްތަކަށް، މާލީ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ދައްކާނެއެވެ.

"ފައިސާ ލިބުނު ގޮތާއި ހަރަދުކުރުނު ގޮތުގެ ބަޔާން" ގައި ލިބުނު ފައިސާގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި، މި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން މި ކޮމިޝަނުގެ ހަރަދުތަކަށް ހަރަދުކުރެވިފައިވާ ފައިސާއެވެ. ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓުން ނޫނީ ފައިސާއާއި އެހެން ގޮތަކުން ފަރާތްތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ފިޔަވައި މި ކޮމިޝަނަށް ލިބޭ ނުވަތަ ބަލައިގަންނަ ފައިސާއަކީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއެއްކަމުން މި ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ޕަބްލިކް ބޭންކް އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރެވިފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން ބަލައިގަނެފައިވާ ފައިސާ "ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާގެ ބަޔާން" ގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

މާލީ ބަޔާންތައް ތައްޔާރުކުރުމުގައި އަގުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "ރިޕޯޓިންގ ކަރަންސީ ފަންކްޝަނަލް ކަރަންސީ" އާއި އެއްގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ފައިސާ ކަމަށްވާ ދިވެހި ރުފިޔާއިންނެވެ. މިގޮތުން ހުރިހާ ފައިސާގެ އަދަދުތައް ދައްކާފައިވަނީ ރުފިޔާއިންނެވެ.

މި ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ ބަޔާންތަކާއި ނޯޓްތަކަކީ މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ވަކިނުކުރެވޭނެ ބައެކެވެ.

2.2 ބަޖެޓުގެ ޢަމަލީ އަދަދުތަކާ ލިބޭ ހިސާބު އަދި

ބަޖެޓުގެ ޢަމަލީ އަދަދުތަކާއި ލިބޭ ހިސާބު ބަޔާންތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓާއި ފައިސާ ހަރަދުކުރުމުގެ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ފައިސާ ލިބުނުގޮތާއި ހަރަދުކުރުނު ގޮތުގެ ބަޔާން" ގައި "ލިބޭ ހިސާބު/ހަރަދު" ހިމަނާފައިވާ ކޮލަމުގައިވާނެއެވެ. އަދި އެ ދެ ފަރާތްތަކުން ކޮމިޝަނުގެ ފާސްވި ބަޖެޓާއި ޢަމަލީ އަދަދުތަކާ ތަފާތުތައް ފައިސާއަށް ދެއްކިފައިވާނަމަ، އެފައިސާއެއް މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ނޯޓްތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

2.3 ބޭރު ފައިސާއިން ހިންގާ މުޢާމަލާތު

މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ތަކެތީ އަގުތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ދިވެހި ރުފިޔާއިންނެވެ. އެހެން ދިވެހި ރުފިޔާއަކީ މި ކޮމިޝަނުން މުޢާމަލާތު ކުރުމަށް ބޭނުން ކުރާ ފައިސާކަމުގައިވާނެއެވެ.

ބޭރު ފައިސާގެ މުޢާމަލާތުތައް ހިސާބުކޮށްފައިވަނީ އެމުޢާމަލާތެއް ހިނގި ތާރީޚުގެ އެމެރިކާ ޑޮލަރާއި ދިވެހި ރުފިޔާގެ
އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓުގައެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ އެސެޓާއި ދަރަނިތަކުގެ ބާކީ ބެލެންސްޝީޓުގައިވާ ދުވަހުގެ އަގުން ނިމޭ
ތާރީޚުގެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓުގައެވެ. މިބަދަލުތަކުން އެކުލެވޭ ފައިދާއާއި ގެއްލުން އާމްދަނީގެ ބަޔާނުގައެވެ.

2.4 ކޮމިޝަނަށް ގެނެވި ބަދަލުތަކާއިގެން ބޭނުންކުރުމަށް ކުރިން ތަކެއްޗާ ހިދުމަތް ދިނުމުގެ ބޭނުމަށް ކުރިން ތަކެތި

އާދިޔާ ހިސާބުތަކަށް ކުރީ ތަކެތި ބެހޭގޮތުން ގެނެވިފައިވާ ގޮތް އެގޭނެއެވެ. އެހެން ގެނެވި ބަދަލުތަކާއިގެން ބޭނުންކުރެވޭ
ކުރީ ތަކެތި ވަނީ ކުރިޔަށްދާނެ ނުކުތާ ޒަމާނުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭއެވެ. އަދި ޒަމާނުގެ ގޮތުގައި ހިމެނުނު ތަކެތި ގޮތުން
ކަމަށާއި، އެތަކެތި ބޭނުންކުރުމުން ނުނިކުމުން، އަހަރު ނިމުނު އިރު ބޭނުންނުކުރެވޭ ހުރި ތަކެތި ހިސާބުތަކުގައި ހިމެނުމަށް
ނުވެއެވެ.
އާދިޔާ ހިސާބުތަކަށް ކުރީ ތަކެތި ބެހޭގޮތުން ގެނެވިފައިވާ ގޮތް އެގޭނެއެވެ. އެހެން ގެނެވި ބަދަލުތަކާއިގެން ބޭނުން ކުރުމަށް
ކުރީ ތަކެތި ވަނީ ކުރިޔަށްދާނެ ނުކުތާ ޒަމާނުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭއެވެ.

2.5 މިންވަރާއި އަދި މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ބައެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ހިސާބުކުރާ ކަންތައް

މިންވަރާއި އަދި މާލީ ޒިންމާތަކުގެ ބައެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ހިސާބުކުރާ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ތެރެއިން، އެ މުޢާމަލާތްތަކުގެ
ބޭނުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެކަށީގެންވާގޮތަށް މި މާލީ ބައެއްތަކަށް ބަދަލު ގެނެސްފައިވާނެއެވެ.

2.6 މާލީ ޒިންމާތައް

މާލީ ޒިންމާތައް ބައެއް ކުރެވިފައިވާ އޮތް އެހެންނެވެ. އެއީ އަހަރުގެ ކުރީގެ ޒަމާނުގައި 31 ޑިސެމްބަރު 2015
އާއި ހަމައަށް އެއް އަހަރު ފަހުގެ ޒަމާނެއްގައެވެ. އަދި މި ޒަމާން ގުޅޭތޯ ފައިސާއާއި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން
ދިވެހި ފައިސާ ކަމުގައި "މާލީ ބަޔާނުގެ ބަޔާން" ގައި ހިމެނިފައިވާނެއެވެ. ދެން މާލީ ޒިންމާގެ ޒަމާނުގައި
ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަދަދު ގޮތުން 31 ޑިސެމްބަރު 2015 އާއި ހަމައަށް އަހަރު މި ކޮމިޝަނުން އެކި ފައިދާތަކަށް
ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެވެ.

2.7 ދިބެންޖެހޭ ފައިސާ

ކޮމިޝަނަށް ދިބެންޖެހޭ ފައިސާ ކަމުގައި ބެލެވޭ، އެ ފައިސާއަށް ލިބިގެން ޒަމާނު ކަރުދާސް ހުށަހަޅާ ކޮމިޝަނަށް އެވް
ފައިސާއެވެ. މިފަދަ ފައިސާ ކޮމިޝަނުގެ މިންވަރާތަކުގެ ބަޔާންގައި ހިމެނިފައިވާނެއެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ޒަމާނުގައި
ބެލެވޭ، އެކިއެކި ފައިދާތަކުން ދައުލަތަށް ދިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހިމެނިފައިވާ މާލީ ބަޔާންތަކުގެ ނަތީޖާތައް ނެގިފައެވެ. ސަބަބަކީ،
އެ ފައިސާ އަދި ދައުލަތަށް ނިސްބަތްވާ ފައިސާއަކަށް ވުމާއި، ކޮމިޝަނަށް އެ ފައިސާ ބަލަހައްޓާ ނަގަވާފައި ކޮމިޝަނުގެ
ޚަރަދުތަކަށް ކުރުމަށް ހުއްދައާ ފައިސާއަކަށް ނުވުމެވެ. ނަމަވެސް، މި ފައިސާ ދައުލަތަށް ދިބެންޖެހޭ ފައިސާ
ދައްކާފައި "ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ޒަމާނުގައި ބަލަހައްޓާ ފައިސާގެ ބަޔާން" ގައި ހިމެނިފައިވާނެއެވެ.

2.8 ނަގުދު ފައިސާ

ނަގުދު ފައިސާގެ ޒަމާނުގައި މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ދައްކާފައިވަނީ މާލީ އަހަރު ނިމުނުއިރު ކޮމިޝަނުގައިވާ ނަގުދު
ފައިސާއާއި ނަގުދު ފައިސާގެ ޒަމާނުގައި ބެލެވޭ ބޭންކުގެ ބައެއް ކޮމިޝަނުގެ ޚަރަދުތަކަށް ބޭނުންކުރަން ހުއްދަ އޮންނަ

ފައިސާއެވެ. މި ގޮތަށް ފައިސާ ހޯދަންކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮންނަ ފައިސާއަކީ ޕްރީޕެއިޑް ފައިސާގެ ބާވަތެވެ. މީގެ އިތުރުން ކޮމިޝަނުގެ ހަރަދުތަކަށް ކުރުމަށް ބަޖެޓުން ނެގި ފައިސާގެ ތެރެއިން ބާކީވާ ފައިސާއާއި، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާގެ ތެރެއިން މާލީ އަހަރު ނިމުނުއިރު ޕަބްލިކް ބޭންކް އެކައުންޓަށް ޖަމާކުރުމަށް ހުރި ފައިސާއަކީ، އެ ފައިސާއެއް ހަރަދުކުރުމުގެ ހުއްދަ ކޮމިޝަނަށް އޮތް ފައިސާއެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން މި ފައިސާ ކޮމިޝަނުގެ ނަގުދު ފައިސާގެ ގޮތުގައި މާލީ ބަޔާންތަކުގައި ހިމަނާފައެއް ނުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް ކޮމިޝަނުގެ ބެލެންސް ދަރަނިއާ ދައުލަތުގެ ފައިސާގެ މައުލޫމާތު މާލީ ބަޔާންތަކާ ގުޅޭ ނޯޓް ތަކުގައި ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.

2.9 ކޮމްޕެރެޓިވްސް

މިއަހަރުގެ ހިސާބުތަކުގައި 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އިތުރަށް 2014 ވަނަ އަހަރުގެ މައުލޫމާތު ހިމެނިފައިވާނެއެވެ.

2.10 ބަޖެޓުގެ މައުލޫމާތު

މި މާލީ ބަޔާންތަކުގައި އެކުލެވިފައިވާ 2015 ވަނަ އަހަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވި ބަޖެޓާއި، މާލީ އަހަރުތެރޭގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓަށް އުނިކުރި އަދި އިތުރުކުރި ފައިސާއާއި، ބަޖެޓުގެ ޖުމްލަ އަދަދަށް ބަދަލު ނައިސް ބަޖެޓުގެ އެއް ކޮޅުން އަނެއް ކޮޅަށް ބަދަލުކުރި ބަދަލުތަކެވެ. ބަޖެޓުން ބާކީ ދެއްކި ނަމަވެސް އެ ސަބްހެޑް ނުވަތަ ސަބްހެޑްތަކުގެ ބަޖެޓުން ފައިސާ ހަރަދު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނެތް ހާލަތުގައި، މި ބަދަލުތަކުގެ ތަފްސީލުތައް ކޮމިޝަނުން ލިބިފައިވާނަމަ، މި ބަދަލުތައްވެސް ބަޖެޓާބެހޭ ހިސާބުތަކުގައި ދައްކާފައިވާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ ބަދަލުތަކުގެ ތަފްސީލު ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިނުވާނަމަ، އެ ބަދަލުތައް ބަޖެޓާބެހޭ ހިސާބުތަކުގައި ދައްކާފައެއްނުވާނެއެވެ. ފައިނަލް ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި ދައްކާފައިވާ ބަޖެޓަކީ މިދެންނެވުނު ބަދަލުތަކަށްފަހު ބަޖެޓުގައި ފައިސާހުރިކަމަށް ދައްކާ މިންވަރެވެ.

3- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސް ކުރި ބަޖެޓުން ނެގި ފައިސާ

ރުފިޔާ	2015	2014
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ފާސް ކުރި ބަޖެޓް	25,524,940	22,259,898
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ފާސް ކުރި ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި	169,512	473,389
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓުން ނެގި	(25,915,336)	(22,582,346)
ބަޖެޓުގައި ބޭނުންނުކުރެވިހުރި ފައިސާ	**(220,884)**	**150,941**
އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ޕްރީޕެއިޑް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް އަނބުރާ ރައްދުކުރަންޖެހޭ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ފައިސާ)	-	-
ބަޖެޓް ބާކީ	**(220,884)**	**150,941**

4- ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ގޮތުގައި ބަލައިގަތް ފައިސާ

ރުފިޔާ	2015	2014
ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން އަނބުރާ ލިބުނު	-	16,385

ހަރުމުދާ ވިއްކައިގެން ލިބުނު	-	-
ވޯލްޓުގައި އަހަރުގެ ފެށި ކޭޝް ބާކީ ފައިސާ	4,429	
ޖުމުލަ	**4,429**	**16,385**

5- މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ޚަރަދު

	ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
211001	މުސާރައާއި އުޖޫރަ	10,543,200	(220,756)	(447,007)	9,875,436	9,871,710	9,172,912
211002	އިތުރުގަޑީގެ މަސައްކަތަށްދޭ ފައިސާ	859,320	-	(132,281)	727,039	783,283	798,601
212005	ރަމަޟާން މަހުގެ މުނާސަބަތުގައި ދޭ ޚާއްސަ އެލަވަންސް	292,867	(76,867)	-	216,000	216,000	255,233
212008	މުސާރައިގެ ކުރިއެރުމުގެ އެލަވަންސް	18,000	-	(18,000)	-	-	-
212009	މުވައްޒަފުންގެ މަގާމުގެ ޒިންމާ ދޭ ޚާއްސަ އެލަވަންސް	97,500	-	(38,433)	59,067	76,967	92,400
212014	މުވައްޒަފުންނާއި، މުވައްޒަފުންގެ އަނބިދަރިންގެ ލިވިންގ އެލަވަންސްއާއި ފުޑިޗި އެލަވަންސް	3,564000	(400,000)	205,300	3,369,300	3,105,967	2,948,800
212017	އަހަރީ ޗުއްޓީ ކެންސަލްކުރާ ދުވަސްތަކަށް ދޭ ފައިސާ	-	226,923	11,453	238,377	32,377	13,800
212024	ފޯން އެލަވަންސް	132,000	-	(15,308)	116,692	127,442	123,500
212025	ރިސްކް އެލަވަންސް	21,900	-	(13,900)	8,000	8,000	-
212027	ސަރވިސް އެލަވަންސް	3,066,000	(150,000)	(314,283)	2,601,717	2,476,250	2,249,566
212999	އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން މުވައްޒަފުންނަށް ދޭ ފައިސާ	45,164	20,000	(10,364)	54,800	58,950	25,786
	(ގެޖެޓަރީ)	-	-	-	-	(52,518)	(57,381)
	ޖުމުލަ	**18,639,951**	**(600,700)**	**(772,824)**	**17,266,427**	**16,704,428**	**15,623,218**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ފިނޭ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9 ސިޓީއަށް 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 13-E1/13/2015/1455(MEMO) ގެމައިން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

6- ޕެންޝަނާއި، މުސްކުޅި ކުރައްވާ މުވައްޒަފުންނާއި އަދި ވަކި ހިދުމަތްތަކަށް ނޫންގޮތްގޮތުން ދޭ ފައިސާ

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
213001 ޕެންޝަންގެ ފައިސާ	738,024	60,00	(3,266)	794,758	794,289	578,254
ޖުމްލަ	**738,024**	**60,00**	**(3,266)**	**794,758**	**794,289**	**578,254**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ތެރޭގައި ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/3 ސިޓީއަށް 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯއިން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

7- ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ޚަރަދު

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
221001 ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ކަނޑު މަގުން ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު	699,015	58,000	(89,555)	667,460	563,157	568,431
221002 ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި އެއްގަމު މަގުން ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު	19,070	5000	11,903	35,973	56,983	50,430
221003 ރާއްޖޭގެ އެތެރޭގައި ވައިގެމަގުން ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު	453,679	(60,00)	130,135	505,814	658,034	707,115
221004 ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ކުރާ ދަތުރު ޚަރަދު	92,454	179,000	(39,230)	232,224	356,063	328,161
ޖުމްލަ	**1,246,218**	**182,000**	**13,253**	**1,441,471**	**1,634,237**	**1,654,137**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ތެރޭގައި ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,8,25 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯއިން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

8- އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ހޯދާތަކެތީގެ އަގު

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
222001 ލިޔެކިޔުމާއި ބެހޭ ގޮތުން ހޯދާ ތަކެތި	136,500	145,000	10,132	291,632	291,579	110,483
222002 އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ އާއިބެހޭ ގޮތުން ހޯދާ ތަކެތި	40,000	25,000	(14,980)	50,020	40,020	19,495
222004 އޮފީހުގެ ހިދުމަތްތަކުގައި އުޅޭ ވަގުތުތަކުގައި އޮފީހުގައި ދެވޭ ކެއުމާއި ސައިފަދަ ތަކެތި	33,600	-	(26,888)	6,712	6,712	19,824

222005 އިލެކްޓްރިކާ ބާރުގެ ހަދާ ތަކެތި	11,500	16,000	18,958	46,458	46,458	678
222008 ކުނިކަހާ ސާފުސާފުކުރުމުގެ ހަދާ ތަކެތި	3,000	5,500	6,587	15,087	15,087	3,277
222009 ހިފާޒަތުގެ ތަކެތި ހޯދުމަށް	7,000	-	2,820	9,820	9,820	2,021
222011 ދަރުމަތި، މާޔިތި އަދި ދިދަތަކާ ހެދުމާއި ބޮޑުބޮޑު ހޯދުމަށް	10,000	-	(6,502)	3,498	583	2,453
222999 އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ހޯދާ ތަކެތި	-	15,000	(6,378)	8,622	8,622	14,402
ޖުމްލަ	**241,600**	**206,500**	**(16,252)**	**431,848**	**418,880**	**172,633**

ނޯޓް: ބަޖެޓުން އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,8,25,12 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރުން އިތުރުކޮށްދެއްވި ފައިސާއާއި
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 13-E1/13/2015/1455 (MEMO) ލިޔުމުން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްދެއްވި ފައިސާއެވެ.

9- އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުންތަކާ ހިދުމަތްތަކުގެ ޚަރަދު

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓުން އިތުރުކުރި/އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
223001 ޓެލެފޯން، ފެކްސް އަދި ޓެލެކްސް	170,000	40,000	4,093	214,093	214,093	147,084
223002 އިލެކްޓްރިކް ފީގެ ޚަރަދު	730,000	(40,000)	45,895	735,895	691,080	572,220
223003 ބޯފެނާއި ފާހާނާގެ ހިދުމަތްތަކުގެ އަގު ދިނުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	63,000	-	(7,735)	55,265	49,541	32,977
223004 ލީޒްލައިނާއި އިންޓަރނެޓްގެ ޚަރަދު	241,418	72,000	42,535	355,953	355,953	246,564
223005 އިމާރާތްތަކުގެ ކުއްޔާއި ބިމުގެ ކުލި	1,560,000	116,000	408,000	2,084,000	2,084,000	1,520,000
223006 އިމާރާތްތަކުގެ ކުއްޔާއި ބިމުގެ ކުލި	-	-	-	-	-	-
223007 އިމާރާތްތަކުގެ ކުއްޔާއި ބިމުގެ ކުލި	-	95,400	36,103	131,503	142,103	-
223008 އޮފީސް އިމާރާތް ފަދަ ސާފުކުރުމުގެ ހިދުމަތްތަކަށް ފައިސާ އާއި ކުނިކޮށި	60,000		(4000)	56,000	51,850	34,980
223009 ޕޯސްޓޭޖާއި ޑެސްޕެޗް ޚަރަދު	7,100	14,000	110	21,210	21,210	3,118
223010 އިއުލާން،އިޝްތިހާރު،އެންގުން އަދި އިޝްތިރާކު	-	-	-	-	-	5,905
223011 ޗުއްޓީގެ ޚަރަދު	18,000	(17,300)	332	1,032	1,032	-
223012 ޓެލެކްސާ އަދި ސެޓެލައިޓް ކަނެކްޝަންތަކަށް ކުރާ ޚަރަދު	-	15,000	267,038	282,038	99,361	1,236
223013 އެކިއެކި ރަސްމީ މުބާރާތްތަކާއި މުނާސަބަތު ފަދަ ކަންތައް ކުރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	-	200,000	236,381	436,381	418,095	187,394

399,318	400,830	374,462	(134,233)	105,800	402,895	223014 އިޖްތިމާޢީ ތަރައްޤީގެ އެހީއާއި ޚިދުމަތްތައް ހިންގުމުގެ ހަރަދު
147,530	134,438	153,438	51,438	(171,000)	273,000	223016 ކޮންސަލްޓެންސީ ހިދުމަތާއި، ތަރުޖަމާކުރުންފަދަ ހިދުމަތުގެ އަގަށްދޭ ފައިސާ
1,394	4,770	25,970	(9,630)	21,200	14,400	223017 މެހުމާނުންނަށް މެހުމާންދާރީ އަދާކުރުމަށް ކުރާ ހަރަދު
-	3,839	3,839	(1,161)	-	5,000	223019 އެކިކަންކަމަށް ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ އަގާއި ފީތައް
237,807	23,055	(45,023)	(28,827)	(70,000)	143,850	223020 އާންމު ފައިދާއަށް ޗާޕުކުރާ ތަކެތީގެ ހަރަދު
5,537	3,687	3,687	3,687	-	-	223024 ބޭންކް ޗާޖާއި ކޮމިޝަނުގެ ގޮތުގައި ދައްކާ ފައިސާ
131,383	155,562	55,562	(144,938)	(200,000)	400,500	223025 އިންޝުއަރަންސް ހިދުމަތުގެ އަގު އަދާ ކުރުން
1,582	14,212	14,212	(46,088)	-	60,300	223999 އެހެނިހެން އޮފީސް ހިންގުމުގެ ހިދުމަތުގެ ހަރަދު
3,676,027	**4,868,711**	**5,049,563**	**719,000**	**181,100**	**4,149,463**	**ޖުމްލަ**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,8,25,12 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްދީފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455,485,451 (MEMO)13-E1/13/2016/192, ގެ މެމޯތަކުން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

10- ތަމްރީނު ކުރުމަށް ކުރާ ހަރަދު

ހިނގި ހަރަދު 2013	ހިނގި ހަރަދު 2015	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	ތަފްސީލު
310,894	146,489	146,532	(3,038)	45,360	104,210	225001 ސްކޮލަރޝިޕް، ފެލޯޝިޕްގައި ދަރިވަރުންގެ ފައިސާ
18,456	47,143	47,170	(33,804)	8,500	72,474	225002 ކުރުމުއްދަތުގެ ޓްރޭނިންގއާއި ސްޓަޑީޓޫއަރސްގައި ދަރިވަރުންގެ ހަރަދު
84,865	-	-	-	-	-	225003 ވޯކްޝޮޕް ފަދަކަންކަމަށް ބައިވެރިކުރުން ކުރާ ހަރަދު
49,327	42	-	-	-	-	225005 ރާއްޖޭގައި ހިންގާއެކިއެކި ޓްރޭނިންގ ކޯސްތައް ހިންގުމަށް ކުރާ ހަރަދު
-	-	-	-	-	-	225006 އޮފީސް މުވައްޒަފުންނަށް ހާއްސަކޮށްގެން ހިންގާ ޓްރޭނިންގގެ ހަރަދު
463,542	**193,675**	**193,702**	**(36,842)**	**53,860**	**176,684**	**ޖުމްލަ**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,8,25,12 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްދީފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 (MEMO)13-E1/13/2016/192, ގެ މެމޯތަކުން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

11-މަރާމާތުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓު 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
226002 މީހުން ދިރިއުޅުން ނޫން ބޭނުންތަކަށް ބިނާ ކުރާ އިމާރާތް މަރާމާތުކުރުން	50,000	(16,405)	51,615	85,210	378,539	29,717
226003 މަގާއި، ފާލަން އަދި ބްރިޖް ފަދަ ތަންތަން މަރާމާތު ކުރުން	-	-	-	-	-	7,061
226007 ކަރަންޓު ވިއުގަ މަރާމާތުކުރުން	-	-	2,966	2,966	2,966	3,300
226009 ފަރުނީޗަރާއި ފިޓިންގްސް މަރާމާތުކުރުން	20,000	-	(11,149)	8,851	8,851	-
226010 މެޝިނަރީއާއި އިކުއިޕްމަންޓްސް މަރާމާތުކުރުން	50,000	40,000	(415)	89,585	108,585	55,952
226011 ވެހިކަލްތަކާއި އިކުއިޕްމަންޓްސް މަރާމާތުކުރުން	24,000	11,660	(7,586)	28,074	28,074	12,630
226012 ކޮމިއުނިކޭޝަން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މަރާމާތުކުރުން	25,000	-	(25,000)	-	-	2,536
226013 ކޮމްޕިއުޓަރ ސޮފްޓްވެއަރ މަރާމާތުކުރުން	-	-	-	-	-	-
226014 އައި.ޓީ އާއި ގުޅުންހުރި ހާޑް ވެއަރ މަރާމާތުކުރުން	-	-	-	-	-	-
226015 އެހެނިހެން އިކުއިޕްމަންޓް މަރާމާތުކުރުން	-	-	-	-	-	-
226016 އެއަރޕޯޓާއި ދުއްވާމަގުތައް މަރާމާތުކުރުން	-	-	-	-	-	1,136
226017 ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު މަރާމާތުކުރުން	-	-	-	-	-	-
226018 ވައިގެ އުޅަނދުފަހަރު މަރާމާތުކުރުން	-	-	-	-	-	-
ޖުމުލަ	**169,000**	**35,255**	**10,432**	**214,687**	**527,015**	**112,333**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ތަފްސީލު ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,8 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯތަކުން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

12-ސަރުކާރުން ދޭ އެހީ، އިނާޔަތާއި އަދި ސަބްސިޑީ

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓު	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014

228007 ސަރުކާރުންދޭ އާލާއި އިސްތިރާކާއި އަދި ސަބްސިޑީސް	30,000	6,900	(30)	36,870	23,070	23,040
ޖުމްލަ	**30,000**	**6,900**	**(30)**	**36,870**	**23,070**	**23,040**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ވަނީ މިކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,8 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯތަކުން މިކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

13-ލިބިފައިވާ ގްރާންޓުގެ ނުވަތަ ލިބިދާން ގްރާންޓުގެ ހަމަޖެއްސުމަށް ދޫ ފައިސާ

281003 އެކްސްޓަރނަލް ގްރާންޓް އަނބުރާ ބަދަލުކުރާއި ގުދިގެން ލިބޭ ގްރާންޓަށް ދޫ ފައިސާ	-	-	-	-	105	-
ޖުމްލަ	-	-	-	-	**105**	-

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯތަކުން މިކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

14-އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ގަތުމަށް ކުރި ޚަރަދު

ތަފްސީލު	މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބަޖެޓް 2015	އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަށް ބަދަލުކުރި	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	ފައިނަލް ބަޖެޓް 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2015	ހިނގި ޚަރަދު 2014
423001 ފަރުނީޗަރާއި ފިޓިންގްސް	15,000	-	114,997	129,997	129,997	41,098
423002 ޕްލާންޓް، މެޝިނަރީއާއި އިކުއިޕްމަންޓް	25,000	-	(10,835)	14,165	14,165	10,070
423006 މުވާސަލާތުގެ ތަކެތި	24,000	-	202,795	226,795	226,795	-
423007 ކޮމްޕިއުޓަރ ސޮފްޓްވެއަރ	-	-	-	-	-	-
423008 އައި.ޓީ. އާއި ގުޅުންހުރި ހާޑްވެއަރ	100,000	330,885	(50,916)	379,969	379,969	227,995
ޖުމްލަ	**164,000**	**330,885**	**256,040**	**750,925**	**750,925**	**279,163**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ވަނީ މިކޮމިޝަނުގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,12,44 ސިޓީތަކުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯތަކުން މިކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

ބަޖެޓް ކޯޑް	2015 ވަނަ އަހަރު ފެށުނުއިރު ހުރި	2015 ވަނަ އަހަރުގައި ހޯދުން	ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި/ އުނިކުރި	2015 ގައި ނައްތާލެވުނު/ ގެއްލުނު/ ވިއްކާލެވުނު	އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ބާކީ (ގަތް އަގުގައި)
423001 ފަރުނީޗަރާއި ފިޓިންގްސް	841,163	129,997	114,997	(751)	971,160
423002 ޕްލާންޓް، މެޝިނަރީއާއި އިކުއިޕްމަންޓް	1,311,949	14,165	(10,835)	(1525)	1,326,114
423006 މުވާސަލާތުގެ ތަކެތި	60,908	226,795	202,795	(200)	287,703
423007 ކޮމްޕިއުޓަރ ސޮފްޓްވެއަރ	104,221	-	-	-	104,221
423008 އައި.ޓީ. އާއި ގުޅުންހުރި ހާޑްވެއަރ	932,387	379,969	(50,916)	(4424)	1,312,356
ޖުމްލަ	**3,250,628**	**750,926**	**256,040**	**(6900)**	**4,001,554**

15- މުއައްސަސާގައި ބެހެއްޓިފައި ހުރި ނަގުދު ފައިސާ

ބަޖެޓް ކޯޑް	2015	2014
ތިޖޫރީގައި ހުރި ޕެޓީކޭޝް ފައިސާ	4,429	212
ޖުމްލަ	**4,429**	**212**

16- ފައިސާ ނުދައްކާހުރި ބިލްތައް އަދި ބަޖެޓުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ

ބަޖެޓް ކޯޑް	2015	2014
210 މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގި ޚަރަދު	-	11,492
221 ދަތުރު ފަތުރުކުރުމުގެ ޚަރަދު	-	240,774
222 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ހޯދާ ތަކެތީގެ އަގު	-	110,477
223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހިދުމަތުގެ ޚަރަދު	-	467,250
225 ބަލަހަރުކުރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	-	42
226 މަޝްރޫއުތަކާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޚަރަދު	-	127,725
421 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ހަރުމުދާ ހޯދުމަށްކުރާ ޚަރަދު	-	97,877
ޖުމްލަ		**1,055,636**

ނޯޓް: ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރި ފައިސާގެ ތަފްސީލު ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ ނަންބަރު 168-CA/13/2015/9,12,44 ސަރކިއުލަރުން 2015 ވަނަ އަހަރަށް އިތުރުކޮށްފައިވާ ފައިސާއާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު (MEMO)13-E1/13/2015/1455 މެމޯރަންޑަމުން މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުން އުނިކޮށްފައިވާ ފައިސާއެވެ.

17- އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބުނު ފައިސާ

2015 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބުނު ފައިސާ

ޔުނިފެޕް ފަންޑް	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި1	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި2	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި1	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި2
ލިބުނު ފައިސާ	**2015**	**2015**	**2014**	**2014**
ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ލިބުނު	156,094	-	156,094	-
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމުލަ	**156,094**	**-**	**156,094**	**-**
ކުރެވުނު ޚަރަދު	**-**	**-**	**-**	**-**
ބާކީ	**156,094**	**-**	**156,094**	**-**

ޔުނިސެފް ފަންޑް	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި1	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި2	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި1	ލިބޭ އެހީ/ ދަރަނި2
ލިބުނު ފައިސާ	**2015**	**2015**	**2014**	**2014**
ފާއިތުވި އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ލިބުނު	32,507	-	300,000	-
އަނބުރާ ޖަމާކުރެވުނު	-	-	-	-
ޔުނިސެފް އިން ލިބުނު	-	-	-	-
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމުލަ	**32,507**		**300,000**	
ކުރެވުނު ޚަރަދު				
222 އޮފީސް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ހޯދާ ތަކެތީގެ އަގު	-	-	-	-
223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު		-	267,493	-
225 ތަމްރީން ކުރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު	-	-	-	-
ހޭދަކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމުލަ	**-**	**-**	**267,493**	**-**
ބާކީ	**32,507**	**-**	**32,507**	**-**

އޭޑީބީގެ ނެޝަނަލް ފަންޑް

	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު1	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު2	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު1	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު2
ލިބުނު ފައިސާ	2015	2015	2014	2014
ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ލިބުނު	25,605	-	56,712	-
ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އިން ލިބުނު		-	134,265	-
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	**25,605**	**-**	**190,977**	**-**
ކުރެވުނު ޚަރަދު	**-**	**-**		**-**
221 ދަތުރު ފަތުރުގެ ޚަރަދު	-	-	70,211	-
223 އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތީގެ ޚަރަދު	-	-	12,863	-
225 ތަމްރީން ކުރުމަށް ކުރެވޭ ޚަރަދު	-	-	82,298	-
ޚަރަދުކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	**-**	**-**	**165,372**	**-**
ބާކީ	**25,605**	**-**	**25,605**	**-**

އޮސްޓްރޭލިއާ/ ސްކޮލަރޝިޕް ކައުންސިލް

	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު1	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު2	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު1	ލިބޭ އެހީ/ ޚަރަދު2
	2015	2015	2014	2014
ލިބުނު ފައިސާ				
ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ލިބުނު	60	-	60	-
އޮސްޓްރޭލިއާ އިން ލިބުނު	-	-	-	-
ލިބުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	**60**	**-**	**60**	**-**
ކުރެވުނު ޚަރަދު	**-**	**-**	**-**	**-**
ޚަރަދުކުރެވުނު ފައިސާގެ ޖުމްލަ	**-**	**-**	**-**	**-**
ބާކީ	**60**	**-**	**60**	**-**

7. ނިންމުން

ކޮމިޝަންގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި، އެކުލަވާލި އަހަރީ ޕްލޭންގައިވާ ލަނޑުދަނޑިތައް ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި 2015 ވަނަ އަހަރު ދިޔަގޮތަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވި، ކާމިޔާބު ޙަރަކާތްތަކެއް ވަނީ ހިންގާފައެވެ. މިގޮތުން، ގެއްލިފައިވާ ޙައްޤުތައް ހޯދުމަށް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙުޤީޤުން ގިނަ މައްސަލަތަކެއް ބަލައި ނިންމާފައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ކޮމިޝަނުގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކަށްވެސް ވަނީ ކާމިޔާބުކަމާއެކު އެމަސައްކަތްތަކުގެ ލަނޑުދަނޑިތަކަށް ވާޞިލުވެވިފައެވެ. އެމަސައްކަތްތަކުގައި އަދާކުރުމުގައި ކޮމިޝަނުގެ ގޮތްބުނުންނާއި ދުވަސްޖެހުނުން ރިވާޔަތް މަސައްކަތާ ފުރަގަސްކަން ކޮމިޝަނުގެ ދިރާސާތަކުން ކުރިމަތިލާ ގޮންޖެހުންތައް އިދާރާގެ މުވައްޒަފުންގެ ޝައުޤުވެރިކަމާއި، ކޮމިޝަނުގެ ބޭނުންތައް ދަނެގަތުމަށް ކުރި މަސައްކަތްތަކެއް ފާހަގަކޮށްލަން ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނީ ހުރަސްތަކެވެ. ހަމައެހެންމެ، ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައި ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި، ހިއްސާ ކުރުމަށް މުވައްޒަފުންނަށް ދޭ ފުރުޞަތު ކަމާއި މުވައްޒަފުންގެ ތަޖުރިބާއާއި، ފުރުޞަތު ކުޑަކަމާއި ތަޙުޤީޤު ކުރަން ދަތިވެއެވެ. ކޮމިޝަނުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ދިމާވާ ކުޑަކުޑަ ގޮންޖެހުންތަކަށް ތަޙުޤީޤު ކުރަނީ ޤާނޫނުގެ ބާރުތަކުން ކުރަމުންދާ ގޮންޖެހުނުތަކާއި ބަދަލުކުރުމަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކެވެ. މިކޮމިޝަނުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އިސްލާޙުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ނިމިގެން ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ކުޑަކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ކުރިއަށްއޮތް ދުވަސްތަކުގައި ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް ކާމިޔާބުކަމާއެކު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެކަމަށް އުއްމީދު ކުރަމެވެ. އިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި މާތްالله ބަރަކާތް ލައްވާށި، އާމީން!

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މއ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)
ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192)، ދިވެހިރާއްޖެ